

Základná škola – Alapiskola, Školská 330, Jelenec									
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia								
Predmet	Slovenský jazyk a literatúra								
Časový rozsah výučby/ročník	1. r	2. r	3. r	4. r	5. r	6. r	7. r	8. r	9. r
	8/t 264/r	8/t 264/r	8/t 264/r	7/t 231/r	6/t 198/r	6/t 198/r	5/t 165/r	5/t 165/r	5/t 165/r
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie								
Forma štúdia	denná								
Vyučovací jazyk	slovenský								

Charakteristika predmetu

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu, z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Slovenský jazyk a literatúra spája v sebe niekoľko oblastí, ktoré sa navzájom prelínajú a špecifickým spôsobom prispievajú k plneniu cieľov výchovy: rozvíjajú zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťaťa, spoluutvárajú charakter žiaka a spolu s ostatnými predmetmi posilňujú výchovu k vlastenectvu.

Vzdelávací obsah slovenského jazyka a literatúry v 1. až 9. ročníku je rozdelený do troch oblastí:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

KOMUNIKÁCIA A SLOH

ČÍTANIE A LITERATÚRA

V 1. ročníku jednotlivé oblasti obsahujú: JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA - písanie

KOMUNIKÁCIA A SLOH - komunikácia, ústny prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA - technika čítania

- literárna výchovy

V 2. až 5. ročníku jednotlivé oblasti obsahujú: JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA - zvuková rovina

jazyka a pravopis

- písanie

- významová rovina

- tvarová rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH - sloh, komunikácia

- ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA - technika čítania

- literárna výchova
- V 6. až 9. ročníku jednotlivé oblasti obsahujú: JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA - zvuková rovina
  - jazyka a pravopis
  - významová rovina
  - tvarová rovina
  - skladobná rovina
- KOMUNIKÁCIA A SLOH - sloh, komunikácia
  - ústny a písomný prejav
- ČÍTANIE A LITERATÚRA - technika čítania
  - literárna výchova

CIELE PREDMETU

Cieľom jazykového vyučovania je naučiť žiakov nielen základné pojmy a poučky, ale naučiť ich myslieť v súvislostiach, komunikovať (ústne a písomne) na primeranej úrovni a naučiť ich rozumieť jazykovým prejavom z obsahovej stránky. Nezanedbateľnou je i literárna zložka jazyka. Prostredníctvom nej sa žiaci zoznamujú s literárnymi dielami a ich tvorcami a vytvárajú si k nim kladný vzťah.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka je predovšetkým:

osvojiť si základy písanej reči (čítania a písania)

- poskytovať bohaté skúsenosti s významom – komunikačnou a vzdelávacou funkciou písanej reči
- osvojiť si elementárne vedomosti v rovine lexikálnej, morfolologickej, syntaktickej a štylistickej
- osvojiť si základné pravidlá pravopisu a znalosť písma
- získať základné poznatky o zvukovej stránke jazyka
- osvojiť si návyky správnej výslovnosti
- poznávať jazykové prostriedky a vedieť ich využívať v jazykovom systéme
- prehĺbovať si zručnosť jednoduchého a súvislého vyjadrovania sa
- jazykové prostriedky vedieť vzájomne prepájať v jazykovom systéme
- viesť žiakov k presnému mysleniu a jeho využitiu v oblasti komunikácie (ústnej aj písomnej).

Metódy a formy, ktoré vedú k dosiahnutiu cieľa, ktorým je spisovné ovládanie reči v ústnom i písomnom prejave sú rôzne a rôzni autori ich odporúčajú používať individuálne. Ide najmä o to, aby boli čo najúčinnnejšie a najefektívnejšie pre daný druh učiva, s ohľadom na toho ktorého žiaka. Prvok, ktorý sa má uplatňovať nielen v didaktike predmetu, ale rovnako u žiaka ako i učiteľa, je tvorivosť.

Výsledkom tvorivej spolupráce učiteľ – žiak je správne používanie jazyka a jeho uplatňovanie v praktickom živote aj písomnom prejave. Tento proces by sa mal diať automaticky bez toho, aby si žiak uvedomoval zákonitosti stavby jazyka a jeho usporiadania. Systematická spolupráca pôsobiaca v interakcii učiteľ – žiak bude smerovať k hlbšiemu poznaniu materinského jazyka, k väčšej hrdosti a úcte k jazyku, čo v praxi znamená, že žiaci budú svoj jazyk poznať, budú ho vedieť používať, budú nim tvorivo myslieť a bez ťažkostí sa budú nim aj písomne vyjadrovať.

OBSAH

1. ročník

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Obojaké spoluhlásky, správne písanie „y“ vo vybraných slovách po b, p, m.

Podstatné mená - rod a číslo.

Poznávanie vlastných mien osôb, zvierat, miest, obcí, hôr, riek (všeobecne známych z najbližšieho okolia).

Rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien.

Nacvičovanie správneho písania vlastných podstatných mien.

Písanie

V spojení s jazykovým vyučovaním si žiaci zdokonaľujú rukopis so zreteľom na svoje individuálne potreby.

Zvyšuje sa dôraz na plynulé písanie slov (bez zbytočného prerušovania písacieho ťahu), so zameraním na automatizáciu písacieho pohybu.

Dbá sa na dodržiavanie všetkých kvalitatívnych znakov písma, najmä na tvaropis, jednotný sklon a na úpravu písaných celkov. Postupne sa zvyšuje rýchlosť písania.

Priemerná veľkosť písmen strednej výšky je 3 – 4 mm, hornej a dolnej dĺžky 6 – 8 mm.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Tvorenie viet s danými slovami (ústne). Výber vhodných výrazov. Dopĺňanie viet (písomne) a obmieňanie slovami zvládnutými z pravopisnej stránky.

Pomenovávanie pozorovaných predmetov, javov a vlastnej činnosti (vyjadriť sa o nich).

Odpovede na otázky

Odpovedanie na otázky podľa obrázkov, na základe vlastných skúseností a čítankových textov. Odpovede postupne tvoria súvislejší celok. Tvorenie otázok k jednoduchému textu.

Reprodukcia

Reprodukcia kratších textov.

Rozprávanie

Rozprávanie podľa obrázkov alebo podľa série obrázkov a na základe vlastných zážitkov.

Rozprávanie podľa jednoduchej osnovy, ktorú najprv zostavil učiteľ, neskôr za spolupráce všetkých žiakov.

Opis

Opis spolužiaka, skutočných predmetov alebo obrázkov s dejovými prvkami (ústne).

Formy spoločenského styku 24

Požiadanie o informáciu a vedieť podať stručnú informáciu, privítať návštevu a rozlúčiť sa s ňou; blahoželať (k narodeninám, k Novému roku, Dňu matiek – ústne).

Napísať pozdrav a blahoželanía na pohľadnici (úprava – adresa, dátum, oslovenie, pozdrav, podpis).

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Čítanie primeraných textov správne a s porozumením. Postupné plynulé, vhodne členené a prirodzene intonované čítanie súvetí (sústredovanie sa na významovú stránku viet a odsekov a na porozumenie obsahu textu).

Upevňovanie správneho slovného prízvuku, správne klásť vetný prízvuk.

Rozvíjanie a uplatňovanie návykov správneho a ekonomického dýchania, správneho znenia hlasu, starostlivosti artikulácie a spisovnej výslovnosti.

Rozširovanie slovnej zásoby žiakov. Presnejšie rozlišovanie významu slov, vyberať vhodný výraz a správne tvoriť vety, odpovedať na otázky z čítaného a s pomocou učiteľa jednoducho reprodukovať obsah.

Literárna výchova

Oboznamovanie sa s literárnymi textami - hlasným čítaním, počúvaním predčítaného alebo hraného textu. Spájanie obsahu čítaného textu s príslušnou ilustráciou k literárnemu textu, vnímať ju, rozumieť jej.

S pomocou učiteľa reprodukovať, prípadne dramatizovať dej rozprávky alebo poviedky.

Rozprávať príbeh hlavnej postavy a hodnotiť jej povahové vlastnosti, určiť čas a miesto deja, rozlišovať reálne a nereálne (rozprávkové) prostredie.

Rozumieť niektorým ďalším literárnym pojmom a výrazom (bez ich definovania) v súvislosti so skutočnosťou, ktorú tieto pojmy a výrazy označujú, napr.: rozhlasové a televízne relácie, povesť, hádanka, báseň, spisovateľ, časopis.

Poézia od detských autorov (napr. K. Bendová, J. Turan, Š.Žáry, F. Hrubín) Rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. O. Sekora, A. Tolstoj, J. C. Hronský, J. a W.

Grimmovci a iní).

Povesti a balady (napr. M. Ďuričková, M. Rázusová-Martáková a iní).

Povesti zo života detí (napr. M. Haľamová, J. Šrámková, M. Jančová).

Rozprávky, bájky a poviedky o prírode a zvieratkách (napr. R. Móric, Ezopove bájky, V. Bednár)

2. ročník

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Písanie

Vytvárať zručnosť písať s príslušnými pracovnými, hygienickými a estetickými návykmi.

Naučiť sa písať písmená malej a veľkej abecedy, ktoré sa žiaci učia písať.

S ťažšími tvarmi veľkých písmen sa žiaci oboznámia, nemusia ich dokonale zvládnuť.

Písanie slabík a slov.

Nacvičovanie písmen v poradí podľa postupu v čítaní.

Cvičenia na písanie:

1. prvky písaných písmen,
2. písané písmená,
3. spájanie písmen do slabík
4. odpisovanie písaného písma
5. prepisovanie slabík a slov
6. písanie krátkych viet
7. písanie slabík a jednoduchých slov podľa diktátu

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Poznávanie a čítanie spoluhlások s,S, n,N, d,D, z,Z, b,B, h,H, k,K, š,Š, c,C, r,R, č,Č, ž,Ž, ď,Ď, ť,Ť, ň,Ň, ľ,Ľ.

Čítanie písanej abecedy.

Rozvíjanie fonetického sluchu.

Čítanie dvojslabičných a viacslabičných slov, zložených z otvorených slabík (typu mama, veselo).

Automatizácia čítania jednoslabičných slov typu les.

Čítanie zatvorených slabík a dvojslabičných slov, ktoré majú zatvorenú slabiku na začiatku alebo na konci.

Automatizácia čítania niektorých dvojslabičných slov ako celkov viazaných slabikovaním.

Čítanie vety s jednoduchou skladbou a slovníkom, ktoré sú obsahom primerané schopnostiam žiakov.

Slovné odpovede na otázky z obsahu čítaného textu.

Literárna výchova

Cieľom literárnej výchovy je približovať deťom literatúru, vyvolávať pocit radosti pri počúvaní rozprávok, príbehov zo života detí a zvierat, pri memorovaní detských rečovaniiek a vyčítaníek, pri sledovaní bábkových scénok, počúvaní vybraných zvukových nahrávok a sledovaní videoprogramov.

Prostredníctvom zážitkov, ktoré poskytuje literatúra, upevňovať citový vzťah k rodine, k domovu, k rodnému kraju.

Viesť žiakov k počúvaniu, prednesu, rozprávaníu a dramatizácii primeraných literárnych diel.

Prebúdzat' u žiakov záujem o poznávanie kníh.

Všimáť si osoby vystupujúce v rozprávkach, poviedkach, rozlišovať hlavnú postavu (hrdinu), vyvolávať v deťoch predstavu miesta a času deja.

Navštíviť počas roka aspoň dve detské filmové alebo divadelné predstavenia.

Tento ideovo-umelecký obsah si žiaci osvojujú počúvaním ukážok z literatúry pre deti a mládež.

Recitovať rečovanky a krátke básne od autorov detskej literatúry a z ľudovej tvorby (napr. M. Ďuričková, J. Andel, J. Navrátil, J. Čapek, J. Hála, Povedačky, Rapotanky).

Počúvanie a reprodukcia krátkej rozprávky od autorov detskej literatúry (napr. M. Rázusová-Martáková, J. Pavlovič, J. Čapek, L.N.Tolstoj, M. Lukešová).

Počúvať rozprávanie o deťoch a zvieratkách (M. Jančová, J. Šrámková, K. Bendová, M. Haštová).

Obrázkové knihy (V. Machaj, E. Weberová, I. Imro, j. Navrátil, A. Okruhlicová).

3. ročník

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Písanie

Zdokonaľovanie rukopisu žiakov a nacvičovanie ostatných, dosiaľ nepreberaných písmen malej a veľkej abecedy.

Písanie krátkych známych slov, ktoré sa píše tak, ako sa vyslovujú.

Nacvičovanie ostatných písmen malej a veľkej abecedy v poradí podľa postupu v čítaní.

Odpisovanie, prepisovanie a diktát krátkych známych slov.

Písanie prvého slova vo vete s veľkým začiatočným písmenom, písanie vlastného mena osôb s veľkým začiatočným písmenom.

Odpisovanie písaného písma.

Prepisovanie tlačeneho textu.

Písanie slov a viet podľa diktátu.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania 3

Poznávanie a nácvik ostatných písmen abecedy f, F, g, G, ä, ch, Ch, dz, Dz, dť, Dť, w, W, x, q, dvojhlasok ia, ie, iu, ô a slabikotvorného r, l, ř, Í.

Čítanie písanej abecedy.

Spolu s poznávaním nových slabík vytváranie zručnosti žiakov plynule čítať skôr prebrané slabiky v slovách.

Vytváranie zručnosti žiakov čítať s porozumením, plynule po celých slovách a hovorových taktoch jednoduché vety krátkych textov.

Slovné odpovede na otázky z obsahu čítaného textu.

Literárna výchova

Prebúdzanie záujmu o detskú literatúru. Spoločné čítanie z čítanky, predčítanie z detských kníh a časopisov, vedenie žiakov k pokusu o samostatné čítanie vo voľnom čase.

Prostredníctvom literatúry vyvolávame v žiakoch pocity radosti a emocionálny vzťah ku skutočnosti, v ktorej žijú, k prírode, k domovu, k rodnému kraju, k vlasti.

Poézia od detských autorov (napr. M. Ďuričková, K. Bendová, D. Hevier, Ľ. Podjavorinská, V. Reisel).

Rozprávky (napr. M. Ďuričková, J. Pavlovič, B. Němcová)

4. ročník

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Poznávanie vety z obsahovej, zvukovej a grafickej stránky.

Rozlišovanie oznamovacej a opytovacej vety.

Rozlišovanie slov vo vete.

Usporiadanie známych slov do významových okruhov.

Slová rovnakého a opačného významu.

Rozlišovanie spisovných a nespisovných slov.

Členenie slova na slabiky a hlásky. Rozlišovanie hlásky a písmena.

Rozlišovanie malých a veľkých písmen.

Rozlišovanie samohlások, spoluhlások a dvojhlasok.

Rozdeľovanie slova podľa slabík na konci riadka (v jednoduchých prípadoch).

Rozlišovanie krátkych, dlhých samohlások a dvojhlasok sluchom, ich správne vyslovovanie a písanie.

Rozlišovanie tvrdých a mäkkých spoluhlások.

Písanie „i“ po mäkkých spoluhláskach a „y“ po tvrdých spoluhláskach.

Osvojovanie výslovnosti a písania slov s mäkkými slabikami de, te, ne, le, di, ti, ni, li.

Písanie

Docvičovanie a opakovanie všetkých malých a veľkých písmen a číslic.

Precvičovanie písmen strednej výšky s veľkosťou 4 mm.

Precvičovanie písmen s hornou a dolnou dĺžkou s veľkosťou 8 mm.

Precvičovanie písmen s dĺžňom a mäčkňom.

Spresňovanie štíhlosti oválnych písmen s oblúkom a hornými a dolnými slučkami.

Spresňovanie rovnomernej výšky písmen, rozdielnej výšky písmen tvarovo podobných (e – l, v – V, c – C, č – Č, ch – Ch, o – O, z – Z, ž – Ž).

Precvičovanie spájania písmen o, v, b s ostatnými písmenami prehĺbením a pretiahnutím háčikov (najmä s písmenami e, r, z).

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Členenie krátkych jazykových prejavov na vety.

Obmieňanie oznamovacích, rozkazovacích a opytovacích viet.

Doplňanie vhodného slova do vety. Pomenúvanie pozorovaných predmetov a javov.

Odpovede na otázky

Ústne odpovedanie na otázky na základe obrázkov, vlastných skúseností, textov z čítanky.

Tvorenie otázok k jednoduchému textu.

Reprodukcia

Reprodukovanie krátkych, jednoduchých viet.

Rozprávanie

Rozprávanie podľa obrázkov alebo série obrázkov.

Opis

Opis jednoduchých predmetov. (napr. veci dennej potreby a veci, ktoré poznajú žiaci z vlastivedy).

Formy spoločenského styku

Precvičovanie pozdravov, oslovenia, požiadania, vyjadrenia súhlasu a nesúhlasu, poďakovania, ospravedlnenia, krátkeho odkazu, blahoželaní.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Čítanie jednoduchých krátkych textov správne a s porozumením.

Precvičovanie správneho slovného prízvuku a prirodzenej intonácie.

Rozvíjanie schopnosti orientovať sa v prečítanom texte.

Rozvíjanie kultúry hovoreného slova žiakov, vytváranie návykov správneho dýchania, znenia hlasu, správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti.

Literárna výchova

Vnímanie a chápanie ilustrácie v čítanke, v knihe a v detskom časopise pri práci s textom.

Nácvik spájania obsahu čítaného textu s ilustráciou.

Menovanie postáv vystupujúcich v rozprávke, príbehu o deťoch alebo zvieratách.

Jednoduchá reprodukcia obsahu rozprávky alebo príbehu podľa otázok.

Nácvik vnímania rytmu verša, rýmu.

Praktické rozlišovanie verša od prózy.

Porozumenie pojmom rozprávka, hlasné čítanie, bábkové divadlo, bábkový maňušky, divadelné predstavenie, filmové predstavenie.

Čítanie a počúvanie ukážok z literatúry pre deti a mládež.

Poézia od detských autorov (napr. Ľ. Podjavorinská, H. Zelinová, J. Turan, D. Hevier).

Rozprávky a rozprávkové dobrodružstvá (P. Dobšinský, E. Čepčeková, J. C. Hronský, F. Hrubín, J. Kožíšek, J. Pavlovič, S. Maršák, C. Janczarski).

Poviedky o prírode, zvieratách a deťoch (M. Jančová, M. Haštová, M. Haľamová, R.

Gauberová, R. Moric).

Povesti, literárno-náučné texty o prírode a technike.

5. ročník

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Osvojenie ustálených radov vybraných slov.

Osvojenie zručnosti správne písať „y“ po obojakých spoluhláskach vo vybraných slovách a v ich najfrekventovanejších príbuzných slovách.

Správne písanie „i“ po obojakých spoluhláskach vo vnútri ostatných slov a odôvodňovanie ich pravopisu.

Osvojenie si slovenskej abecedy. Vyhľadávanie slov v abecedných zoznamoch (napr. v Príručke slovenského pravopisu pre školy, v telefónnom zozname, v PSC, v Detskej encyklopédii a pod.).

Zaradovanie nových slov podľa prvého písmena abecedy a aj podľa ďalších písmen v slove.

Poznávanie podstatných mien (vlastností a činností), určovanie čísla a rodu. Rozlišovanie životnosti pri podstatných menách mužského rodu.

Zmena tvaru podstatných mien.

Oboznamovanie sa s poradím pádov a pádovými otázkami.

Vyslovovanie a písanie predložky s podstatným menom.

Poznávanie slovíes v prítomnom čase.

Časovanie slovíes v prítomnom čase.

Poznávanie a určovanie slovesnej osoby a čísla.

Poznávanie slovíes v neurčitku, tvorenie a používanie príslušného tvaru (výslovnosť aj pravopis).

Výcvik pravopisu prípon v slovesách v 3. osobe jednotného a množného čísla (rytmické pravidlo: otvorí, rozsvieti, tvári sa a pod.)

Poznávanie osobných zámen v súvislosti s časovaním slovíes.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Obmieňanie slov vo vete.

Doplňovanie a rozvíjanie viet vhodnými výrazmi.

Odpovede na otázky

Písomné odpovede na jednoduché otázky.

Reprodukcia

Reprodukovanie krátkych textov so synonymickými obmenami slov a viet.

Rozprávanie

Rozprávanie podľa obrázkov alebo série obrázkov a na základe vlastných zážitkov.

Rozprávanie podľa osnovy zostavenej kolektívom triedy pod vedením učiteľa.

Sústredenie sa na podstatné dejové udalosti a dodržiavanie časovej postupnosti rozprávkových dejov. Vyjadrovanie sa bez opakovania rovnakých slov vo vete.

Opis

Opis triedy, miestnosti, osoby, obrázka s dejovými prvkami, práce v domácnosti, činnosti v dielni pri pracovnom vyučovaní a podobne – ústne.

Formy spoločenského styku

Precvičovanie oslovenia známej i neznámej osoby, pozdravy. Predstavenie sa, ospravedlnenie sa, odovzdanie krátkeho odkazu.

Písanie jednoduchého oznámenia na pohľadnicu a korešpondenčný listok.

Formulovanie prosby, poďakovania, ospravedlnenia a blahoželaní.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Upevňovanie zručnosti čítať plynule, správne a s porozumením formou aj obsahom primerane náročné umelecké aj náučné texty a orientovať sa v nich.

Čítanie viet s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom, s pochopením obsahu.

Rozširovanie slovnej zásoby. Využívanie slovnej zásoby primeranej schopnostiam pri reprodukcii prečítaných textov podľa jednoduchej osnovy.

Literárna výchova

Osvojovanie si literárnych textov hlasným čítaním, počúvaním predčítavaného slova alebo hraného textu, počúvanie zvukových nahrávok.

Pri práci s textom vnímanie, prežívanie a chápanie ilustrácie ukážok v čítanke, v literatúre pre deti a mládež a v časopisoch pre deti.

Spájanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou.

Orientácia v deji rozprávok, poviedok, povestí a členenie ich deja na časti.

Pri rozprávaní spájanie jednotlivých častí do celkového deja.

Poznávanie hlavnej myšlienky krátkeho jednoduchého diela.

Rozumieť vybraným pojmom a výrazom : ľudová a umelá rozprávka, balada, povesť (bez ich definovania).

Sledovanie vhodných relácií rozhlasu a televízie, príležitostná návšteva divadelného a filmového predstavenia. Rozprávanie o videnom programe.

Poézia od detských autorov (napr. Ľ. Podjavorinská, P.O. Hviezdoslav, J. Navrátil, T. Janovic).

Rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. P. Dobšinský, B. Němcová, H.Ch. Andersen, J. a W.Grimmovci, K. Čukovskij, S. Maršak).

Bájk a poviedky o prírode (napr. R. Mórica, Ľ. Ondrejov, D. Štubňa-Zámostský, Ezop).

Povesti, balady, báje a historické poviedky (napr. K. J. Erben, M. Ďuričková, J. Horák, S. Chalupka, A. Jirásek, M. Ferko).

Náučná literatúra (napr. J. Ponec, C. Valšík, L. Švihran, V. Ferko, M. Šurinová)

6. ročník

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Osvojenie ustálených radov vybraných slov.

Osvojenie zručnosti správne písať „y“ po obojakých spoluhláskach vo vybraných slovách a v ich najfrekventovanejších príbuzných slovách.

Správne písanie „i“ po obojakých spoluhláskach vo vnútri ostatných slov a odôvodňovanie ich pravopisu.

Osvojenie si slovenskej abecedy. Vyhľadávanie slov v abecedných zoznamoch (napr. v Príručke slovenského pravopisu pre školy, v telefónnom zozname, v PSČ, v Detskej encyklopédii a pod.).

Zaraďovanie nových slov podľa prvého písmena abecedy a aj podľa ďalších písmen v slove.

Poznávanie podstatných mien (vlastností a činností), určovanie čísla a rodu. Rozlišovanie životnosti pri podstatných menách mužského rodu.

Zmena tvaru podstatných mien.

Oboznamovanie sa s poradím pádov a pádovými otázkami.

Vyslovovanie a písanie predložky s podstatným menom.

Poznávanie slovíes v prítomnom čase.

Časovanie slovíes v prítomnom čase.

Poznávanie a určovanie slovesnej osoby a čísla.

Poznávanie slovíes v neurčitku, tvorenie a používanie príslušného tvaru (výslovnosť aj pravopis).

Výcvik pravopisu prípon v slovesách v 3. osobe jednotného a množného čísla (rytmické pravidlo: otvorí, rozsvieti, tvári sa a pod.)

Poznávanie osobných zámen v súvislosti s časovaním slovíes.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Obmieňanie slov vo vete.

Dopĺňanie a rozvíjanie viet vhodnými výrazmi.

Odpovede na otázky

Písomné odpovede na jednoduché otázky.

Reprodukcia

Reprodukovanie krátkych textov so synonymickými obmenami slov a viet.

Rozprávanie

Rozprávanie podľa obrázkov alebo série obrázkov a na základe vlastných zážitkov.

Rozprávanie podľa osnovy zostavenej kolektívom triedy pod vedením učiteľa.

Sústredenie sa na podstatné dejové udalosti a dodržiavanie časovej postupnosti rozprávkových dejov. Vyjadrovanie sa bez opakovania rovnakých slov vo vete.

Opis

Opis triedy, miestnosti, osoby, obrázka s dejovými prvkami, práce v domácnosti, činnosti v dielni pri pracovnom vyučovaní a podobne – ústne.

Formy spoločenského styku

Precvičovanie oslovenia známej i neznámej osoby, pozdravy. Predstavenie sa, ospravedlnenie sa, odovzdanie krátkeho odkazu.

Písanie jednoduchého oznámenia na pohľadnicu a korešpondenčný lístok.

Formulovanie prosby, poďakovania, ospravedlnenia a blahoželania.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Upevňovanie zručnosti čítať plynule, správne a s porozumením formou aj obsahom primerane náročné umelecké aj náučné texty a orientovať sa v nich.

Čítanie viet s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom, s pochopením obsahu.

Rozširovanie slovnej zásoby. Využívanie slovnej zásoby primeranej schopnostiam pri reprodukcii prečítaných textov podľa jednoduchej osnovy.

Literárna výchova

Osvojovanie si literárnych textov hlasným čítaním, počúvaním predčítavaného slova alebo hraného textu, počúvanie zvukových nahrávok.

Pri práci s textom vnímanie, prežívanie a chápanie ilustrácie ukážok v čítanke, v literatúre pre deti a mládež a v časopisoch pre deti.

Spájanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou.

Orientácia v deji rozprávok, poviedok, povestí a členenie ich deja na časti.

Pri rozprávaní spájanie jednotlivých častí do celkového deja.

Poznávanie hlavnej myšlienky krátkeho jednoduchého diela.

Rozumieť vybraným pojmom a výrazom : ľudová a umelá rozprávka, balada, povesť (bez ich definovania).

Sledovanie vhodných relácií rozhlasu a televízie, príležitostná návšteva divadelného a filmového predstavenia. Rozprávanie o videnom programe.

Poézia od detských autorov (napr. Ľ. Podjavorinská, P.O. Hviezdoslav, J. Navrátil, T. Janovic).

Rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. P. Dobšinský, B. Němcová, H.Ch. Andersen, J. a W.Grimmovci, K. Čukovskij, S. Maršak).

Bájky a poviedky o prírode (napr. R. Móric, Ľ. Ondrejov, D. Štubňa-Zámostský, Ezop).

Povesti, balady, báje a historické poviedky (napr. K. J. Erben, M. Ďuríčková, J. Horák, S. Chalupka, A. Jirásek, M. Ferko).

Náučná literatúra (napr. J. Ponec, C. Valšík, L. Švihran, V. Ferko, M. Šurinová)

8. ročník

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Podstatné mená

Skloňovanie podstatných mien mužského rodu.

Skloňovanie podstatných mien ženského rodu.

Skloňovanie podstatných mien stredného rodu.

Prídavné mená

Vlastnostné prídavné mená.

Pravidelné stupňovanie prídavných mien.

Skloňovanie prídavných mien tvrdého zakončenia.

Skloňovanie prídavných mien mäkkého zakončenia.

Zámená

Používanie osobných zámen.

Slovesá

Minulý čas sloves.

Oznamovací a rozkazovací spôsob sloves.

Číslovky

Základné číslovky a ich písanie.

Zložené číslovky a ich písanie.

Radové číslovky a ich písanie.

Skladba

Holá veta.

Rozvitá veta.

Zložená veta – súvetie.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Štylizácia a kompozícia:

Zostavenie jednoduchej osnovy jazykového prejavu.

Zostavenie jednoduchej osnovy čítankových textov.

Výcvik v súvislých jazykových prejavoch:

Rozprávanie

Ústne alebo písomné rozprávanie podľa vopred pripravenej osnovy.

Opis

Opis predmetu, obrázka, osoby, krajiny, pracovného postupu.

Formy spoločenského styku

Písanie listu rodičom, listu s poďakovaním, s blahoželaním. Osvojovanie si formy a úpravy listu, obálky.

Požiadanie – prosba, rozkaz, poďakovanie.

Ospravedlnenie.

Oslovenie a predstavenie sa.

Vypĺňanie jednoduchého dotazníka.

Životopis.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Plynulé čítanie s porozumením. Používanie vhodnej sily, intonácie a zafarbenia hlasu so zreteľom na obsah čítaného textu. Pestovanie kultúry reči žiakov.

Literárna výchova

Zhrnutie poznatkov žiakov o literatúre.

Orientácia v prečítanom literárnom diele, v deji, v postavách a prostredí.

Reprodukcia obsahu.

Rozvíjanie záujmu žiakov o mimoškolské čítanie, knihy, časopisy, noviny.

Porozumenie pojmom poviedka, román, divadelná hra, autor, básnik, prozaik, dramatik.

Odporúčaná literatúra: Poézia: napr. výber z poézie pre deti M. Rúfusa, Š. Žáryho, J. Kostru, J. Smreka, V. Reisela,

J. Navrátila L. Feldeka, Š. Moravčíka a iných.

Poviedky a romány zo života detí: napr. R. Smatanová, J. Červenková, K. Jarunková, V. Šikula, A. Marschall, K. Jarunková, M. Jančová, J. Tužinský, Max von der Grün.

Dobrodružné poviedky a romány: napr. R. Arthur, J. Swift, J. Verne, J. London, M. Twain, J. Curwood.

Povesti a historická próza: napr. L. Zúbek: Moja Bratislava; Š. Moravčík: Záhorácke povesti, V. Ferko: Tisíc násobný dukát a iné.

Náučná literatúra: napr. Veľká kniha otázok a odpovedí, L. Švihran: 1000 plus 1 slovenských naj, C. Varleyová-I. Milesová: Zemepisná encyklopédia, H. Škodová – E. Škoda: Už viem prečo, T. Šipöcz: Ako je to možné?, C. Valšík: Farebná detektívka.

Ukážky divadelných hier: napr. J. G. Tajovský: Ženský zákon; J. Zeyer: Radúz a Mahuliena a iné.

9. ročník

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Predložky

Písanie predložiek.

Predložky a pádové otázky.

Podstatné mená

Určovanie podstatných mien.

Pravopis životných podstatných mien mužského rodu.

Pravopis neživotných podstatných mien mužského rodu.

Pravopis podstatných mien ženského rodu.

Pravopis podstatných mien stredného rodu.

Prídavné mená

Stupňovanie prídavných mien.

Pravopis vlastnostných prídavných mien.

Privlastňovacie prídavné mená.

Zámená

Používanie osobných zámen.

Slovesá

Slovesá v prítomnom, minulom a budúcom čase.

Zámená

Písanie osobných zámen, tykanie, vykanie.

Číslovky

Základné číslovky a radové číslovky.

Skladba

Jednoduchá veta a zložená veta.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Štylizácia a kompozícia:

Zostavenie jednoduchej osnovy jazykového prejavu.

Výcvik v súvislých jazykových prejavoch:

Rozprávanie

Ústne alebo písomné rozprávanie podľa vopred pripravenej osnovy, podľa prečítaného textu, podľa série obrázkov.

Opis

Opis (ústne i písomne) osoby, predmetu, pracovného postupu.

Formy spoločenského styku

Oslovenie, pozdrav, požiadanie, poďakovanie, ospravedlnenie sa, privítanie návštevy a rozlúčenie sa, požiadanie o informáciu, podanie informácie, telefonický rozhovor, pozdrav, blahoželanie, prejavenie sústrasti, list.

Praktické písomnosti

Podací lístok, poštová poukážka, poštová sprievodka na balík, žiadanka, dotazník, prihláška na pobyt, životopis, oznámenie, pozvánka, objednávka a iné.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Výcvik čítania a ústneho vyjadrovania. Upevňovanie čitateľských zručností na primerane náročných náučných a umeleckých textoch, orientácia v prečítanom texte a reprodukovanie jeho obsahu.

Literárna výchova

Vzbudzovanie záujmu o mimoškolské čítanie kníh, časopisov, novín, o sledovanie vhodných programov rozhlasu a televízie, podľa miestnych možností aj o návštevy divadelných a filmových predstavení. Vyjadrovanie vlastných citových zážitkov zrozumiteľným spôsobom.

Odporúčaná literatúra:

Poézia: napr. výber z poézie M. Rúfusa, V. Reisela, J. Navrátila, J. Bottu, S. Chalúpku, J.

Kostru, A. Plávku, J. Smreka, a iných.

Povedky a romány zo života detí: napr. E. Kästner: Lujza a Lotka; M. Jančová: Prvá láska; J. Tužinský: Straka nekradne; Max von der Grün: Krokodíli z predmestia; N. Tánska: S dievčiskom sa nehráme; B. Němcová: Babička; H. Zelinová: Jakubko; A. Reiner: Dedko, babka a ja; a iných.

Dobrodružné poviedky a romány: napr. R. Móric: Rozprávky z lesa, Volanie divočiny; D. Defoe: Robinson Crusoe; E. Kästner: Emil a detektívi; Dan Clark: Slepacia polievka pre dušu; a iných.

Báje, balady, povesti a historická próza: napr. od autorov S. Chalupku, J. Bottu, J. Poliaka, M. J. Husku, M. Ďuričkovej, M. Ferku,, R. Morica, J. Štiavnického a iných.

Náučná literatúra: napr. od autorov M. Labudu, M. Šurinovej, L. Švihrana, J. Galatu, E. Majzlanovej, B. Škárku, I. Čajdu, A. Lanngleya, S. Parkera a iných.

Divadlo, rozhlas, film a televízia v živote človeka:

oboznámenie žiakov s dramatickými dielami slovenských a zahraničných autorov.

Základná škola – Alapiskola, Školská 330, Jelenec									
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia								
Predmet	Maďarský jazyk a literatúra								
Časový rozsah výučby/ročník	1. r	2. r	3. r	4. r	5. r	6. r	7. r	8. r	9. r
	8/t 264/r	8/t 264/r	5/t 165/r	5/t 165/r	4/t 132/r	4/t 132/r	4/t 132/r	4/t 132/r	4/t 132/r
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie								
Forma štúdia	denná								
Vyučovací jazyk	maďarský								

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie maďarského jazyka a literatúry pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celej výchovy a vzdelávania. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh maďarského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ostatných vyučovacích predmetov. Učebný predmet maďarský jazyk a literatúra má komplexný charakter, pretože zahŕňa jazykovú oblasť (jazykovú a slohovú zložku, písanie) a literárnu oblasť (čítanie a literárnu výchovu). Cieľom vyučovania maďarského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu a zo žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre. Vzdelávací obsah maďarského jazyka a literatúry v 1. až 9. ročníku je rozdelený do troch oblastí:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA KOMUNIKÁCIA A SLOH ČÍTANIE A LITERATÚR

A V 1. ročníku jednotlivé oblasti obsahujú:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA - písanie

KOMUNIKÁCIA A SLOH - komunikácia, ústny prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA - technika čítania

- literárna výchova

V 2. až 5. ročníku jednotlivé oblasti obsahujú:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA – písanie

- zvuková rovina jazyka a pravopis

- významová rovina

- tvarová rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH - sloh, komunikácia - ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA - technika čítania

– čítanie textu, základy čítania s porozumením

- literárna výchova

– všeobecné pojmy a základné literárne žánre

V 6. až 9. ročníku jednotlivé oblasti obsahujú:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA - zvuková rovina jazyka a pravopis

- významová rovina

- tvarová rovina

- skladobná rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH - sloh, komunikácia

- ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA - technika čítania

– čítanie textu, základy čítania s porozumením, reprodukcia prečítaného textu, verejná prezentácia textu

- literárna výchova

– všeobecné pojmy a základné literárne žánre Jazyková komunikácia

- Hlavnou úlohou tejto oblasti v 1. až 3. ročníku je rozvíjať reč žiakov, privykáť ich hovoriť spisovným jazykom, učiť ich vyjadrovať sa v krátkych a jednoduchých hovorených prejavoch, vytvárať základné zručnosti čítania a písania.

- Vo 4. až 9. ročníku je cieľom rozvíjať jazykové zručnosti, aby žiaci získali zručnosť vyjadrovať sa jednoducho a súvisle v ústnych a písomných prejavoch primeraných ich rozumových schopnostiam a zručnosť rozumieť takýmto prejavom po obsahovej stránke.

- Dosahuje sa to napodobňovaním a na základe vybraných poznatkov o jazyku a jeho spisovnej podobe. Rozvoj reči sa priamo spája s rozvojom myslenia a poznania.

- Vyučovanie má charakter elementárneho uvedenia do náuky o jazyku a ide v ňom predovšetkým o utváranie jazykových zručností. Žiaci sa oboznamujú so základnými gramatickými pojmami a zároveň si osvojujú aj ďalšie javy pravopisu. Rozširuje sa ich slovná zásoba, spresňuje a aktivizuje sa ich slovník. Z celkového cieľa jazykového vyučovania vyplývajú tieto úlohy:

- Na základe jazykových a pravopisných vedomostí a zručností zvykať žiakov vyjadrovať sa spisovným jazykom.

- Vypestovať zručnosť vyjadrovať sa jednoducho, jasne a súvisle v hovorených a písomných prejavoch.

- Dať žiakovi základné poznatky o zvukovej, významovej, tvarovej a skladobnej rovine jazyka. -

Vypestovať u žiakov návyk spisovnej výslovnosti a návyk dodržiavania správneho dýchania, artikulácie.

- Oboznámiť žiakov s jednoducho, stručne a jasne formulovanými základnými pravidlami pravopisu.

Stálym systematickým precvičovaním a opakovaním na konkrétnych jazykových javoch dosiahnuť ich praktické osvojenie.

- Celým vyučovaním rozvíjať myslenie žiakov, ich rozumové schopnosti.

Písanie

- Cieľom vyučovania písania je naučiť žiakov písať správne tvary písanej abecedy, vypestovať u nich správne zručnosti a návyky písania, dbať o to, aby ich písmo bolo primerané k ich možnostiam úhľadné a písomné prejavy vkusne upravené, aby zvládali základné hygienické, pracovné a estetické návyky spojené s písaním. Žiaci sa učia správne používať písmo ako dorozumievací, vyjadrovací, spájací a výrazový prostriedok. Vyučovanie písania sa uskutočňuje integrovane s ostatnými zložkami jazykového vyučovania.

- Žiaci sa učia nechávať správne medzery medzi slovami v riadku, učia sa kontrolovať svoj písací výkon a dopĺňať diakritické znamienka. Učia sa byť sebakritickí a hodnotiť vlastné písmo: vyhľadať a označiť najvydarenejšie a najmenej vydarené tvary.

- Osobitnú pozornosť treba venovať ľavákom. Komunikácia a sloh

- Úlohou tejto oblasti je pestovať u žiakov zručnosť súvisle, usporiadane, jasne a jazykovo správne vyjadrovať myšlienky v ústnych a písomných prejavoch.

- Vyučovanie slohu je úzko späté s ostatnými zložkami maďarského jazyka, najmä s čítaním. Čítaný text poskytuje vhodný materiál na dopĺňanie a rozširovanie slovnéj zásoby. Obsah čítaného textu sa využíva na ústne aj písomné slohové cvičenia a zároveň je východiskom pre ďalšiu prácu (napr. rozprávanie podľa obrázka, obmeny viet, vystihnutie charakteru konajúcich osôb).

- Hodiny jazykového vyučovania pomáhajú rozvíjať vyjadrovacie schopnosti žiakov tým, že žiaci nielen poznávajú gramatické a lexikálne prostriedky, ale sa ich učia aj prakticky používať. Všetky zložky vyučovacieho predmetu maďarský jazyk a literatúra, aj ostatné predmety, pomáhajú plniť úlohy slohovej výchovy.

- Žiaci na začiatku odpovedajú na otázky učiteľa, neskôr s jeho pomocou tvoria súvislé prejavy na témy, ktoré sú blízke ich záujmom a skúsenostiam. Pritom sa vedú k stále väčšej samostatnosti. Ústne prejavy sú prípravou na písomné prejavy.

- V písaných prejavoch sa postupuje od kolektívne zostavených celkov k reprodukcii podľa osnovy, k samostatným krátkym správam, opisom a formám spoločenského styku.

- Vo všetkých prejavoch sa uplatňuje princíp úzkeho spojenia školy so životom. Vhodná motivácia je dôležitým predpokladom dobrých výsledkov vo výcviku ústneho a písomného vyjadrovania.

Čítanie a literatúra

- V čítaní a literárnej výchove sa prehĺbuje a zdokonaľuje zručnosť čítať nahlas, s dôrazom na porozumenie primerane náročných umeleckých a náučných textov. Táto zručnosť sa má stať pre všetkých žiakov nástrojom ďalšieho vzdelávania vo všetkých predmetoch aj vo voľnom čase mimo školy. Osobitnú pozornosť treba venovať deťom s poruchami čítania.

Cieľom literárnej výchovy je

- Vychovať pozorného detského poslucháča a čitateľa prostredníctvom umeleckých diel detskej literatúry a

prispievať k rozvoju osobnosti postihnutého dieťaťa.

- Oboznámiť žiakov s niektorými literárnymi druhmi (prózou, poéziou, rozprávkou, povestou, bájkou, poviedkou, drámou) a s dielami našich významných umelcov.
- Utvárať ich estetické názory a vkus.
- Pôsobiť na kultúru ich vyjadrovania.

1. ročník

Ciele

- Rozvíjať ústne vyjadrovanie a kultúru reči žiakov,
- postupne poznávať niektoré hlásky a príslušné písmená, čítať jednoslabičné a dvojslabičné slová, - rozvíjať grafomotorické zručnosti,
- vnímať literárne texty počúvaním a vzbudiť záujem o detskú literatúru.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Písanie

Prípravné cviky na písanie. Návčik správneho držania ruky. Návčik držania ceruzky pri písaní v liniatúre, prvky prvých písmen. Využitie týchto prvkov na návčik písania písmen. Písanie písmen, ktoré sa žiaci učia čítať. Písanie slabík a krátkych slov zložených z osvojených písmen. Prepis slabík a slov z tlačeného do písaného písma. Diktát písmen a slabík.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Návčik vyjadrovania a výslovnosti. Od pomenovávania predmetov a javov sa prechádza k návčiku vecných formulácií, predovšetkým jednoduchých viet. Návčik pozdravov, krátkych oznámení, vyjadrenia jednoduchej prosby, poďakovania, ospravedlnenia.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Rozvíjanie sluchového a zrkového vnímania. Návčik sledovania obrázkov zľava doprava, orientácia v riadku. Členenie krátkych viet na slová. Sluchová analýza a syntéza slov. Poznávanie samohlások a, á, e, é, i, í, o, ó, ö, ő, u, ú, ü, ű a príslušných malých a veľkých písmen. Rozlišovanie krátkych a dlhých samohlások. Poznávanie a čítanie spoluhlások m, n, v, c, z, k, t, l, s, b. Návčik čítania otvorených a zatvorených slabík. Čítanie jednoslabičných, dvojslabičných a niektorých trojslabičných slov zložených najmä z otvorených slabík. Čítanie jednoduchých viet. Čítanie písaného písma. Literárna výchova Počúvanie a rozprávanie najznámejších jednoduchých rozprávok založených na jednoduchom časovom radení opakovaných a obmieňaných dejov (výber z ľudovej tvorby a z prozaickej tvorby maďarských a slovenských autorov: Varga Katalin, Fazekas Anna a iní). Počúvanie a vnímanie krátkych príbehov, s pokusom o dramatizáciu, prípadne ilustráciu.

Memorovanie jednoduchých rečovaniiek, vyčítaniiek (vyčítanky, rečovanky, hádanky, jednoduché básničky, ľudové piesne, básne Sándora Weöresa a pod.).

Proces

Jazyková komunikácia Písanie Pri písaní sa vychádza z detských hier a motivovaných prípravných cvikov. Postupne sa zvyšujú nároky na presnosť vykonania. Vytvárajú sa potrebné hygienické, pracovné a estetické návyky.

Žiaci sa učia správne zaobchádzať s písacími nástrojmi a materiálom a dbať na úhladnú úpravu. Grafický záznam sa vhodne motivuje a sprevádza slovom. Určené cvičenia sa postupne rozvíjajú, opakujú a zdokonaľujú. Písmená sa nacvičujú v poradí podľa postupu v čítaní. Komunikácia a sloh Hrou a časťmi cvikmi sluchového vnímania sa zlepšuje schopnosť žiakov diferencovane vnímať zvuky. Sústavne sa pestuje výslovnosť, správne dýchanie a artikulácia žiakov. Prebúdzajú sa vlastné úsilie žiakov o zreteľnú a správnu výslovnosť. Čítanie a literatúra Na začiatkové čítanie a na postupné osvojovanie čitateľských návykov treba pripravovať žiakov hrou a špeciálnymi cvičeniami. V rámci vyučovania literárnej výchovy jednotlivé zručnosti si žiaci osvojujú pri počúvaní ukážok z literatúry pre deti zo zvukových nahrávok, pri sledovaní videoprogramov, z vybraných televíznych vysielaní, pri sledovaní bábkových hier, filmov a diafilmov s rozprávkovými námetmi. Žiaci si vypočujú krátke rozprávky o deťoch a zvieratkách a po vypočutí ich zreprodukovávajú dramatizáciou prípadne ilustráciami.

2. ročník

Ciele

- Rozvíjať ústne vyjadrovanie a kultúru reči žiakov a spresňovať zmyslové vnímanie,
- poznávať ďalšie hlásky a príslušné písmená, čítať jednoduché vety pozostávajúce z jednoslabičných a dvojslabičných slov,
- rozvíjať grafomotorické zručnosti,
- vzbudiť záujem o literárne texty a detskú literatúru.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Písanie

Nácvik písania jednotlivých prvkov písaných písmen. Nácvik písania písmen, ktoré sa žiaci učia čítať. Písanie slabík a krátkych slov zložených z osvojených písmen. Nácvik písania interpunkčných znamienok: bodka, čiarka, otáznik, výkričník. Písanie krátkych viet. Nácvik odpisovania krátkeho, jednoduchého písaného textu. Nácvik prepisovania slabík a slov z tlačenej do písaného písma. Diktát slabík a jednoduchých slov.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Nácvik a spresňovanie správnej a zreteľnej výslovnosti. Tvorba odpovedí na (učiteľove) otázky. Formulovanie želania, prosby, poďakovania, blahoželaní (s pomocou učiteľa). Ústne opísať niektoré činnosti osôb, zvierat, známe predmety z domáceho, školského a mimoškolského prostredia (s pomocou učiteľa).

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Opakovanie známych písmen z 1. ročníka. Poznávanie a nácvik čítania ďalších spoluhlások: p, r, j, h, d, g, f, cs, sz, zs, gy, ly, ny, ty. Rozlišovanie krátkych a dlhých spoluhlások. Nácvik čítania písanej a tlačenej abecedy. Rozvíjanie fonematického sluchu. Automatizácia čítania jednoslabičných slov typu: tél, ház. Čítanie dvojslabičných a viacslabičných slov zložených z otvorených slabík typu: néni, nevető. Čítanie dvojslabičných slov zložených zo zatvorených slabík na začiatku alebo na konci slova, napr. labda, madár. Nácvik čítania slov s výskytom písmen cs, sz, zs, gy, ty, ny, ly. Nácvik čítania slov s dlhými spoluhláskami typu: enni, addig. Čítanie jednoduchých viet, ktoré sú obsahom a slovnou zásobou primerané schopnostiam žiakov. Nácvik tvorby slovných odpovedí na otázky z obsahu prečítaného textu pomocou jednoduchých viet. Literárna výchova Počúvanie, rozprávanie a dramatizácia literárnych textov.

Prednes, memorovanie krátkych rečovanií, vyčítaníí, básničiek. Vymenovať postavy vystupujúce v rozprávkach a poviedkach. Orientácia v deji literárnych textov z aspektu miesta a času.

Proces

Jazyková komunikácia

Písanie

Žiaci sa učia písať tie písmená malej a veľkej abecedy, ktoré sa učia čítať (s ťažšími tvarmi veľkých písmen sa žiaci iba oboznamujú, nemusia ich písanie dokonale zvládnuť). Nácvik jednotlivých písmen prebieha podľa postupu v čítaní. Z interpunkčných znamienok vedú napísať bodku a čiarku. Otáznik a výkričník odpisujú podľa predlohy. Z diakritických znamienok sa učia napísať dve bodky, dĺžeň, dva dĺže. Naďalej je potrebné rozvíjať zručnosť písať s príslušnými pracovnými, hygienickými a estetickými návykmi.

Komunikácia a sloh

Naďalej sa rozvíja výslovnosť, správne dýchanie a artikulácia žiakov. Systematicky viesť žiakov k vyjadrovaniu osobných, spoločenských zážitkov a skúseností v krátkych hovorených prejavoch. Čítanie a literárna výchova

Je dôležité dôkladne nacvičovať slová s dlhými spoluhláskami a slová výskytom spoluhlások cs, sz, zs, gy, ty, ny, ly. V rámci literárnej výchovy oboznamujeme žiakov s detskou literatúrou. Odporúča sa vyberať zo slovenskej, maďarskej a ďalšej inonárodnej ľudovej tvorby – ľudové rozprávky, bájky, rečovanky. Vytvárať kladný vzťah k literatúre vhodnou motiváciou napr. počúvaním rozprávok, príbehov zo života detí a zvierat zo zvukových nahrávok; sledovaním bábkových hier, filmov, videoprogramov s rozprávkovými námetmi. Prostredníctvom zážitkov, ktoré poskytuje literatúra, upevňovať citový vzťah k rodine, k domovu, k rodnému kraju. Prebúdzajú u žiakov záujem o poznávanie kníh. Navštíviť počas roka aspoň 2 detské filmové alebo divadelné predstavenia.

3. ročník

Ciele

- Rozvíjať ústne vyjadrovanie a kultúru reči žiakov a spresňovať zmyslové vnímanie,
- poznávať ďalšie hlásky a príslušné písmená, čítať jednoduché vety pozostávajúce z jednoslabičných a dvojslabičných slov,
- poznávať vetu, slovo, slabiky, hlásky, písmená,
- vytvárať zručnosť členiť krátke jazykové prejavy na vety, vety rozkladať na slová,
- rozvíjať grafomotorické zručnosti,
- obohacovať a spresňovať slovnú zásobu žiakov a vzbudiť záujem o detskú literatúru.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Písanie

Opakovanie, zdokonaľovanie prebraných písmen z 2. ročníka. Písanie nových písmen: dz, dzs, q, x, y, w. Písanie slabík a krátkych slov zložených z osvojených písmen. Písanie písmen malej a veľkej abecedy. Spájanie písmen do slabík, slov. Rozlišovanie dĺžky samohlások a spoluhlások v písomnom prejave napr. kerek – kerék; torok – török; hal – hall, megy – meggy. Písanie interpunkčných znamienok: bodka, čiarka, otáznik, výkričník. Písanie krátkych viet. Písanie viet s veľkým začiatočným písmenom. Písanie s veľkým začiatočným písmenom vlastné mená osôb. Odpisovanie krátkeho, jednoduchého písaného textu. Prepisovanie jednoduchých viet z tlačenej do písaného písma. Diktát jednoduchých slov a krátkych viet.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Nácvik a spresňovanie správnej a zreteľnej výslovnosti. Poznávanie, rozlišovanie viet, slov, slabík, hlások. Členenie krátkych jazykových prejavov na vety a vety na slová. Tvorenie odpovedí na otázky. Formulovanie želania, prosby, poďakovania, blahoželaní, stručne oznamovať krátke správy (s pomocou učiteľa). Ústne opísať niektoré známe predmety, činnosti osôb, zvierat, pomocou jednoduchých viet opísať svoje skúsenosti, zážitky.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Opakovanie, spresňovanie čítania písmen z 2. ročníka. Poznávanie a čítanie ďalších spoluhlások: dz, dzs, q, x, y, w. Čítanie písanej a tlačenej abecedy. Čítanie slabík s krátkymi a dlhými samohláskami a spoluhláskami. Čítanie slov rôzneho slabikového zloženia. Čítanie slov s výskytom dlhých spoluhlások napr. hall, áll, kettő, reggel, megy, hosszú, pöttyös, könnyű. Čítanie jednoduchých viet s porozumením. Tvorenie slovných odpovedí na otázky z obsahu prečítaného textu. Literárna výchova Počúvanie, čítanie literárnych textov. Rozprávanie, prednes a dramatizácia literárnych textov. Prednes, memorovanie krátkych rečovniiek, básničiek. Vymenovanie postáv vystupujúcich v rozprávkach a poviedkach. Orientácia v deji literárnych textov.

Proces

Jazyková komunikácia

Písanie

Úlohou písania je ďalej zdokonaľovať rukopis žiakov a nacvičiť nové písmená. Naučiť žiakov písať so správnym poradím písmen krátke známe slová, ktoré sa píše tak, ako sa vyslovujú. Viest' žiakov k sebakontrolu, v potrebnej miere spájať jazykovú a grafickú stránku písania. Vytvárať zručnosť a návyk prakticky a prehľadne si usporiadať pracovné miesto pri písaní a dbať na úpravu písaného textu.

Komunikácia a sloh Pokračovať vo výcviku vyjadrovania osobných a spoločenských skúseností v krátkych hovorených prejavoch. Je potrebné postupne a systematicky obohacovať a spresňovať slovnú zásobu žiakov. Pri rozprávaní, dramatizácii dbať na správnu výslovnosť, správne dýchanie, na hlasovú moduláciu a artikuláciu.

Čítanie a literárna výchova

Je dôležité dôkladne nacvičovať slová výskytom spoluhlások dz, dzs, q, x, y, w, ktoré sa v maďarskom jazyku vyskytujú len zriedkavo. Je naďalej dôležité rozvíjanie fonematického sluchu žiakov. V treťom ročníku je potrebné automatizovať presné poznávanie písmen abecedy a ich pevné spojenie s hláskami, ktoré označujú. Postupne vytvárať zručnosť u žiakov plynule a presne čítať slabiky, jednoduché slová. Nacvičovať čítať správne, plynule a s porozumením jednoduché vety v krátkych, primerane náročných textoch. V rámci literárnej výchovy je dôležité prebúdať u žiakov záujem o detskú literatúru spoločným čítaním z čítanky, predčítaním z detských kníh a časopisov, viesť žiakov k pokusu o samostatné čítanie vo voľnom čase. Vychovávať žiakov k čítaniu, počúvaniu, prednesu, rozprávaniu a dramatizácii literárnych

diel. Počas školského roka sa odporúča navštíviť aspoň 2 filmové alebo divadelné predstavenia pre deti.

4. ročník

Ciele

- Rozvíjať ústne vyjadrovanie a kultúru reči žiakov,
- čítať jednoduché vety s porozumením,
- čítať nahlas, plynule krátke, jednoduché texty,
- poznávať vetu, slovo, slabiky, hlásky, písmená,
- rozvíjať grafomotorické zručnosti,
- tvoriť jednoduché ústne prejavy,
- obohacovať a spresňovať slovnú zásobu žiakov a vzbudiť záujem o detskú literatúru.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Rozlišovanie hlások a písmen. Rozlišovanie malých a veľkých písmen. Rozlišovanie samohlások a spoluhlások, krátkych a dlhých samohlások, spoluhlások. Správne vyslovovať a písať krátke a dlhé samohlásky v slovách. V jednoduchých prípadoch rozdeľovať slová na slabiky. Správne písanie spoluhlások „j“ a „ly“ v známych slovách. Písanie slov, ktorých písanie sa líši od výslovnosti (napr. anyja, kertje; látjuk, építjük; mondja, adja; különben, egészség). Členenie slov na slabiky a hlásky (v jednoduchých prípadoch). Poznanie viet z obsahovej stránky. Rozlišovanie oznamovacej, opytovacej a rozkazovacej vety. Rozlišovanie slov vo vete. Uvedomovanie si významovej stránky slov. Vytváranie vzťahov medzi slovami podľa významu. Usporiadanie známych slov do významových okruhov (mená vecí, osôb). Vyhľadávanie slov opačného a rovnakého významu.

Písanie

Opakovanie, zdokonaľovanie prebraných písmen a číslíc z 3. ročníka. Písanie všetkých malých a veľkých písmen. Písanie krátkych viet. Odpisovanie krátkeho, jednoduchého písaného textu. Prepisovanie krátkeho, jednoduchého textu z tlačenej do písaného písma. Diktát krátkych viet.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Členenie krátkych jednoduchých jazykových prejavov na vety. Tvorenie jednoduchých ústnych prejavov (odpovedať na otázky, tvoriť otázky, reprodukovat' krátke texty a opísať jednoduché predmety). Členenie slov na slabiky a hlásky. Obmieňanie oznamovacích, opytovacích a rozkazovacích viet. Pomenovávanie pozorovaných predmetov a javov. Jednoducho sa vyjadrovať o pozorovaných predmetoch a javoch. Dopĺňanie viet vhodným slovom (ústne aj písomne). Odpovedanie na otázky na základe obrázkov, vlastných skúseností, textov z čítanky (ústne). Tvorenie otázok k jednoduchému textu. Reprodukovanie krátkych jednoduchých viet. Rozprávanie podľa obrázkov alebo podľa série obrázkov. Opisovanie jednoduchých predmetov (napr. veci dennej potreby). Formulovanie oslovenia, požiadania, vyjadrenia súhlasu a nesúhlasu, poďakovania, ospravedlnenia, blahoželania, rôznych pozdravov, krátkych odkazov.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Opakovanie, spresňovanie čítania písmen z 3. ročníka. Čítanie jednoduchých viet s porozumením. Čítanie nahlas a plynule jednoduché, krátke texty s používaním správneho slovného prízvuku a uplatňovaním prirodzenej intonácie. Čítanie jednoduchých viet s porozumením v krátkych, obsahom primeraných textoch. Orientovanie sa v prečítanom texte. Tvorenie slovných odpovedí na otázky z obsahu prečítaného textu.

Literárna výchova

Vnímanie, chápanie ilustrácií prečítaných textov. Porovnávanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou. Vymenovanie postáv z prečítaného textu (príbehu, rozprávky). Jednoduché reprodukovanie obsahu prečítaného textu podľa otázok. Vnímanie rytmu, rýmov básne. Praktické rozlišovanie básne od prózy. V praktických činnostiach poznať pojmy (bez ich definovania): kniha, rozprávka, báseň, hlasné čítanie, bábkové divadlo, bábkový divadelný a filmový predstavenie. Dramatizácia a reprodukcia známych literárnych textov. Prednes, memorovanie krátkych rečovaniiek, básničiek.

Proces

Jazyková komunikácia V rámci jazykového vyučovania žiaci vo 4. ročníku poznávajú vetu z obsahovej, zvukovej a grafickej stránky, ako jazykový celok. Učia sa rozlišovať hlásky, písmená, slabiky, slová, vety. Postupne triedia slová podľa rôznych kritérií (podľa významových okruhov). 282 Nacvičujeme rozoznávať spisovné a nespisovné slová. Nadalej sa venuje pozornosť zvukovej stránke ústnych prejavov. Písanie je organicky spojené s jazykovým vyučovaním, preto obsah písania sa začleňuje do vyučovacích hodín jazyka.

Písanie Vo 4. ročníku sa kladie dôraz na docvičovanie a spresňovanie tvarov všetkých malých a veľkých písmen a číslíc so zachovávaním ich rovnakej veľkosti a udržovaním jednotného sklonu písma. Pozornosť sa venuje správne spájaniu písmen, dodržiavaniu rozstupu písmen a číslíc a správne umiestňovaniu diakritických znamienok. Žiaci sa učia jednoduchú úpravu písomných prác (nadpis, odsek, okraje papiera). Po nácviku jednotlivých písmen a číslíc sa postupuje podľa nasledovných tvarových skupín písmen a číslíc: 1. skupina: i, í, u, ú, ü, ú, r, v, V, (W, w,)*; 2. skupina: n, N, Ny m, M, U, Ú, Ü, Ű, (Y)*; 3. skupina: e, é, l, b, f, h, k, t; číslice 1, 4; 4. skupina: a, á, A, Á, o, ó, ö, ő, O, Ó, Ö, Ő, d; číslice 0, 9; 5. skupina: c, C, E, É; číslica 6; 6. skupina: g, G, Gy, j, p, y, ny, ly, ty, gy, (q, Q)*; 7. skupina: I, Í, J, H, K, (x, X)*; 8. skupina: P, B, R, T, Ty, F, číslice 3, 5, 8; 9. skupina: s, S, z, Z, sz, Sz, zs, Zs, cs, Cs, L, Ly, D, číslice 2, 7. *) Označené písmená sa nacvičujú len podľa potreby, napr. ak sa vyskytujú v menách žiakov alebo v miestnych názvoch.

Komunikácia a sloh

Pokračuje sa vo výcviku vyjadrovania osobných a spoločenských skúseností v krátkych ústnych prejavoch. Výcvik v súvislých jazykových prejavoch sa skladá z týchto zložiek: odpovede na otázky, reprodukcia, rozprávanie, opis, formy spoločenského styku. Žiaci sa cvičia v pozorovaní, pozorované predmety a javy pomenúvajú a jednoducho sa o nich vyjadrujú. Pri nácviku foriem spoločenského styku učíme žiakov využívať frazeologické zvraty a ustálené slovné spojenia. Je potrebné aj naďalej systematicky obohacovať a spresňovať slovnú zásobu žiakov. Pri rozprávaní dbať na správne dýchanie, správnu artikuláciu a výslovnosť.

Čítanie a literárna výchova

Vo štvrtom ročníku je naďalej dôležité automatizovať presné poznávanie písmen abecedy a ich pevné spojenie s hláskami, ktoré označujú. Je potrebné u žiakov rozvíjať zručnosť plynule, správne s porozumením čítať jednoduché slová, vety v krátkych, primerane náročných textoch. Zvýšená pozornosť a individuálna starostlivosť sa venuje žiakom s chybami reči. Pri čítaní a prednese sa rozvíja kultúra hovoreného slova žiakov: vytvárajú sa návyky správneho dýchania, intonácie, správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti. Obohacuje a spresňuje sa ich slovná zásoba. V rámci literárnej výchovy je naďalej dôležité prebúdať u žiakov záujem o detskú literatúru spoločným čítaním z čítanky, z detských kníh a časopisov. Odporúča sa vyberať z nasledujúcich tematických okruhov: detské básne, rečovanky, rozprávky, dobrodružné príbehy, výber zo svetovej detskej literatúry, príbehy zo života detí, príbehy o zvieratách, povesti a literárno-náučné texty o prírode, spracované primerane intelektuálnym schopnostiam žiakov. Ďalej sa odporúča vychovávať žiakov k samostatnému čítaniu, počúvaniu, prednesu, rozprávaniu a dramatinizácii literárnych diel aj vo voľnom čase.

5. ročník

Ciele

- Vyjadrovať sa jednoducho, jasne a súvisle v hovorených a písomných prejavoch primeraných rozumovým schopnostiam žiakov,
- rozumieť takýmto prejavom po obsahovej stránke napodobňovaním a na základe vybraných poznatkov o jazyku,
- dať žiakom základné poznatky o zvukovej, významovej, tvarovej a skladobnej rovine jazyka,
- oboznámiť žiakov s niektorými jednoducho, stručne a jasne formulovanými základnými pravidlami pravopisu,
- písať správne tvary písanej abecedy, vypestovať u žiakov správne zručnosti a návyky písania, dbať o to, aby ich písmo bolo primerané k ich možnostiam úhladné a písomné prejavy vkusne upravené,
- čítať nahlas s dôrazom na porozumenie primerane náročných textov s uplatnením návykov správneho dýchania, artikulácie, správnej výslovnosti a prirodzenej intonácie,
- oboznámiť žiakov s niektorými literárnymi druhmi,
- rozširovať slovnú zásobu žiakov,
- vychovať z väčšiny žiakov čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis Pravopis dlhých samohlások a spoluhlások. Pravopis dlhých spoluhlások (cs, gy, ly, ny, sz, ty, zs). Slovesá zakončené na -t, -d; (uplatňovanie etymologického princípu v odchyľkach od výslovnosti: épít, építész, építés; ad, adsz, adj a pod.) – pravopis. Pravopis spodobovania v písaní v slovách zakončených na prípony -val, -vel (slová typu: kenyérrel, füzettel

a pod.). Rozdeľovanie jednoduchých slov na základe slabičného princípu. Rozdeľovania slov typu: ki-esik, er-dő, kert-ben, any-nyi. Poznávanie slovies v prítomnom a minulom čase (v oznamovacom spôsobe). Pravopis slovies v minulom čase. Osobné zámená v súvislosti s časovaním slovies. Postupné poznávanie pojmov: slovotvorný základ a prípony. Písanie Zdokonaľovanie rukopisu so zreteľom na individuálne potreby žiakov (v spojení s jazykovým vyučovaním). Dodržiavanie všetkých kvalitatívnych znakov písma. Postupné zvyšovanie rýchlosti písania.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Ústne tvorenie viet s danými slovami. Písomné dopĺňanie a obmieňanie viet – výber vhodných výrazov, používanie rovnoznačných slov (synonymá). Tvorenie a rozprávanie jednoduchých krátkych textov. Pomenovávanie pozorovaných predmetov, javov aj vlastnej činnosti a vyjadrovanie sa o nich. 284 Rozprávanie podľa obrázkov, vlastných skúseností a čítankových textov pomocou otázok. Tvorenie otázok k jednoduchým, krátkym textom. Reprodukcia krátkych textov. Rozprávanie podľa obrázkov alebo podľa série obrázkov a na základe vlastných zážitkov pomocou jednoduchej osnovy (s pomocou učiteľa, neskôr za spolupráce všetkých žiakov). Návčik ústneho prejavu - opis spolužiaka, predmetov, obrázkov. Vyžiadanie a podávanie stručných informácií (simulovanie situácií: privítať návštevu a rozlúčiť sa s ňou; blahoželať k narodeninám, k Novému roku, Dňu matiek a pod. – ústne). Napísanie pohľadnice (úprava – adresa, dátum, oslovenie, pozdrav/blahoželenie, podpis).

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Čítanie primerane náročných textov, správne a s porozumením. Rozvíjanie a uplatnenie návykov správneho dýchania, artikulácie, správnej výslovnosti a uplatnenie prirodzenej intonácie. Návčik plynulého čítania súvetí a správnej intonácie jednoduchých textov. Sústreďenie sa na významovú stránku viet a odsekov a na porozumenie obsahu textu. Správne tvorenie viet voľbou vhodných výrazov. Dokázať odpovedať na otázky z prečítaného textu. S pomocou učiteľa jednoducho reprodukovať obsah. Literárna výchova Vnímanie literárnych textov počúvaním, hlasným čítaním. Spájanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou.

Vymenovanie postáv z prečítanej rozprávky, príbehu (určiť hlavnú postavu). Dramatizácia rozprávky alebo poviedky (s pomocou učiteľa). Rozlišovanie reálneho a nereálneho (rozprávkového) prostredia. Poznať a vysvetliť pojmy v praktických činnostiach (bez ich definovania): povesť, hádanka, báseň, spisovateľ, básnik, časopis.

Proces

Jazyková komunikácia

Jazykové vyučovanie v 5. ročníku pozostáva z aktivizácie poznatkov zo 4. ročníka, hláskovania, pravopisu a výslovnosti, z tvaroslovía a zo súhrnného opakovania. Počas celého roka sa venuje starostlivosť z zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov. Do učiva sa zaraďujú lexikálno-sémantické a štylistické cvičenia.

Písanie

Zvyšuje sa dôraz na plynulé písanie slov (bez zbytočného prerušovania písacieho ťahu), so zameraním na automatizáciu písacieho pohybu. Priemerná veľkosť písmen strednej výšky je 3 – 4 mm, hornej a dolnej dĺžky 6 – 8 mm.

Komunikácia a sloh

V rámci tejto oblasti sa žiaci cvičia v pozorovaní, pozorované predmety a javy pomenúvajú a jednoducho sa o nich vyjadrujú. Výcvik v súvislých prejavoch pozostáva z nasledujúcich zložiek: odpovede na otázky, reprodukcia, rozprávanie, opis a formy spoločenského styku.

Čítanie a literatúra

Žiaci sa s literárnymi textami oboznamujú hlasným čítaním, počúvaním predčítaného alebo zvukovej nahrávky textu. Pri práci s textom sa učia vnímať a chápať ilustrácie ukážok v čítanke, ilustrácie v literatúre pre deti a mládež, v časopisoch pre deti a rozumieť im. Počas vyučovania sa žiaci vhodne motivujú k mimočítankovému čítaniu. Literatúra odporúčaná na čítanie v 5. ročníku ukazuje krásu sveta, prírody a ľudí. V slovenských a maďarských ľudových rozprávkach sa žiaci oboznamujú s typom národného rozprávkového hrdinu, čítaním moderných rozprávok o zvieratkách si rozvíjajú vzťah k prírode, pri čítaní poviedok o deťoch získavajú poznatky o živote detí v minulosti a v súčasnosti. Pri čítaní poviedok zo súčasnosti poznávajú vzťahy k rodine, v detskom a školskom kolektíve a prebúdajú sa ich city priateľstva k osobám vo svojom okolí, k deťom vo všetkých krajinách a k dospelým ľuďom na celom svete. Cieľom je, aby žiaci pochopili, že dobré a hodnotné ľudské vzťahy vznikajú na báze vzájomného pochopenia a tolerance.

ODPORÚČANÁ LITERATÚRA Poézia – výber z tvorby maďarských básnikov: Petőfi Sándor, József

Attila, Weöres Sándor, Zelk Zoltán, Nemes Nagy Ágnes a iní. Prozaická tvorba – výber z tvorby maďarských a slovenských spisovateľov: Benedek Elek, Gárdonyi Géza, Móricz Zsigmond, Móra Ferenc, Janikovszky Éva, Lázár Ervin, Fekete István, Rudo Moric a iní. a) Rozprávky a povesti (maďarské a slovenské ľudové rozprávky a povesti) b) Poviedky o deťoch, zvieratkách Náučná literatúra: Ablak –Zsiráf obrázkový detský lexikón, Búvárzsebkönyvek atď.

6. ročník

Ciele

- Dať žiakom základné poznatky o zvukovej, významovej a tvarovej rovine jazyka,
- oboznámiť žiakov s niektorými jednoducho formulovanými základnými pravidlami pravopisu,
- naučiť sa maďarskú abecedu a uvedomovať si význam jej praktickej využiteľnosti,
- poznávať slovesá v prítomnom, minulom a budúcom čase (v oznamovacom spôsobe),
- poznávať podstatné mená, prídavné mená,
- cvičiť sa v štylizácii (napr. dopĺňať vety, vyberať vhodné slová a pod.),
- cvičiť sa v tvorení jednoduchých ústnych prejavov,
- čítať plynule, správne s dôrazom na porozumenie primerane náročných umeleckých a náučných textov s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom,
- oboznámiť žiakov s ďalšími literárnymi druhmi, – rozširovať slovnú zásobu žiakov,
- vytvárať u žiakov kladný vzťah k literatúre.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová a tvarová rovina jazyka a pravopis

Osvojenie si maďarskej abecedy, vedieť vymenovať samohlásky a spoluhlásky. Zoradenie slov podľa abecedného poriadku – nácvik. Vyhľadávanie slov v abecedných zoznamoch (napr. v slovníkoch, v detských lexikónoch). Rozdeľovanie viacslabičných slov na základe slabičného princípu. Osvojenie zručnosti správneho písania hlásky „j“ (j-ly). Nácvik poznávania slovotvorného základu a prípon v známych slovách. Poznávanie slovíes v prítomnom, minulom a budúcom čase (v oznamovacom spôsobe). Poznávanie osobných zámen v súvislosti s časovaním slovíes. Nácvik pravopisu slovíes s rôznymi príponami a pravopis slovíes v minulom čase. Nácvik poznávania podstatných mien. Rozdelenie podstatných mien na všeobecné a vlastné podstatné mená. Nácvik pravopisu vlastných mien osôb a známych zemepisných názvov. Poznávanie gramatických členov, ich správne používanie. Nácvik poznávania prídavných mien.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Pomenovávanie pozorovaných predmetov, javov aj vlastnej činnosti a vyjadrovanie sa o nich. Písomné obmieňanie slov vo vete, doplňovanie a rozvíjanie viet vhodnými výrazmi. Tvorenie písomných odpovedí na jednoduché otázky. Nácvik reprodukovania krátkych textov so synonymickými obmenami slov a viet. Nácvik rozprávania podľa obrázkov alebo série obrázkov. Rozprávanie vlastných zážitkov podľa osnovy (s pomocou učiteľa). Nácvik ústneho prejavu – opis triedy, miestnosti, osoby, obrázka (s dejovými prvkami), práce v domácnosti. Vyžiadanie a podávanie stručných informácií v modelových situáciách (oslovenie známej i neznámej osoby, pozdravy, predstavenie sa, ospravedlnenie sa, odovzdávanie krátkych odkazov). Napísanie jednoduchého blahoželanía na pohľadnicu. Písanie oznámenia, prosby, poďakovania, ospravedlnenia formou e-mailu alebo sms.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Rozvíjanie čítania viet s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom. Nácvik čítania viet s pochopením ich obsahu. Upevňovanie zručnosti čítať plynule, správne a s porozumením primerane náročné umelecké aj náučné texty a orientovať sa v nich. Rozširovanie slovnej zásoby žiakov a jej využívanie pri reprodukcii prečítaných textov podľa jednoduchej osnovy primeranej ich schopnostiam.

Literárna výchova

Osvojovanie literárnych textov hlasným čítaním, počúvaním. Spájanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou. Nácvik orientácie v deji rozprávok, poviedok, povestí a členenie ich deja na časti. Pri rozprávaní spájanie jednotlivých častí do celkového deja. Poznávanie hlavnej myšlienky krátkeho jednoduchého textu. Poznávanie, rozlišovanie ľudovej a umelej rozprávky, balady, povesti (bez ich definovania).

Proces

Jazyková komunikácia

Jazykové vyučovanie v 6. ročníku pozostáva z aktivizácie poznatkov zo 4. a 5. ročníka, hláskovania,

pravopisu, z tvaroslovia a zo súhrnného opakovania. Návčik a osvojovanie si gramatického učiva slúži k prehĺbeniu pravopisných zručností žiakov.

Komunikácia a sloh

V rámci tejto oblasti sa žiaci cvičia v pozorovaní, pozorované predmety a javy pomenúvajú a jednoducho sa o nich vyjadrujú ústne aj písomne. Výcvik v súvislých prejavoch pozostáva z nasledujúcich zložiek: odpovede na otázky, reprodukcia, rozprávanie, opis a formy spoločenského styku. Návčik rozprávania podľa osnovy prebieha tak, že najprv ju zostaví celý kolektív s pomocou učiteľa. Pri rozprávaní sa sústreďujú na podstatné dejové udalosti a dodržiavajú časovú postupnosť rozprávkových dejov.

Čítanie a literárna výchova

Osvojovanie literárnych textov prebieha hlasným čítaním, počúvaním zvukových nahrávok, sledovaním vhodného televízneho alebo videoprogramu pre deti. Pri práci s textom sa učia vnímať, prežívať a chápať ilustrácie v čítanke, v literatúre a časopisoch pre deti. Príležitostne sa odporúča návšteva divadelného alebo filmového predstavenia. Žiakov vedieme k tomu, aby o videnom programe vedeli rozprávať, resp. vyjadriť svoje zážitky. Pri čítaní ľudových i autorských rozprávok si žiaci rozvíjajú fantáziu a formujú si vzťah k pravde a dobru. Čítaním vybraných povestí poznávajú dejiny svojho národa a formuje sa ich národné povedomie. Prostredníctvom náučnej literatúry si žiaci rozširujú poznatky o prírode a spoločnosti.

ODPORUČANÁ LITERATÚRA

Poézia – výber z tvorby maďarských básnikov: Petőfi Sándor, Szabó Lőrinc, Weöres Sándor, Arany János, Csanádi Imre, Gyurkovics Tibor, Gazdag Erzsébet a iní. Prozaická tvorba – výber z tvorby maďarských, slovenských a inonárodných spisovateľov: Benedek Elek, Móra Ferenc, Fehér Klára, Janikovszky Éva, Lázár Ervin, Fekete István, Rudo Moric, Mária Ďuríčková, H. Ch. Andersen, J. a W. Grimmovci, La Fontaine a iní. a) Rozprávky a rozprávkové dobrodružstvá b) Bájky a poviedky c) Povesti, balady, historické poviedky Náučná literatúra: Ablak – Zsiráf obrázkový detský lexikón, detské encyklopédie atď.

7. ročník

Ciele

- Dať žiakom základné poznatky o zvukovej, významovej a tvarovej rovine jazyka,
- oboznámiť žiakov s niektorými jednoducho formulovanými základnými pravidlami pravopisu,
  - poznávať stavbu slov, v jednoduchých prípadoch určiť slovotvorný základ, predpony a prípony,
  - poznávať slovesá v oznamovacom, rozkazovacom a podmieňovacom spôsobe,
- poznávať podstatné mená, prídavné mená, číslovky a zámená,
- cvičiť sa v štylizácii a kompozícii a v tvorení súvislých ústnych prejavov,
- čítať plynule, správne s dôrazom na porozumenie primerane náročných umeleckých a náučných textov,
- oboznámiť žiakov s ďalšími literárnymi druhmi a žánrami,
  - rozširovať slovnú zásobu a vytvárať u žiakov kladný vzťah k literatúre.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová a tvarová rovina jazyka a pravopis

Opakovanie maďarskej abecedy, zoradenie slov podľa abecedného poriadku. Rozdeľovanie viacslabičných slov na základe slabičného princípu, slabikovanie. Forma s význam slov: jednovýznamové, viacvýznamové slová, antonymá, synonymá. Poznávanie slovotvorného základu a prípon v známych slovách. Pravopis najznámejších prípon: -ból, -böl, -röl, -röl, -ban, -ben, -ba, -be, -val, -vel, atď. Poznávanie slovies v oznamovacom, podmieňovacom a rozkazovacom spôsobe. Pravopis slovies v rozkazovacom spôsobe (napr. adj, menj). Pravopis slovesných predpôn typu: kimegy, lemegy. Poznávanie, rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien. Pravopis vlastných podstatných mien (vlastné mená osôb, zvierat, zemepisných názvov – známych miest, ulíc, riek, štátu, názvy literárnych diel, časopisov). Poznávanie prídavných mien, stupňovanie prídavných mien. Pravopis stupňovaných prídavných mien. Poznávanie čísloviek, pravopis čísloviek do dvetisíc. Poznávanie zámen – osobných, opytovacích, ukazovacích, vzťahových.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Pomenovávanie pozorovaných predmetov, javov aj vlastnej činnosti a vyjadrovanie sa o nich. Tvorenie písomných odpovedí na jednoduché otázky, týkajúce sa ich života a blízkeho okolia. Reprodukcia čítankových textov. Rozprávanie vlastných zážitkov, príbehu prečítaných textov podľa osnovy (úvod, jadro, záver) s dodržaním časovej postupnosti. Opis predmetov, obrázkov, osôb, pracovného postupu. Zostavenie jednoduchej správy (napr. na nástenku). Napísanie listu s jednoduchým oznámením (forma a úprava listu, obálky) Vyžiadanie a podávanie informácií, tvorenie otázok v modelových situáciách – telefonovanie

(začiatok a koniec telefonického rozhovoru). Písanie oznámenia, blahoželania, vyplňovanie rôznych formulárov.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Rozvíjanie čítania krátkych, jednoduchých textov s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom. Čítanie krátkych jednoduchých textov s porozumením. Upevňovanie zručnosti čítať plynule, správne a s porozumením primerane náročné umelecké aj náučné texty a orientovať sa v nich. Rozširovanie slovnej zásoby žiakov a jej presnejšie využívanie pri reprodukcii prečítaných textov. Dramatizácia krátkych textov s použitím priamej reči.

Literárna výchova

Osvojovanie literárnych textov výrazným hlasným čítaním a počúvaním. Spájanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou. Návčik orientácie v deji rozprávok, poviedok, povestí a členenie ich deja na časti. Pri rozprávaní spájanie jednotlivých častí do celkového deja. Poznávanie hlavnej myšlienky krátkeho textu, poskytnutie základných informácií o prečítanom texte. Poznávanie pojmov a výrazov v praktických činnostiach s textom (bez ich definovania) – poézia, próza; poviedka, báj, román, historická próza, encyklopédia, náučná literatúra.

Proces

Jazyková komunikácia

Jazykové vyučovanie pozostáva z aktivizácie poznatkov 6. ročníka, s oboznámením žiakov so stavbou slov – v jednoduchých prípadoch určovať slovotvorný základ, slovotvornú predponu a slovotvornú príponu. Pokračovať vo výcviku určovať slovné druhy. Poznávať oznamovací, podmieňovací a rozkazovací spôsob sloviess, poznávať všeobecné a vlastné podstatné mená, prídavné mená, zámená a číslovky. Návčik a osvojovanie si gramatického učiva aj v 7. ročníku slúži k prehĺbeniu pravopisných zručností žiakov.

Komunikácia a sloh

V rámci štylizácie a kompozície si žiaci osvojujú rozlišovať spisovné a nespisovné jazykové prostriedky, učia sa výstižne vyjadrovať (doplňovanie, rozširovanie viet, určenie správneho slovosledu vo vete). V rámci súvislých jazykových prejavov sa učia kolektívne zostaviť osnovu príbehu, textu. Na základe osnovy dokážu samostatne, súvisle rozprávať a svoje myšlienky dokážu napísať aj jednoduchými, krátkymi vetami. Dodržiavajú základné členenie jazykového prejavu (úvod, hlavnú časť a zakončenie). Výcvik v súvislých prejavoch pozostáva z nasledujúcich zložiek: odpovede na otázky, reprodukcia, rozprávanie, opis a formy spoločenského styku.

Čítanie a literárna výchova

Osvojovanie literárnych textov prebieha väčšinou už výrazným hlasným čítaním, ale aj počúvaním zvukových nahrávok, sledovaním vhodného televízneho alebo videoprogramu pre deti. Podľa možnosti sa odporúča návšteva divadelných a filmových predstavení pre deti a mládež (na ich návštevu sú vopred pripravení). Žiakov vedieme naďalej k tomu, aby o videnom programe vedeli rozprávať a vyjadriť svoje zážitky. Pri práci s textom sa žiaci učia uvedomelo chápať ilustrácie a spájať ich s obsahom textu. Pri čítaní a počúvaní ukážok z literárnych diel si žiaci 7. ročníka rozvíjajú vzťah k prírode a spoločnosti, rozširujú a obohacujú si slovnú zásobu, presnejšie rozlišujú význam slov, vyjadrujú sa výstižnejšie, s väčšou presnosťou.

ODPORÚČANÁ LITERATÚRA Poézia – výber z tvorby maďarských básnikov: Petőfi Sándor, Arany János, Szabó Lőrinc, Weöres Sándor, Fazekas Mihály a iní. Prozaická tvorba – výber z tvorby maďarských, slovenských a inonárodných spisovateľov: Benedek Elek, Móra Ferenc, Fekete István, Móricz Zsigmond, Móra Ferenc, Marie Majerová, Rudo Moric, Erich Kästner, Jack London, Daniel Defoe, Karl May a iní. Náučná literatúra: Ablak –Zsiráf obrázkový detský lexikón, detské encyklopédie atď.

8. ročník

Ciele

- Dať žiakom základné poznatky o zvukovej, významovej a tvarovej rovine jazyka,
- oboznámiť žiakov s niektorými jednoducho formulovanými základnými pravidlami pravopisu,
- poznávať jednotlivé slovné druhy, – c
- vičiť sa v štylizácii a kompozícii a v tvorení súvislých ústnych prejavov,
- čítať plynule, správne s dôrazom na porozumenie primerane náročných umeleckých a náučných textov,
- oboznámiť žiakov s ďalšími literárnymi druhmi a žánrami,
- rozširovať slovnú zásobu a vytvárať u žiakov kladný vzťah k literatúre.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Významová a tvarová rovina jazyka a pravopis

Opakovanie a precvičovanie učiva z predchádzajúcich ročníkov. Poznávanie jednovýznamových, viacvýznamových slov, antoným a synonym. Upevnenie pravopisu slovies. Precvičovanie pravopisu slovesných predpôn. Rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien. Upevnenie pravopisu vlastných podstatných mien (vlastné mená osôb, zvierat, známych zemepisných názvov, literárnych diel, časopisov). Poznávanie a pravopis postpozícií. Upevnenie pravopisu prídavných mien. Poznávanie a rozlišovanie základných a radových čísloviek. Osvojovanie si pravopisu základných čísloviek od dvetisíc. Rozlišovanie a pravopis najpoužívanejších zámen – osobných, opytovacích, ukazovacích, vzťahných. Poznávanie najfrekventovanejších spojok. Písanie čiarky pred spojkami v niektorých frekventovaných prípadoch. Poznávanie oznamovacej, opytovacej, rozkazovacej, želacej a zvolacej vety. Poznávanie jednoduchej a zloženej vety. Písanie viet podľa diktátu.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Pozorovanie predmetov, javov činností z hľadiska danej slohovej témy. Zostavenie jednoduchej osnovy čítankových textov a jazykových prejavov (podľa možnosti samostatne). Rozprávanie podľa vopred pripravenej osnovy ústne a písomne. Opis osôb, okolia, krajiny, prírody, prírodných javov, jednoduchého pracovného postupu, školy, triedy, zariadenia bytu. Tvorenie ústnych a písomných jazykových prejavov formou rozprávania, opisu. Napísanie listu (rodičom, priateľom) s pozvaním, blahoželaním alebo poďakovaním. Vyplňovanie rôznych jednoduchých formulárov, tlačív (podací lístok, poštové poukážky). Napísanie žiadosti a stručného životopisu (ako odpovede na otázky – písomne). Vyžiadanie a podávanie informácií, tvorenie otázok v modelových situáciách – oslovenie, predstavenie sa, požiadanie, poďakovanie, ospravedlnenie, privítanie návštevy a rozlúčenie sa, telefonovanie. Používanie cestovného poriadku.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Upevňovanie zručnosti čítať plynule, správne a s porozumením primerane náročné umelecké aj náučné texty. Rozvíjanie čítania krátkych, jednoduchých textov s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom. Používanie získanej slovnej zásoby pri reprodukcii prečítaných textov. Dramatizácia literárnych textov.

Literárna výchova

Systematizovanie poznatkov o literatúre. Orientovanie sa v prečítanom literárnom texte, v deji, v postavách a prostredí. Reprodukovanie obsahu prečítaného textu. Spájanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou. Poznávanie hlavnej myšlienky krátkeho textu, poskytnutie základných informácií o prečítanom texte. Poznávanie pojmov a výrazov v praktických činnostiach s textom (bez ich definovania) – poviedka, román, divadelná hra, autor, básnik, prozaik, dramatik.

Proces

Jazyková komunikácia

V rámci jazykového vyučovania si žiaci precvičujú a aktivizujú vedomosti, zručnosti z predchádzajúcich ročníkov. Nadalej sa pokračuje vo výcviku určovať známe slovné druhy. Počas celého roka sa venuje zvýšená starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov. Do učiva sa zaraďujú lexikálno-sémantické a štylizáčne cvičenia. Osvojované gramatické učivo sa zameriava aj v tomto ročníku na prehĺbenie pravopisných zručností žiakov.

Komunikácia a sloh

V rámci štylizácie a kompozície sa žiaci pokúsia samostatne zostaviť osnovu jazykového prejavu alebo čítankového textu. V rámci výcviku v súvislých jazykových prejavoch sa učia samostatne tvoriť rôzne typy ústnych a písomných jazykových prejavov (rozprávanie, opis). Cvičia sa vo formách spoločenského styku. Učia sa vyplniť niektoré tlačivá (podací lístok, poštovú poukážku) a vedia ich aj podať na pošte. Žiaci sa učia orientovať v cestovnom poriadku, telefónnom zozname.

Čítanie a literárna výchova

Pri čítaní, predčítaní a prednese literárnych textov sa pestuje kultúra reči žiakov, obohacuje a spresňuje sa ich slovná zásoba a rozvíja sa schopnosť súvislého vyjadrovania. Žiaci sú vedení k používaniu vhodnej sily, intonácie a zafarbenia hlasu so zreteľom na obsah čítaného textu. Rozvíja sa ich záujem o mimoškolské čítanie. Hlavnou úlohou literárnej výchovy je vychovávať žiakov k tomu, aby vnímali, prežívali literatúru ako umenie, aby k nej nadobudli pozitívny vzťah. Odporúčaná literatúra na čítanie: Výber z ľudovej tvorby:

rečňovanky, hádanky, balady, ľudové piesne, ľudové hry; ľudové rozprávky, povesti. Výber z autorskej tvorby: veršovaná epika, rozprávky, poviedky, romány maďarských, slovenských a zahraničných autorov, známych z predchádzajúcich ročníkov. Náučná literatúra.

9. ročník

Ciele

- Naučiť žiakov zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka.
- Využívať poznatky z jazyka v ústnych a písomných prejavoch.
- Upevniť zručnosti pravopisu.
- Tvorit' preberané typy ústnych a písomných prejavov.
- Osvojiť si formy spoločenského styku ústne aj písomne.
- Čítať plynule, správne s dôrazom na porozumenie primerane náročných umeleckých a náučných textov.
- Rozširovať slovnú zásobu a vytvárať u žiakov kladný vzťah k literatúre.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, tvarová, významová a skladobná rovina jazyka a pravopis

Opakovanie a aktivizácia učiva z predchádzajúcich ročníkov. Vymenovanie maďarskej abecedy a vyhľadávanie a usporiadanie slov podľa abecedného poriadku. Vyhľadávanie v slovníkoch, lexikónoch, encyklopédiách, v rôznych zoznamoch. Rozdelenie hlások na samohlásky a spoluhlásky. Správne používanie krátkych a dlhých samohlások a spoluhlások. Členenie jednoduchých textov na vety, vety na slová, slová na slabiky a slabiky na hlásky. Rozdeľovanie slov podľa slabičného princípu. Správne používanie slovies. Upevnenie pravopisu slovies – v minulom čase, v rozkazovacom spôsobe; pravopis predponových slovies. Upevnenie pravopisu všeobecných a vlastných podstatných mien; pravopis odvodených podstatných mien (pravopis prípon). Stupňovanie prídavných mien – rozlišovanie komparatívu a superlatívu prídavných mien. Upevnenie pravopisu čísloviek. Upevnenie pravopisu najpoužívanejších zámen – osobných, opytovacích, ukazovacích, vzťahových. Používanie určitého a neurčitého gramatického člena (a, az, egy). Používanie viacvýznamových slov, antonym a synonym. Upevnenie pravopisu najfrekvencovanejších spojok. Používanie oznamovacej, opytovacej, rozkazovacej, želacej a zvolacej vety. Rozlišovanie jednoduchej a zloženej vety. Písanie viet podľa diktátu. Upevnenie a používanie pravidiel maďarského pravopisu v rámci preberaného učiva primerane individuálnym schopnostiam žiakov.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Zostavenie jednoduchej osnovy prečítaných textov a jazykových prejavov (podľa možnosti samostatne). Rozprávanie podľa vopred pripravenej osnovy, podľa prečítaného textu alebo podľa ilustrácií ústne a písomne. Opis rôznych predmetov, osôb, pracovného postupu, školy – ústne a písomne. Písanie pozdravu, oznámenia, blahoželania, listu. Vyplňovanie rôznych jednoduchých formulárov, tlačív (podací lístok, poštové poukážky, žiadanky, prihlášky, dotazníky). Napísanie žiadosti a stručného životopisu. Upevnenie rôznych foriem spoločenského styku ústne aj písomne – oslovenie, predstavovanie, pozdrav, poďakovanie, požiadanie, ospravedlnenie sa, odkaz, oznámenie, požiadanie o informáciu, podanie informácie, telefonický rozhovor. Upevnenie jazykového prejavu v rôznych praktických životných situáciách – v obchode, v reštaurácii, u lekára, u kaderníka, na pošte, v cudzom meste, na návšteve a pod.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Upevnenie návykov hlasného čítania. Rozvíjanie čítania krátkych, jednoduchých textov s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom. Upevnenie zručnosti čítať plynule, správne s porozumením primerane náročné umelecké aj náučné texty. Používanie získanej slovnej zásoby pri reprodukcii vlastného čitateľského zážitku. Dramatizácia literárnych textov.

Literárna výchova

Systematizovanie poznatkov o literatúre. Orientovanie sa v prečítanom texte. Reprodukovanie prečítaného textu podľa otázok učiteľa alebo osnovy. Spájanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou. Poznávanie hlavnej myšlienky krátkeho textu, poskytnutie základných informácií o prečítanom texte. Poznávanie pojmov a výrazov v praktických činnostiach s textom (bez ich definovania) – umelecká literatúra, náučná literatúra, časopis, noviny, film, televízia, divadlo.

Proces

Jazyková komunikácia

V rámci jazykového vyučovania si žiaci opakujú, precvičujú a aktivizujú vedomosti, zručnosti z predchádzajúcich ročníkov. Osvojované gramatické učivo sa zameriava na prehĺbenie pravopisných zručností žiakov.

Komunikácia a sloh

Počas celého roka sa venuje zvýšená starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov. Dôraz sa kladie na výcvik rôznych foriem spoločenského styku a na upevnenie jazykového prejavu žiakov v rôznych praktických životných situáciách s cieľom podporenia ich sebavedomia. Žiaci sa učia samostatne vyplniť rôzne formuláre, tlačivá potrebné v reálnom živote.

Čítanie a literárna výchova

Pri práci s textom sa naďalej kladie dôraz na kultúru reči žiakov, obohacuje a spresňuje sa ich slovná zásoba a rozvíja schopnosť súvisle a zrozumiteľne sa vyjadrovať. Žiaci čítajú literárne ukážky z učebnice, primerane náročné, krátke literárne, náučné texty a články z novín, časopisov. Hlavnou úlohou literárnej výchovy je vychovávať žiakov k tomu, aby vnímali, prežívali literatúru ako umenie, aby k nej nadobudli pozitívny vzťah. Učiť žiakov svoje emotívne zážitky vyjadriť zrozumiteľným spôsobom. Je dôležité naučiť žiakov orientovať sa v knižnici a vzbudiť v žiakoch záujem aj o mimoškolské čítanie, sledovanie vhodných televíznych programov a podľa možnosti o návštevy divadelných a filmových predstavení.

Odporúčaná literatúra na čítanie Poézia: výber z poézie maďarských autorov napr.: Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre, József Attila, Kosztolányi Dezső, Simon István, Szabó Lőrinc, Csoóri Sándor. Historická próza, povesti. Výber z autorskej tvorby maďarských, slovenských a inonárodných autorov známych aj z predchádzajúcich ročníkov. Poviedky a romány zo života detí, resp. úryvky z dramatických diel. Náučná literatúra.

Základná škola – Alapiskola, Školská 330, Jelenec									
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia								
Predmet	Slovenský jazyk a slovenská literatúra								
Časový rozsah výučby/ročník			3. r	4. r	5. r	6. r	7. r	8. r	9. r
			3/t 99/r	3/t 99/r	3/t 99/r	3/t 99/r	4/t 132/r	4/t 132/r	4/t 132/r
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie								
Forma štúdia	denná								
Vyučovací jazyk	maďarský								

Charakteristika predmetu

Slovenský jazyk zaberá v hierarchii vyučovacích predmetov popredné miesto: slúži na vyjadrenie vlastných myšlienok na veku primeranej úrovni žiakov, má napomáhať celkovému osobnostnému rozvoju žiaka, získavaniu návykov slušného správania špeciálne v rečovej oblasti, kladne pôsobiť na vývin jeho rečovo-analogických schopností, rozvoj jazykového cítenia, tvorivosti a kladných postojov k slovenskému jazyku. Na hodinách slovenského jazyka a literatúry žiaci vnímajú slovenskú reč na základe osvojených poznatkov v materinskom jazyku. Vyučovanie slovenského jazyka preto úzko súvisí aj ostatnými učebnými predmetmi. Žiaci tejto vekovej kategórie sa orientujú hlavne na hrové situácie a formy vyučovania. Cieľom pedagóga je, aby žiaci získali najzákladnejšie jazykové a rečové zručnosti. Konečným cieľom vyučovania slovenského jazyka je dosiahnuť, aby žiaci v závere špeciálnej základnej školy vyjadrovali svoje myšlienky ústne aj písomne po slovensky primerane veku a mentálnym danostiam, t. j. dosiahnuť mierne pokročilú úroveň A1 – A2 ovládania slovenského jazyka podľa vzoru európskeho jazykového portfólia.

A1

Rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, a tieto výrazy a frázy dokáže používať. Dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, o ľuďoch, ktorých pozná, o veciach, ktoré vlastní. Dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

A2

Rozumie vetám a často používaným výrazom vzťahujúcim sa na oblasti, ktoré sa ho bezprostredne týkajú. Dokáže komunikovať v jednoduchých a rutinných úlohách vyžadujúcich si jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych a bežných záležitostiach. Dokáže jednoduchými termínmi opísať svoje rodinné zázemie, bezprostredné okolie a záležitosti v oblastiach nevyhnutných potrieb. Východiskovou stratégiou vyučovania je komunikatívne vyučovanie, komunikatívny prístup k tvorbe koncepcie a stratégie vyučovania. Ťažiskovými princípmi sú: - princíp cieľavedomosti, - princíp podriadenosti jazykových prostriedkov nácviku komunikatívnych zručností s prihliadaním na funkčnosť pri výbere jazykových prostriedkov s osobitným zreteľom na kontextualizáciu, kontrastívnosť a dlhodobosť, - situačný princíp, - princíp autentickosti komunikačných procesov, - princíp hodnotenia komunikačnej činnosti žiakov vo vzťahu k daným cieľom a úlohám. Pre vyučovanie slovenského jazyka platia všeobecne platné psychologické zásady a zásady technológie vyučovania cudzích jazykov. Vzhľadom na ciele komunikatívneho vyučovania treba dbať o to, aby náročnosťou učebného obsahu a nevhodnými edukačnými technikami sa nevytvárala psychická bariéra pri používaní slovenského jazyka. Pre konkrétny výber slov pri obohacovaní slovného zásoby a v tvorení slovných asociácií je potrebné prihliadať na vývinové špecifiká a na špecifiká postihnutia. Komunikatívny prístup k tvorbe obsahu a procesu vyučovania, učenia sa a osvojovania slovenského jazyka sa riadi princípom tematického modelovania jazyka a princípom prednášania jazyka cez rečový kanál komunikácie. V edukačnom procese sa musí rešpektovať a využívať jazykový kód už osvojený žiakom vo svojej materinskej reči a súčasne rešpektovať aj osvojený jazykový kód v slovenskom jazyku, získaný prirodzeným osvojením slovenského jazyka v dvojazyčnom prostredí.

V začiatkovej etape budovania pevných základov jazykových zručností obsah predmetu tvorí počúvanie s porozumením, ústna interakcia a úvod do písania a čítania s umožnením maximálnej diferenciacie s ohľadom na rôzne jazykové kompetencie žiakov. V úvodnom ústnom kurze sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením so zabudovaním tzv. tichého obdobia. Postupne sa integruje počúvanie s porozumením a hovorenie do usmerňovaného rozhovoru. Vyššia úroveň osvojovania slovenského jazyka sa dosiahne aj využitím medzipredmetových vzťahov, konkrétnych každodenných situácií, názorným vyučovaním a tvorivou aplikáciou získaných poznatkov. Od začiatku osvojovania rečových zručností prebieha nácvik správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti. V ďalšej etape sa počúvanie s porozumením integruje do usmerňovaného rozhovoru v rámci partnerských komunikatívnych činností. Obsah zložky hovorenie tvoria usmerňované rozhovory s dôrazom na dramatizáciu, v ktorom sa žiaci naučia vnímať repliku partnera v rozličných rečových situáciách, a tvorba krátkych jednoduchých súvislých prejavov na základe obrázkov, otázok, vypočítaných textov a pod. V procese osvojovania tvorby ústnych prejavov formou praktických cvičení, na úrovni lexikálneho osvojovania sa žiaci oboznamujú aj so základnými gramatickými javmi nevyhnutnými pre správne ústne a písomné vyjadrovanie. Úlohou zložky čítanie je osvojenie techniky čítania a zručnosti čítania s porozumením, úlohou zložky písanie je osvojiť si slovenské písmená a základné pravopisné zručnosti. Treba zdôrazniť potrebu zabezpečenia priechodnosti zavedenia čítania a písania vo 4. ročníku podľa jazykových schopností žiakov a stupňa mentálneho postihnutia.

3.ročník

Ciele

V úvodnom ústnom kurze sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením so zabudovaním tzv. tichého obdobia, kedy vyjadrovacia schopnosť žiakov nie je na požadovanej úrovni, ale radi sa zapájajú do rôznych hrových rečových činností, preto v tomto období je prípustné reagovať na povely a pokyny učiteľa pohybom. Táto etapa sa vhodne využíva na rozvoj neverbálnej komunikácie. Od začiatku osvojovania rečových zručností prebieha nácvik správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti. OBSAH Počúvanie s porozumením Porozumenie bežných povelov a pokynov, (Pozor!, Vstaň/te!, Sadni/te si!, Pod/te sem!, Chod/te na miesto!, Prines/te!, Odnes/te!, Pozri/te!, Pozri/te si!, Ukáž/te!, Hovor/te!, Opakuj/te!, Povedz/te!, (Za)Spievaj/te!, Odlož/te!, Odpovedaj/te!, (Na)Kresli/te!, Na(Ma)ľuj/te!, Pracuj/te!, Otvor/te!, Zatvor/te!, Dávaj/te pozor!), pozdravov (Dobrý deň! Dobrý večer! Dobrú noc! Ahoj! Dovoďenia! Bozkávam!), zdvorilostných prejavov (Prosím ťa/prosím vás, Ďakujem!, Prepáč/prepáčte!, Pomôž/Pomôžte...). Vnímame a globálne porozumenie prejavu učiteľa. Globálne porozumenie veľmi krátkej rozprávky, ktorá má obdobu aj v maďarčine. Porozumenie otázok učiteľa. Ústny prejav Správna výslovnosť a artikulácia hlások, najfrekvencovanejších slov. Používanie zámen (osobné: ja, ty, on, ona, my, oni, ukazovacie: ten, tá, to, tie, opytovacie: kto, čo, aký, aká, aké). Používanie zdvorilostných fráz primerane situácii (pozdravy: Ahoj! Bozkávam!, poďakovanie: Ďakujem!, prosba: Prosím ťa/prosím vás, Pomôž/Pomôžte, ospravedlnenie: Prepáč/prepáčte!). Predstavovanie sa (Volám sa...), poďakovanie sa za pomoc (Ďakujem!). Reprodukovanie jednoduchých viet, ktoré žiaci majú poznať spamäti. Ovládanie naspamäť jednoduchých piesní a básní určených na memorovanie. Opakovanie krátkych viet po učiteľovi. Vymenovanie členov rodiny. Tvorenie jednoduchých viet o škole a rodine s pomocou na základe otázok. Tvorenie jednoduchých krátkych viet o známom obrázku s pomocou na základe otázok. Usmerňovaný rozhovor V rámci precvičenej témy tvorenie odpovedí na otázky s pomocou.

Riešenie štandardných sociálnych situácií primeraných veku a postihnutiu žiakov v rámci komunikačných tém:

Osobné údaje a rodina (členovia rodiny: rodičia – otec, mama, súrodenci – brat, sestra, slovenská podoba svojho mena, chlapec, dievča, ujo, teta), Dom a domov (dom, byt, miestnosť – izba, kuchyňa, spálňa, kúpeľňa), Cestovanie (dopravné prostriedky: auto, bicykel, autobus, vlak), Starostlivosť o zdravie a telo (časti tela: hlava, telo, ruka, noha), Škola a trieda (budova - škola, trieda, predmety – tabuľa, lavica, stolička, žiak, žiačka, pán učiteľ, pani učiteľka, farby: červená, biela, modrá, zelená, žltá, čierna, čísla do 10), Obchod/nakupovanie (kultúra nakupovania: Prosím si..., Ďakujem., peniaze, základné potraviny, počet: 0-10), Počasie, kalendár (ročné obdobia: jar, leto, jeseň, zima, aktuálne počasie: slnko, dážď, sneh, sviatky: Mikuláš, Vianoce, Nový rok, Veľká noc, prázdniny), Príroda, ročné obdobia (domáce zvieratá – pes, mačka, sliepka, kohút, kôň, zajac, rastliny: ovocie, zelenina, strom, kvet).
Jazykové prostriedky

Osvojenie základných vetných modelov: - Pomenovanie osôb, zvierat a vecí. Kto je to? Čo je to? To je chlapec. To je mačka. To je auto. - Činnosti osôb, zvierat. Čo robí Katka? Čo robí kohút? Katka kreslí. Kohút kikiríka. - Činnosti vzťahujúce sa na 1. a 2. gramatickú osobu. Čo robím? Čo robíš? Ja sedím. Ty maľuješ. - Vlastnosti osôb, zvierat a vecí. Aký/Aká/Aké je...? Peter (ten) je malý. Zošit (ten) je modrý. Katka (tá) je milá. Kniha (tá) je nová. Dievčatko (to) je pekné. Mačiatko (to) je malé. Auto (to) je nové.

Proces

V začiatkovej etape sa považuje za optimálnu taká metóda, ktorá modeluje prirodzenú komunikáciu, podnecuje záujem žiakov o ďalšie oblasti spoločenského života. Spája sa rečová činnosť s pohybom, v úvodnom ústnom kurze sa vyučuje audiovizuálnou štruktúro– globálnou metódou spojenou s lingvomotorickou metódou. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa efektívne využívajú aktivizujúce a progresívne formy a metódy vyučovania. Pri plánovaní a príprave sa odporúča využívať materiálno-technické prostriedky pre vyučovanie slovenského jazyka a slovenskej literatúry pre základné školy s vyučovacím jazykom maďarským, odbornú literatúru z oblasti vyučovania slovenského jazyka, slovenskej literatúry a cudzích jazykov, literatúru pre deti a mládež, detské a mládežnícke časopisy, služby školských a obecných knižníc. V edukačnom procese treba dbať o to, aby náročnosťou učebného obsahu a nevhodnými edukačnými technikami sa nevytvárala psychická bariéra pri používaní slovenského jazyka. Odporúča sa striedať kontrolované, čiastočne kontrolované a nekontrolované techniky výučby. Z organizačných foriem sa odporúča frontálna a individuálna práca so žiakmi.

4.ročník

Ciele

V etape budovania pevných základov jazykových zručností obsah vyučovacieho predmetu tvorí počúvanie s porozumením, ústna interakcia, samostatný ústny prejav, čítanie a písanie s umožnením maximálnej diferenciácie s ohľadom na stupeň mentálneho postihnutia a rôzne jazykové kompetencie žiakov. Úlohou počúvania s porozumením je porozumenie pokynov a povelov, komunikatívnych výrazov, krátkych textov a dialógov, hier a dramatizácie. Vo 4. ročníku sa počúvanie s porozumením integruje do usmerňovaného rozhovoru v rámci partnerských komunikatívnych činností. Obsah zložky hovorenie tvoria krátke jednoduché súvislé prejavy na základe obrázkov, otázok, vypočutých textov a pod. a usmerňované rozhovory s dôrazom na dramatizáciu, v ktorom sa žiaci naučia vnímať repliku partnera v rozličných rečových situáciách. Úlohou zložky čítanie je osvojenie techniky čítania, úlohou zložky písanie je osvojiť si slovenské písmená. Treba zdôrazniť potrebu zabezpečenia priechodnosti zavedenia čítania a písania podľa stupňa mentálneho postihnutia, resp. jazykových schopností žiakov a nie podľa časovo-tematického plánu. V procese osvojovania tvorby ústnych a písomných prejavov formou praktických cvičení, na úrovni lexikálneho osvojovania sa žiaci oboznamujú aj so základnými gramatickými javmi.

OBSAH

Počúvanie s porozumením

Porozumenie bežných povelov a pokynov, (Pozor!, Vstaň/te!, Sadni/te si!, Pod' /te sem!, Chod' /te na miesto!, Prines/te!, Odnies/te!, Pozri/te!, Pozri/te si!, Ukáž/te!, Hovor/te!, Opakuj/te!, Povedz/te!, (Za)Spievaj/te!, Odlož/te!, Odpovedaj/te!, (Na)Kresli/te!, (Na)Maľuj/te!, Pracuj/te!, Otvor/te!, Zatvor/te!, Dávaj/te pozor!), pozdravov (Vitaj/te!, Dobrý deň! Dobrý večer! Dobrú noc! Ahoj! Dovidenia! Bozkávam!), zdvorilostných prejavov (Prosím ťa/prosím vás, Ďakujem!, Prepáč/prepáčte!, Pomôž/Pomôžte, Blahoželám/e!, Gratulujem/e!, ...), upozornení (Pozor!). Vnímание a globálne porozumenie prejavu učiteľa. Globálne porozumenie veľmi krátkej rozprávky, ktorá má obdobu aj v maďarčine. Porozumenie otázok učiteľa. Ústny prejav Správna výslovnosť a artikulácia hlások, najfrekvencovanejších slov. Používanie zámen (osobné: ja, ty, on, ona, my, vy, oni, ony, ukazovacie: ten, tá, to, tí, tie, opytovacie: kto, čo, aký, -á, -é je, akí, -é sú, kde, kam, privlastňovacie: môj, moja, moje, tvoj, tvoja, tvoje, náš, naša, naše, váš, vaša, vaše). Nadviazanie kontaktu s osobami a používanie zdvorilostných fráz primerane situácii (pozdravy: Dobrý deň! Dobrý večer! Dobrú noc! Ahoj! Dovidenia! Bozkávam!, oslovenia (pán učiteľ/pani učiteľka, teta, ujo), privítanie (Vitaj!/Vitajte!), lúčenie sa (Ahoj! Dovidenia! Bozkávam!), blahoželaní (Blahoželám!, Gratulujem!), predstavovanie sa (Volám sa...), slušné vyjadrenie prosby (Prosím ťa/prosím vás...), požiadanie o pomoc (Pomôž/Pomôžte...), vyjadrenie vďaky, poďakovanie (Ďakujem!), ospravedlnenie (Prepáč/prepáčte!), získanie informácií (Kde je?.), vyjadrenie, že sa niečo páči alebo nepáči (Páči/Nepáči sa mi.), že komunikujúca osoba niekoho alebo niečo má/nemá rada (Mám/Nemám rád/rada ...), upozornenie (Pozor!). Vyjadrenie jestvovania (je, sú), vlastníctva (kto/čo má voľačo/voľakoho, či, čia, čie je niečo/nieкто), priestorových vzťahov (smery: kam?, polohy : kde?, vzdialenosť: blízko, ďaleko, veľkosť:

malý, veľký), časových vzťahov (čas, včera, dnes, zajtra), kvantitatívnych vzťahov (počet: 0 - 20, veľa, málo, vek) a kvalitatívnych vzťahov (postava, tvar, základné farby).

Reprodukovanie jednoduchých viet, ktoré žiaci majú poznať spamäti. Ovládanie jednoduchých piesní, básní, rečovník, vyčítaniek a hádaniek určených na memorovanie. Opakovanie jednoduchých krátkych viet po učiteľovi. Vymenovanie členov rodiny a priateľov. Tvorenie jednoduchých viet o škole a rodine s pomocou a na základe otázok. Tvorenie jednoduchých krátkych viet o známom obrázku s pomocou a na základe otázok. Samostatný ústny prejav Predstavovanie sa, poďakovanie sa za pomoc. Reprodukovanie jednoduchých viet, ktoré žiaci majú poznať spamäti. Reprodukovanie jednoduchých piesní, básní, rečovník, vyčítaniek a hádaniek určených na memorovanie. Usmerňovaný rozhovor Ovládanie veľmi krátkych rozhovorov s dvomi replikami naspamäť. Zodpovedanie veľmi jednoduchých otázok v rámci precvičenej témy. Spoločné zahranie bábkovej alebo inej scény.

Dramatizácia jednoduchej známej rozprávky alebo precvičeného textu. Riešenie štandardných sociálnych situácií primeraných veku a postihnutiu žiaka v rámci komunikačných tém: Osobné údaje a rodina, medziľudské vzťahy (členovia rodiny: rodičia, súrodenci, starí rodičia, slovenská podoba mena žiaka, mená rodičov, súrodencov, vek žiaka, povolanie rodičov, narodeniny, sviatky), Dom a domov, prostredie, miesta (pomenovanie miestností v dome/v byte, pomenovanie zariadení, činnosti v jednotlivých miestnostiach, záhrada, okolie domu, mesto/dedina), Cestovanie, doprava (dopravné prostriedky, cesta do školy, správanie sa pri cestovaní), Starostlivosť o zdravie a telo (zdravie, choroba, osobná hygiena, u lekára, obliekanie, zdravá výživa, životospráva, šport, vychádzka, zimné športy, opatrnosť pri športe), Škola a trieda, okolie školy (budova a okolie školy, personál školy, zariadenie triedy, učebné predmety, rozvrh, učebné pomôcky, činnosti v triede, v škole, na školskom dvore, na ihrisku, režim dňa, domáca príprava), Obchod/nakupovanie a služby (samoobsluha, tržnica, spôsob nákupu a platenia, kultúra nakupovania, pomenovanie základných potravín, výrobkov, oblečenia, obuvi, zeleniny, ovocia, kvetov, počet: 0 - 20), Počasie, kalendár (rok, mesiac, týždeň, dátum, začiatok a koniec školského roka, sviatky: Mikuláš, Štedrý deň, Vianoce, Silvester, Nový rok, Veľká noc, Deň matiek, Deň detí, prázdniny, aktuálne počasie), Príroda, ročné obdobia (domáce, lesné a poľné zvieratá, sťahovavé vtáky, rastliny, činnosti v záhrade, ročné obdobia, premena prírody podľa ročných období, ochrana životného prostredia, starostlivosť o zvieratá).

Čítanie

Technika čítania

Čítanie spoluhlások h, ch, ľ, slabikotvorných spoluhlások í, í, samohlások a, e, é a dvojhlások so správnou výslovnosťou. Čítanie po vzorovom prednese a po príprave známych textov v učebnici s dodržaním interpunkčných znamienok. Čítanie s porozumením Zodpovedanie jednoduchých otázok súvisiacich s prečítaným krátkym textom v učebnici s pomocou. Vyhľadanie a nájdenie základných informácií v texte na základe pomocných otázok a s pomocou. Jazykové prostriedky Používanie osvojenej základnej aktívnej slovnej zásoby a slovných spojení z 3. ročníka. Osvojenie si minulého a budúceho času slovesa byť. Osvojenie si najfrekvencovanejších predložkových väzieb. Osvojenie si čísloviek spojení s podstatným menom.

Osvojenie si vetných modelov: 1. Pomenovanie osôb, zvierat a vecí. Kto je to? Čo je to? To je otec. To je sliepka. To je pero. 2. Činnosti osôb, zvierat. Čo robí mamička? Čo robí kohút? Mamička číta. Kohút kikirika. 3. Činnosti vzťahujúce sa na 1. a 2. gramatickú osobu singuláru a plurálu. Čo robím? Ja sedím. Čo robíš? Ty kreslíš. Čo robíme? My čítame. Čo robíte? Vy píšete. 4. Vlastnosti osôb, zvierat a vecí. Aký/Aká/Aké je....? Peter (ten) je usilovný. Kohút (ten) je hnedý. Zošit (ten) je nový. Katka (tá) je usilovná. Sliepka (tá) je hnedá. Kniha (tá) je nová. Dievčatko (to) je usilovné. Mačiatko (to) je hnedé. Auto (to) je nové. Akí sú chlapci? Chlapci (tí) sú veselí. Aké sú žiačky? Žiačky (tie) sú veselé. 5. Podmet – prísudok – priamy predmet. Čo píše Marika? Marika píše list. 252 6. Podmet – prísudok vyjadrený slovesom „mať“ – predmet. Čo má Karol? Karol má kocku. 7. Podmet – prísudok vyjadrený slovesom „byť“ – príslovkové určenie miesta. Kde je Evka? Evka je v škole. Kde je Peter? Peter je tam. 8. Podmet – prísudok – prívlastkom rozvitý priamy predmet. Mamička kúpila rozprávkovú knihu. Peter má štyri eurá. Aplikovanie vetných modelov osvojených v 3. ročníku pri tvorbe opytovacích viet. Aplikovanie vetných modelov osvojených v 3. ročníku pri tvorbe jednoduchého dialógu. Aplikovanie vetných modelov osvojených v 3. ročníku pri vyjadrovaní negácie. Písomný prejav Písanie písmen slovenskej abecedy. Používanie a písanie interpunkčných znamienok známych z materinského jazyka. Využívanie osvojených a utvrdených vedomostí z materinského jazyka pri delení slov na slabiky.

Proces

Pre vyučovanie slovenského jazyka platia všeobecne platné psychologické zásady a zásady technológie

vyučovania cudzích jazykov. Vzhľadom na ciele komunikatívneho vyučovania treba dbať o to, aby sa náročnosťou učebného obsahu a nevhodnými edukačnými technikami nevytvárala psychická bariéra pri používaní slovenského jazyka. Pre konkrétny výber slov, pri obohacovaní slovnej zásoby a v tvorení slovných asociácií je potrebné prihliadať na vývinové špecifiká, na stupeň mentálneho postihnutia a jazykové schopnosti žiakov. Slovenský jazyk vo 4. ročníku sa vyučuje lingvomotorickou metódou spojenou s čiastočne redukovanou priamočiarou metódou. Vo vyučovaní sa odporúča využívať takú metódu, ktorá modeluje prirodzenú komunikáciu, podnecuje záujem žiakov o ďalšie oblasti spoločenského života. Treba spájať rečovú činnosť s pohybom a s hrou. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa odporúča efektívne využívať aktivizujúce a progresívne formy a metódy vyučovania, striedať kontrolované, čiastočne kontrolované a nekontrolované techniky výučby. Z organizačných foriem sa odporúča frontálna a individuálna práca so žiakmi, v menšej miere práca v skupinách a vo dvojici.

5.ročník

Ciele

- Rozumieť učiteľovým pokynom a krátkemu súvislému prejavu,
- vedieť čítať a písať písmená slovenskej abecedy v slovách,
- vedieť čítať krátke, jednoduché vety s porozumením,
- vyjadrovať sa v krátkych rečových prejavoch v jednoduchých vetách, s opisom deja pomocou otázok.

OBSAH

Počúvanie s porozumením

Porozumieť učiteľovým pokynom. Rozumieť krátkemu súvislému prejavu a dialógu (5 - 6 viet) predneseného priamo alebo zo zvukovej nahrávky pozostávajúceho zo známych slov, pri súbežnom sledovaní ilustrácie.

Čítanie

Rozlišovanie písmen slovenskej abecedy, ich spájanie v slovách spolu so správnou intonáciou. Postupné zdokonaľovanie techniky čítania čítaním slov, slovných spojení a vetných štruktúr. Návčik čítania textov s porozumením.

Ústny a písomný prejav

Vyjadrovanie sa v krátkych jednoduchých vetách. Opis deja podľa obrázkov pomocou otázok. Rozvíjanie slovnej zásoby. Reprodukovanie jednoduchých krátkych textov pomocou osvojených slov, slovných spojení. Ukončiť vypočítanú a prečítanú vetu, utvoriť jednoduché vety. Písanie slovenskej abecedy (návčik). Odpisovanie rôznych primerane náročných textov v slovenskom jazyku. Základné gramatické učivo: Spoznávanie samohlások (krátke, dlhé), dvojhĺasky, spoluhlásky. Rozlišovanie viet – oznamovacia, rozkazovacia, opytovacia. Návčik mäkkých slabík di, ti, ni, li, de, te, ne, le. Tvrdé spoluhlásky, slabiky dy, ty, ny, ly, gy, hy, chy, ky.

Podstatné mená. Vlastné podstatné mená – mená osôb. Osobné a ukazovacie zámená. Základné číslovky.

Tematické zameranie rozvoja komunikačných schopností

Rodina (členovia rodiny, zamestnania členov rodiny). Škola (začiatok školského roka, trieda, okolie školy, budova školy, koniec školského roka, školský výlet, vysvedčenie, prázdniny). Príroda, ročné obdobia (jar – jarná príroda, jarné práce v záhrade, jarné sviatky; jeseň – zelenina, zber zeleniny; zima – zvieratá v zime, zimné hry, športy, zimné sviatky). Kalendár (mesiace v roku). Cestovanie, doprava (auto, autobus, vlak, lietadlo, loď; cestovanie dopravnými prostriedkami). Obchod, nakupovanie (potraviny, papiernictvo, drogéria, obuv, odevy, zelenina, ovocie). Zdravie (ochrana zdravia, u zubára, u lekára). Naša vlasť (Slovensko, hlavné mesto Bratislava, obec, mesto, dedina).

Proces

Ďalej sa rozvíja vhodnou kombináciou cvičení rečovo – komunikačná schopnosť žiakov. Základné gramatické a pravopisné učivo sa implicitne precvičuje v rámci komunikačných činností. Žiaci poznávajú vetu z obsahovej a grafickej stránky. Cvičia sa v tvorbe jednoduchých ústnych prejavov, rozlišujú slová vo vete podľa významu. Rozvíja sa schopnosť orientovať sa v prečítanom texte. Na rozvoj počúvania s porozumením treba využívať rečové hry podnecujúce komunikáciu a znižujúce psychické napätie. Počas celého vyučovacieho procesu učiteľ dbá na správnu artikuláciu, rytmus reči a na celkový prirodzený hlasový prejav. Príležitostné rozhovory pri spoločenskom styku sú formou tvorenia a rozvíjania reči v prirodzenej alebo učiteľom navodenej situácii. Nacvičujú sa vetné modely, ktoré vyplývajú z rôznych emocionálnych stavov, zážitkov a zo spoločenského styku. Všetky lexikálne okruhy a témy sa systematicky

využívajú na konverzáciu. V rámci vyučovania slovenského jazyka dbáme aj na nácvik hovorových foriem, používaných pri spoločenskom styku – predstavovanie, ospravedlnenie, prosba a pod.

6.ročník

Ciele

- Rozumieť učiteľovým pokynom a krátkemu súvislému prejavu v slovenskom jazyku,
- vedieť čítať a písať písmená slovenskej abecedy vo vetách, krátkych textoch,
- vedieť čítať krátke, jednoduché vety s porozumením,
- vyjadrovať sa v krátkych rečových prejavoch v jednoduchých vetách,
- rozvíjať komunikačnú schopnosť.

OBSAH

Počúvanie s porozumením

Rozumieť učiteľovým pokynom. Rozumieť krátkemu súvislému prejavu a dialógu (6 - 7 viet) predneseného priamo alebo zo zvukovej nahrávky pozostávajúceho zo známych slov, pri súbežnom sledovaní ilustrácie. Čítanie Nácvik správneho čítania písmen, slabík, ktoré obsahujú písmená odlišné od maďarských písmen. Nácvik správneho čítania slov so spodobovaním. Postupné zdokonaľovanie techniky čítania slov, slovných spojení a vetných štruktúr so správnou intonáciou. Porozumenie obsahu prečítaného textu (s pomocou učiteľa). Nácvik reprodukovania jednoduchých textov. Nácvik čítania krátkych textov s porozumením.

Ústny a písomný prejav

Samostatne tvoriť jednoduché vety. Nácvik vyjadrovania sa v krátkych jednoduchých vetách. Tvorenie otázok (s pomocou učiteľa). Tvorenie jednoduchých odpovedí na otázky (s pomocou učiteľa). Rozvíjanie slovnej zásoby. Reprodukovanie jednoduchých, krátkych textov pomocou osvojených slov a slovných spojení. Opis deja a jednoduchých predmetov podľa obrázkov, pomocou otázok. Odpisovanie rôznych primerane náročných textov v slovenskom jazyku. Základné gramatické učivo Slovenská abeceda; samohlásky (krátke, dlhé), dvojhlásky, spoluhlásky (tvrdé, mäkké, obojaké), nácvik mäkkých a tvrdých slabík – opakovanie. Rozlišovanie viet (oznamovacia, rozkazovacia, opytovacia) – opakovanie.

Základné číslovky – opakovanie. Podstatné mená – vlastné, všeobecné; mužský, ženský a stredný rod. Slovesá – prítomný, minulý, budúci čas. Prídavné mená – mužský, ženský a stredný rod. Zámená – osobné zámená; ukazovacie zámená – ten, tá, to. Tematické zameranie rozvoja komunikačných schopností Rodina a bývanie (byt – izby, kuchyňa, kúpeľňa). Škola (začiatok a koniec školského roka, vysvedčenie, cestujeme na prázdniny, okolie školy, budova školy, trieda, rozvrh hodín). Príroda (jar – jar v prírode, jarné kvety; jeseň – jesenná prechádzka, zber úrody; zima – vianočné blahoželanie, vianočné sviatky, Nový rok, zimné prázdniny). Kalendár (ročné obdobia, mesiace, dni, týždne). Čas (hodiny, minúty, určovanie času). Svetové strany (východ, sever, západ, juh). Cestovanie, doprava (na železničnej stanici, na križovatke). Obchod, nakupovanie (napr. v obchodnom dome, nakupovanie rôznych druhov tovarov). Zdravie a choroba (návšteva u lekára, ľudské telo – časti ľudského tela). Zamestnania (poznávanie rôznych zamestnaní). Stravovanie (doma, v školskej jedálni, v reštaurácii – pravidlá stolovania a správania sa).

Proces

Rozvíjať komunikačnú schopnosť žiakov, aby žiaci vedeli samostatne odpovedať na otázky, samostatne tvoriť otázky, aplikovať osvojené rečové zručnosti v štandardných komunikačných situáciách, správne a aktívne využívať osvojenú slovnú zásobu. Rozširuje sa slovná zásoba, žiaci presnejšie rozlišujú význam slov. Učia sa zvoliť správny výraz a správne tvoriť vety. Začínajú sa aktivizovať náročnejšie druhy rečovej činnosti pomocou cvičení, ktoré majú tvorivý charakter a vyžadujú určitú samostatnosť. Žiaci nacvičujú plynulé čítanie. V jazykových častiach sa zoznamujú s osobitosťami podstatných mien, sloviess, prídavných mien a zámen (osobných, ukazovacích, privlastňovacích). Napredovanie v poznávaní gramatických javov a závislostí sa podriaďuje rozvoju rečovej činnosti.

7.ročník

Ciele

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa naďalej kladie dôraz na počúvanie s porozumením, čítanie, ústny a písomný prejav. Nepretržite prebieha precvičovanie a utvrdzovanie správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti, rozvíjanie komunikačnej schopnosti v ústnej a písomnej podobe. Zvýšená pozornosť sa venuje hlasnému čítaniu a čítaniu s porozumením. V procese osvojovania tvorby ústnych a písomných prejavov na úrovni lexikálneho osvojovania sa žiaci oboznamujú formou praktických cvičení so základnými gramatickými javmi nevyhnutnými pre správne ústne a písomné vyjadrovanie.

OBSAH

Počúvanie s porozumením

Porozumenie bežných povelov, pokynov, pozdravov, zdvorilostných prejavov. Vnímanie prejavu učiteľa a presné porozumenie jeho hlavných častí. Globálne porozumenie východiskového textu vo vzorovom prednese vyučujúceho. Porozumenie rozprávky, ktorá má obdobu aj v maďarčine. Porozumenie otázok učiteľa. Porozumenie krátkemu dialógu v rozsahu 3-4 replík.

Ústny prejav

Správna výslovnosť a artikulácia hlások, frekventovaných slov, slovných spojení a viet. Používanie zámen (osobné: ja, ty, on, ona, my, oni, ukazovacie: ten, tá, to, tie, opytovacie: kto, čo, aký, aká, aké, zvrtné, prívlastňovacie: môj, moja, moje, tvoj, tvoja, tvoje, náš, naša, naše, váš, vaša, vaše). Používanie zdvorilostných fráz primerane situácii (oslovenia, pozdravy: Dobrý deň!, Dobré ráno!, Dobrý večer! Dovidenia!, Ahoj!, Bozkávam!, poďakovanie: Ďakujem!, prosba: Prosím ťa/prosím vás, Pomôž/Pomôžte, ospravedlnenie: Prepáč/prepáčte!, blahoželanie: Blahoželám!), prívítanie (Vítam ťa/vás). Predstavovanie sa (Volám sa...), poďakovanie sa za pomoc (Ďakujem!). Používanie gramatických rodov, čísiel najfrekventovanejších podstatných a prídavných mien. Používanie najfrekventovanejších zvrtných slovies. Používanie slovesa byť v prítomnom, minulom a budúcom čase. Používanie slovesa mať v prítomnom, minulom a budúcom čase. Používanie najfrekventovanejších slovies v prítomnom, minulom a budúcom čase. Používanie základných a radových čísloviek. Používanie predložkových väzieb (nad, za, na, pri) a prísloviak miesta (tu, tam, hore, dolu). Reprodukovanie jednoduchých viet, ktoré žiaci majú poznať spamäti.

Ovládanie naspamäť jednoduchých piesní, riekaniek, hádaniek a básní určených na memorovanie. Presné opakovanie krátkych viet po učiteľovi. Vymenovanie členov rodiny. Tvorenie viet o škole, rodine, slávnosti, výlete na základe obrázkov a otázok. Tvorenie krátkych viet o známom obrázku, o sérii obrázkov na základe otázok. Rozprávanie o nejakej udalosti alebo činnosti na základe ilustrácie, obrázkov, pomocných otázok. Riešenie hádaniek, tajničiek, krížoviek s pomocou. Jednoduchá charakteristika rodičov na základe pomocných otázok. Jednoduchý opis predmetov, známych zvierat na základe pomocných otázok.

Usmerňovaný rozhovor

Dramatizácia precvičeného textu alebo krátkej známej rozprávky. Zahranie (bábkovej) scény. Zapojenie sa do rozhovoru. Ovládanie dialógov v rozsahu max. 3 replík naspamäť. V rámci precvičenej témy tvorenie odpovedí na otázky s pomocou. Riešenie štandardných sociálnych situácií primeraných veku a postihnutiu žiakov v rámci komunikačných tém: Osobné údaje a rodina (členovia rodiny: rodičia (otec, mama), súrodenci (brat, sestra), starí rodičia (dedko, babka), príbuzní (strýko, teta, sesternica, bratanec), slovenská podoba svojho mena), adresa bydliska žiaka (obec, ulica), zamestnanie členov rodiny, jednoduchá charakteristika rodičov, Dom a domov (Slovenská republika, Bratislava – hlavné mesto SR, okresné mesto, obec, v ktorej žijem, dom - rodinný dom, bytovka, byt, miestnosti, zariadenie, činnosti, domáce práce, pomoc v domácnosti, udržiavanie čistoty a poriadku, práce okolo domu a v záhrade), Každodenný život, zamestnania (denný režim, najznámejšie povolania s veľmi jednoduchým opisom činnosti – Čo robí?, zamestnanie rodičov) Voľný čas, zábava, šport (činnosti vo voľnom čase, karneval, šport, obľúbený šport), Cestovanie (dopravné prostriedky, kultúra cestovania, orientácia v mieste bydliska, v okolí školy), Starostlivosť o zdravie a telo (časti tela, zdravie, choroba, u lekára, u zubára, osobná hygiena, obliekanie, zdravá výživa, životospráva, šport), Škola a trieda (budova školy, trieda, zariadenie triedy, učebné predmety – rozvrh hodín, učebné pomôcky, personál školy, školská jedáleň, telocvičňa, školský dvor, okolie školy, pravidlá slušného správania, udržiavanie čistoty a poriadku), Obchod/nakupovanie a služby (kultúra nakupovania: Prosím si..., Ďakujem., v obchodnom dome, v nákupnom centre, na pošte, v cukrárni, v kine,

peniaze, počet – Kol'ko?), Počasie, kalendár (rok, mesiac, týždeň, deň – pracovný deň, víkend, časti dňa: ráno, poludnie, večer, noc, ročné obdobia, čas – Kol'ko je hodín? - celé hodiny, minúty, aktuálne počasie: slnko, dážď, sneh, teplo, chladno/zima, sviatky: Mikuláš, Vianoce, Silvester, Nový rok, Veľká noc, Deň matiek, Deň detí, školský rok, vysvedčenie, prázdniny), Príroda, ročné obdobia (domáce, známe poľné a lesné zvieratá, rastliny: známe jarne, letné, poľné kvety, najznámejšie liečivé rastliny, najznámejšie kríky, ovocie a ovocné stromy, zelenina, starostlivosť o zvieratá a životné prostredie).

Jazykové prostriedky

Slovné spojenia typu: 1. Pomenovanie osôb, zvierat a vecí. Kto je to? Čo je to? To je otec. To je sliepka. To je pero. 2. Činnosti osôb, zvierat. Čo robí mamička? Čo robí kohút? Mamička číta. Kohút kikiríka. 3. Činnosti vzťahujúce sa na 1. a 2. gramatickú osobu. Čo robím? Čo robíš? Ja sedím. Ty kreslíš. 4. Vlastnosti osôb, zvierat a vecí. Aký/Aká/Aké je....? Peter (ten) je usilovný. Kohút (ten) je hnedý. Zošit (ten) je nový. Katka (tá) je usilovná. Sliepka (tá) je hnedá. Kniha (tá) je nová. Dievčatko (to) je usilovné. Mačiatko (to) je hnedé. Auto (to) je nové. Slovné spojenia: 1. Podmet – slovesný prísudok – príslovkové určenie miesta, času, spôsobu. Kde číta Evka? Evka číta v izbe. Kedy píše Peter? Peter píše večer. Ako kreslí Marika? Marika kreslí pekne. 2. Podmet – prísudok – priamy predmet. Čo píše Marika? Marika píše list. 3. Podmet – prísudok vyjadrený slovesom „mať“ – predmet. Čo má Karol? Karol má kocku. 4. Podmet – prísudok – prívlastkom rozvitý priamy predmet. Mamička kupuje rozprávkovú knihu. Peter má štyri eurá. Čítanie Technika čítania Plynulé hlasné čítanie známych textov po príprave. Dodržiavanie správneho tempa, intonácie, výslovnosti a interpunkčných znamienok. Čítanie s porozumením Čítanie s porozumením krátkych známych textov z učebnice po príprave. Tvorenie odpovedí na otázky súvisiace s prečítaným textom. Vyhľadanie základných informácií z textu. Reprodukcia stručného obsahu prečítaného textu s pomocou na základe pomocných otázok alebo osnovy.

Písomný prejav

Písanie slovenskej abecedy. Písanie slov s dvojhláskami. Písanie najznámejších slov so slabikotvornými spoluhláskami. Písanie najznámejších slov so slabikami -hy, -chy, -ky, -gy, -dy, -ty, -ny, -ly, -či, -ši, -ži, -dži, -ci, -dzi, -ji, -de, -te, -ne, -le, -di, -ti, -ni, -li. Písanie interpunkčných znamienok známych z maďarského jazyka v rámci štyroch druhov viet. Odpisovanie krátkych textov, ktoré neobsahujú neznáme slová. Delenie najznámejších slov. Písanie množného čísla najfrekventovanejších podstatných a prídavných mien. Písanie sloviess v minulom čase. Tvorba písomných odpovedí na otázky k textom v učebnici podľa vzoru. Písanie pozdravu, blahoželania podľa vzoru.

Proces

Vyučuje sa lingvomotorickou metódou spojenou s čiastočne redukovanou priamou metódou. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa efektívne využívajú aktivizujúce a progresívne formy a metódy vyučovania. Odporúča sa používať takú metódu, ktorá modeluje prirodzenú komunikáciu, podnecuje záujem žiakov o ďalšie oblasti spoločenského života. Vyššia úroveň osvojenia slovenského jazyka sa dosiahne aj využitím medzipredmetových vzťahov, konkrétnych každodenných situácií, názorným vyučovaním a tvorivou aplikáciou získaných poznatkov. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa odporúča striedanie kontrolovaných, čiastočne kontrolovaných a nekontrolovaných techník výučby. Z organizačných foriem sa odporúča frontálna a individuálna práca so žiakmi, v menšej miere práca vo dvojici, resp. v malých skupinách. Pri plánovaní a príprave sa odporúča využívať materiálno-technické prostriedky pre vyučovanie slovenského jazyka a slovenskej literatúry pre základné školy s vyučovacím jazykom maďarským, odbornú literatúru z oblasti vyučovania slovenského jazyka, slovenskej literatúry a cudzích jazykov, literatúru pre deti a mládež, detské a mládežnícke časopisy, služby školských a obecných knižníc. Mimo vyučovania a školy sa odporúča organizovanie záujmových krúžkov, besied, návštev divadla, kina a výstav, stretnutí so žiakmi škôl s vyučovacím jazykom slovenským, priateľstvo so žiakmi slovenskej národnosti. Celkovú úroveň reči môžu vhodne ovplyvňovať televízne a rozhlasové relácie v slovenskom jazyku. Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné dbať o to, aby náročnosťou učebného obsahu a nevhodnými edukačnými technikami sa nevytvárala psychická bariéra pri používaní slovenského jazyka.

8.ročník

Ciele

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením, čítanie, čítanie s porozumením, ústny a písomný prejav. Nepretržite prebieha precvičovanie a utvrdzovanie správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti, rozvíjanie komunikačnej schopnosti v ústnej a písomnej podobe. Zvýšená pozornosť sa venuje hlasnému čítaniu a čítaniu s porozumením. V procese osvojovania tvorby ústnych a písomných prejavov na úrovni lexikálneho osvojovania sa žiaci oboznamujú formou praktických cvičení so základnými gramatickými javmi nevyhnutnými pre správne ústne a písomné vyjadrovanie.

OBSAH

Počúvanie s porozumením

Porozumenie bežných povelov, pokynov, pozdravov, zdvorilostných prejavov. Vnímanie prejavu učiteľa a presné porozumenie jeho hlavných častí. Vnímanie a porozumenie prejavu spolužiaka. Globálne porozumenie východiskového textu vo vzorovom prednese vyučujúceho. Porozumenie rozprávky, ktorá má obdobu aj v maďarčine. Porozumenie otázok učiteľa. Porozumenie krátkemu dialógu v rozsahu 4 replík.

Ústny prejav

Správna výslovnosť a artikulácia všetkých hlások slovenskej abecedy, frekventovaných slov, slovných spojení a viet. Používanie zámen (osobné: ja, ty, on, ona, my, oni, ony, ukazovacie: ten, tá, to, tí, tie, opytovacie: kto, čo, aký, aká, aké, zvrtné, prívlastňovacie: môj, moja, moje, moji, tvoj, tvoja, tvoje, tvoji, náš, naša, naše, naši, váš, vaša, vaše, vaši). Používanie zdvorilostných fráz primerane situácii (oslovenia, pozdravy: Dobrý deň!, Dobré ráno!, Dobrý večer! Dovidenia!, Ahoj/te!, Bozkávam!, poďakovanie, poďakovanie sa za pomoc: Ďakujem!, prosba: Prosím ťa/prosím vás, Pomôž/Pomôžte, ospravedlnenie: Prepáč/prepáčte!, blahoželanie: Blahoželám!), privítanie (Vítam ťa/vás). Predstavovanie sa: Volám sa.... Predstavovanie spolužiaka, člena rodiny. Používanie gramatických rodov, čísiel frekventovaných podstatných a prídavných mien. Používanie frekventovaných zvrtných sloviess. Používanie sloviess byť a mať v prítomnom, minulom a budúcom čase. Používanie frekventovaných sloviess v prítomnom, minulom a budúcom čase.

Používanie základných a radových čísloviek.

Používanie predložkových väzieb (z (zo), k (ku), na, pri, v (vo), nad, za, pred, pod, s (so)) a prísloviess miesta (tu, tam, hore, dolu, vľavo, vpravo). Reprodukovanie jednoduchých viet, ktoré žiaci majú poznať spamäti. Ovládanie naspamäť jednoduchých piesní, riekaniess, hádaniess, detských hier a básní určených na memorovanie. Ovládanie naspamäť jednoduchých textov, krátkych dialógov určených na memorovanie. Presné opakovanie krátkych viet po učiteľovi. Tvorenie viet o škole, rodine, slávnosti, výlete na základe obrázkov a pomocných otázok. Tvorenie krátkych viet o známom obrázku, o sérii obrázkov na základe pomocných otázok. Rozprávanie o nejakej udalosti alebo činnosti na základe ilustrácie, obrázkov, pomocných otázok. Riešenie hádaniess, tajničiek, krížoviek s pomocou. Vymenovanie členov rodiny. Jednoduchá charakteristika rodičov na základe pomocných otázok. Jednoduchý opis predmetov, známych zvierat na základe pomocných otázok.

Usmerňovaný rozhovor

Dramatizácia precvičeného textu alebo krátkej známej rozprávky. Zahranie (bábkovej) scény. Zapojenie sa do rozhovoru. Ovládanie dialógov v rozsahu max. 3 replík naspamäť. V rámci precvičenej témy tvorenie odpovedí na otázky s pomocou. Riešenie štandardných sociálnych situácií primeraných veku a postihnutiu žiakov v rámci komunikačných tém: Osobné údaje a rodina (členovia rodiny: rodičia, súrodenci, príbuzenstvo: starí rodičia, strýko, teta, sesternica, bratanec, slovenská podoba mena žiaka, adresa bydliska žiaka, telefónne číslo rodičov, zamestnanie členov rodiny, jednoduchá charakteristika rodičov, narodeniny, meniny, pomoc rodičom) Dom a domov, prostredie, miesta (opis miestností, stroje v domácnosti, činnosti v byte, v okolí domu, udržiavanie čistoty a poriadku, naša obec, poznatky o Slovenskej republike), Každodenný život, zamestnania (režim dňa školáka, najznámejšie povolania s veľmi jednoduchým opisom činnosti, zamestnanie rodičov, telefonovanie) Voľný čas, zábava, šport (karneval, činnosti v rámci voľného času, obľúbená športová disciplína, pravidlá slušného správania počas zábavy a športovania), Cestovanie (dopravné prostriedky, kultúra cestovania, orientácia v mieste bydliska, v okolí školy), Starostlivosť o zdravie a telo (časti tela, zdravie, choroby detí, u praktického a zubného lekára, osobná hygiena, obliekanie, zdravá výživa, životospráva, šport), Škola a trieda (adresa školy, budova školy, trieda, zariadenie triedy, učebné predmety – rozvrh hodín, učebné pomôcky, personál školy, školská jedáleň, telocvična, školský dvor, mimoškolská činnosť, okolie školy, pravidlá slušného správania, udržiavanie čistoty a poriadku),

Obchod/nakupovanie a služby (kultúra nakupovania: Prosím si..., Ďakujem., v obchodnom dome, v nákupnom centre, na pošte, v cukrárni, v kine, v divadle, peniaze, počet), Počasie, kalendár (rok, ročné obdobia, mesiac, týždeň, deň: pracovný deň, víkend, určovanie času: časti dňa, aktuálny čas, aktuálne počasie, sviatky: Mikuláš, Vianoce, Silvester, Nový rok, Veľká noc, Deň matiek, Deň detí, rodinné sviatky, školský rok, vysvedčenie, prázdniny: jesenné, vianočné, polročné, jarné, veľkonočné, letné), Príroda, ročné obdobia (domáce, známe poľné a lesné zvieratá, rastliny: známe jarné, letné, poľné kvety, najznámejšie liečivé rastliny, najznámejšie kríky, ovocie a ovocné stromy, zelenina, zber úrody, starostlivosť o zvieratá, ochrana životného prostredia).

Jazykové prostriedky

Porozumenie významu vybraných pojmov a na základe pokynov vykonávanie činnosti (abeceda, veta, slovo, slabika, hláska (samohláska, spoluhláska, dvojhláska), písmeno, text, rozprávka, báseň, hádanka, riekanka, vyčítanka, pieseň, hra, krížovka, tajnička, dramatizácia, rozhovor (dialóg), nadpis, názov, autor, pozdrav, písanie, delenie slov, tvorba viet, bodka, otáznik, výkričník, tvorba otázok, tvorba odpovedí, preklad, počúvanie, čítanie, učebnica, pracovný zošit, práca v pracovnom zošite, úloha, cvičenie, samostatná práca, odpisovanie, domáca úloha. Používanie osvojenej základnej aktívnej slovnej zásoby, slovných spojení a vetných modelov z 3. až 7. ročníka. Používanie prítomného, minulého a budúceho času slovesa byť. Používanie prítomného, minulého a budúceho času slovesa mať. Používanie prítomného, minulého a budúceho času najfrekventovanejších slovičiek. Používanie najfrekventovanejších predložkových väzieb. Používanie čísloviek spojení s podstatným menom. Používanie bežných príslovičiek miesta, času a spôsobu. Určenie vlastníka pomocou zámen s pomocou. Aplikovanie osvojených vetných modelov z nižších ročníkov. Aplikovanie osvojených vetných modelov pri tvorbe opytovacích viet. Aplikovanie osvojených vetných modelov pri tvorbe jednoduchého dialógu. Aplikovanie osvojených vetných modelov pri vyjadrovaní negácie. Tvorenie jednoduchých rozvitých viet s pomocou na základe vzorových viet alebo za pomoci otázok. Používanie rozkazovacieho spôsobu na základe vzorových viet.

Čítanie

Technika čítania

Plynulé hlasné čítanie známych textov po príprave. Dodržiavanie správneho tempa, intonácie, výslovnosti a interpunkčných znamienok.

Čítanie s porozumením

Čítanie s porozumením krátkych známych textov z učebnice po príprave. Tvorenie odpovedí na otázky súvisiace s prečítaným textom. Tvorenie otázok k prečítanému krátkemu textu s pomocou. Vyhľadanie základných informácií z textu. Reprodukcia stručného obsahu prečítaného textu s pomocou a na základe pomocných otázok alebo osnovy.

Písomný prejav

Písanie slovenskej abecedy. Písanie slov s dvojhláskami. Písanie známych slov so slabikotvornými spoluhláskami. Písanie známych slov so slabikami -hy, -chy, -ky, -gy, -dy, -ty, -ny, -ly, -či, -ši, -ži, -dži, -ci, -dzi, -ji, -de, -te, -ne, -le, -di, -ti, -ni, -li. Písanie interpunkčných znamienok známych z maďarského jazyka. Delenie najznámejších slov s dvojhláskami a slabikotvornými spoluhláskami na slabiky. Odpisovanie krátkych textov, ktoré neobsahujú neznáme slová. Písanie množného čísla frekventovaných podstatných a prídavných mien. Písanie slovičiek v minulom čase. Tvorba písomných odpovedí na otázky k textom v učebnici podľa vzoru. Písanie pozdravu, blahoželaní podľa vzoru.

Proces

Pri plánovaní a príprave sa odporúča využívať odbornú literatúru z oblasti vyučovania slovenského jazyka, slovenskej literatúry a cudzích jazykov, literatúru pre deti a mládež, odborné časopisy, detské a mládežnícke časopisy, služby školských a obecných knižníc. V 8. ročníku sa vyučuje lingvomotorickou metódou spojenou s čiastočne redukovanou priamu metódou. Vo vyučovaní sa efektívne využívajú aktivizujúce a progresívne formy a metódy vyučovania. Taká metóda sa odporúča, ktorá modeluje prirodzenú komunikáciu, podnecuje záujem žiakov o ďalšie oblasti spoločenského života. V edukačnom procese sa odporúča striedanie kontrolovaných, čiastočne kontrolovaných a nekontrolovaných techník výučby. Z organizačných foriem sa odporúča individuálna, frontálna práca so žiakmi a jednotná práca v malých skupinách, v menšej miere práca vo dvojici, resp. diferencovaná skupinová práca. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa odporúča využívať materiálno-technické prostriedky pre vyučovanie slovenského jazyka a slovenskej literatúry pre základné školy, resp. materiálno-technické prostriedky pre vyučovanie slovenského jazyka ako L2. Na dosiahnutie vyššej úrovne osvojenia slovenského jazyka sa využívajú medzipredmetové vzťahy, konkrétne každodenné situácie, názorné vyučovanie a tvorivá aplikácia

získaných poznatkov. Mimo vyučovania a školy sa odporúča organizovanie záujmových krúžkov, besied, návštev divadla, kina a výstav, stretnutí so žiakmi škôl s vyučovacím jazykom slovenským, priateľstvo so žiakmi slovenskej národnosti. Celkovú úroveň reči môžu vhodne ovplyvňovať televízne a rozhlasové relácie v slovenskom jazyku.

9.ročník

Ciele

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením, plynulé čítanie, čítanie s porozumením, ústny a písomný prejav. Nepretržite prebieha precvičovanie a utvrdzovanie správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti, rozvíjanie komunikačnej schopnosti v ústnej a písomnej podobe. Zvýšená pozornosť sa venuje aj hlasnému čítaniu. V procese osvojovania tvorby ústnych a písomných prejavov na úrovni lexikálneho osvojovania sa žiaci oboznamujú formou praktických cvičení so základnými gramatickými javmi nevyhnutnými pre správne ústne a písomné vyjadrovanie.

OBSAH

Počúvanie s porozumením

Porozumenie bežných príkazov, pokynov, pozdravov, zdvorilostných prejavov. Vnímanie prejavu učiteľa a presné porozumenie jeho hlavných častí. Vnímanie a porozumenie prejavu spolužiaka v rámci komunikačných tém. Globálne porozumenie východiskového textu v rámci komunikačných tém vo vzorovom prednese vyučujúceho. Porozumenie rozprávky, ktorá má obdobu aj v maďarčine. Porozumenie otázok učiteľa v rámci komunikačných tém. Porozumenie krátkemu dialógu v rámci komunikačných tém v rozsahu max. 4 – 5replík.

Ústny prejav

Správna výslovnosť a artikulácia všetkých hlások slovenskej abecedy, frekventovaných slov, slovných spojení a viet. Používanie zámen (osobné: ja, ty, on, ona, my, oni, ony, ukazovacie: ten, tá, to, tí, tie, opytovacie: kto, čo, aký, aká, aké, zvrtné, prívlastňovacie: môj, moja, moje, moji, tvoj, tvoja, tvoje, tvoji, náš, naša, naše, naši, váš, vaša, vaše, vaši). Používanie zdvorilostných fráz primerane situácii (oslovenia: teta/ujo, pán učiteľ/pani učiteľka, teta..., ujo...; pozdravy podľa časti dňa: Dobrý deň!, Dobré ráno!, Dobrý večer!; vyjadrenie vďaky, poďakovanie sa za pomoc: Ďakujem!; prosba: Prosím ťa/prosím vás, Pomôž/Pomôžte, ospravedlnenie: Prepáč/prepáčte!, blahoželanie: Blahoželám!, privítanie: Vítam ťa/vás.; lúčenie sa: Dovidenia!, Ahoj/te!, Bozkávam!; upozornenie: Pozor!). Predstavovanie sa: Volám sa..., Moje meno je... Predstavovanie spolužiaka, člena rodiny. Vyjadrenie vôle, duševných pocitov a nálady primerane situácii (upozornenie, slušné vyjadrenie želania, vyjadrenie radosti, smútku, obdivu, prekvapenia).

Oznámenie a vyjadrenie stanoviska (informovanie sa o niečom v rámci komunikačných tém, informovanie druhých v rámci komunikačných tém, slušné reagovanie na otázky, poskytnutie rady, vyjadrenie, že sa niečo páči alebo nepáči, vyjadrenie, že komunikujúca osoba niekoho alebo niečo má/nemá rada).

Používanie gramatických rodov, čísiel frekventovaných podstatných a prídavných mien v rámci komunikačných tém. Používanie frekventovaných zvrtných slovies v rámci komunikačných tém.

Používanie slovies byť a mať v prítomnom, minulom a budúcom čase. Používanie frekventovaných slovies v prítomnom, minulom a budúcom čase. Používanie základných a radových určitých a neurčitých čísloviek. Používanie predložkových väzieb (z (zo), do, od, k (ku), na, pri, v (vo), nad, za, pred, pod, o, s (so), medzi) a prísloviek miesta (tu, tam, hore, dole/dolu, blízko, ďaleko, vpredu, vzadu, vľavo, vpravo).

Reprodukcie jednoduchých viet, ktoré žiaci majú poznať spamäti. reprodukcia piesní, riekaniek, hádaniek, detských hier a básní určených na memorovanie. Reprodukcia jednoduchých textov, krátkych dialógov určených na memorovanie. Presné opakovanie jednoduchých viet po učiteľovi. Tvorenie krátkeho súvislého textu o škole, rodine, slávnosti, výlete s pomocou učiteľa na základe obrázkov a osnovy, pomocných otázok, daných slov a slovných spojení. Tvorenie krátkych viet o známom obrázku, o sérii obrázkov s pomocou učiteľa na základe pomocných otázok, daných slov a slovných spojení. Jednoduché rozprávanie o nejakej udalosti alebo činnosti s pomocou učiteľa na základe ilustrácie, obrázkov a osnovy, pomocných otázok, daných slov a slovných spojení. Riešenie hádaniek, tajničiek, krížoviek s pomocou učiteľa. Vymenovanie členov rodiny. Jednoduchá charakteristika rodičov s pomocou učiteľa podľa vzoru alebo na základe osnovy a pomocných otázok, daných slov a slovných spojení. Jednoduchý opis predmetov, známych zvierat s pomocou učiteľa podľa vzoru alebo na základe osnovy, pomocných otázok, daných slov a slovných spojení. Usmerňovaný rozhovor

Predvedenie precvičeného textu alebo krátkej známej rozprávky. Zahranie krátkej (bábkovej) scény.

Zapojenie sa do jednoduchého rozhovoru. Ovládanie dialógov naspamäť v rozsahu max. 3 replík. V rámci precvičenej komunikačnej témy tvorenie odpovedí na jednoduché otázky s pomocou učiteľa. Riešenie štandardných sociálnych situácií primeraných veku a postihnuteľu žiakov v rámci komunikačných tém: Osobné údaje a rodina (členovia rodiny: rodičia, súrodenci, príbuzenstvo: starí rodičia, strýko, teta, sesternica, bratanec, slovenská podoba mena žiaka, adresa bydliska žiaka, 267 telefónne číslo rodičov, bydlisko starých rodičov, zamestnanie členov rodiny, jednoduchá charakteristika rodičov, narodeniny, meniny, pomoc rodičom, sviatky) Dom a domov, prostredie, miesta (opis miestností, stroje v domácnosti, činnosti v byte, v okolí domu, udržiavanie čistoty a poriadku, naša obec, poznatky o Slovenskej republike), Každodenný život, zamestnania (režim dňa školáka, najznámejšie povolania s veľmi jednoduchým opisom činnosti, zamestnanie rodičov, telefonovanie) Voľný čas, zábava, šport (karneval, činnosti v rámci voľného času, obľúbená športová disciplína, pravidlá slušného správania počas zábavy a športovania), Cestovanie (dopravné prostriedky, kultúra cestovania, orientácia v mieste bydliska, v okolí školy, cesta do školy), Starostlivosť o zdravie a telo (časti tela, zdravie, choroby detí, u praktického a zubného lekára, osobná hygiena, obliekanie, zdravá výživa, životospráva, šport), Škola a trieda (adresa a budova školy, trieda, zariadenie triedy, učebné predmety, rozvrh hodín, učebné pomôcky, personál školy, školská jedáleň, telocvičňa, školský dvor, ihrisko, školský klub, mimoškolská činnosť, okolie školy, pravidlá slušného správania, udržiavanie čistoty a poriadku), Obchod/nakupovanie a služby (kultúra nakupovania a platenia: Prosím si..., Ďakujem., v obchodnom dome, v nákupnom centre, na trhu, na pošte, v cukrárni, v kine, v divadle, peniaze, počet, množstvo, základné potraviny, mäso a mäsové výrobky, ovocie, zeleniny, kvety, kupovanie darčiekov), Počasie, kalendár (rok, ročné obdobia, mesiac, týždeň, deň: pracovný deň, víkend, určovanie času: časti dňa, hodiny, presný čas, počasie podľa ročných období, aktuálne počasie, sviatky: Mikuláš, Vianoce, Silvester, Nový rok, Veľká noc, Deň matiek, Deň detí, rodinné sviatky, školský rok, vysvedčenie, prázdniny: jesenné, vianočné, polročné, jarné, veľkonočné, letné), Príroda, ročné obdobia (domáce zvieratá a ich mláďatá, známe poľné a lesné zvieratá, rastliny: známe jarné, letné, poľné kvety, najznámejšie liečivé rastliny, najznámejšie kríky, ovocie a ovocné stromy, zelenina, zber úrody, starostlivosť o zvieratá, ochrana životného prostredia).

Jazykové prostriedky

Porozumenie významu vybraných pojmov a na základe pokynov vykonávanie činnosti (abeceda, veta, slovo, slabika, hláska (dlhá/krátka samohláska, spoluhláska, dvojhlasika), písmeno, text, rozprávka, báseň, hádanka, riekanka, vyčítanka, pieseň, hra, krížovka, tajnička, dramatizácia, rozhovor (dialóg), nadpis, názov, autor, pozdrav, písanie, delenie slov, tvorba viet, bodka, otáznik, výkričník, tvorba otázok, tvorba odpovedí, preklad, počúvanie, čítanie, učebnica, zošit, pracovný zošit, slovník, práca v pracovnom zošite, úloha, cvičenie, samostatná práca, odpisovanie, domáca úloha. Používanie osvojenej základnej aktívnej slovnej zásoby, slovných spojení a vetných modelov z 3. až 8. ročníka. Používanie prítomného, minulého a budúceho času slovesa byť. Používanie prítomného, minulého a budúceho času slovesa mať. Používanie prítomného, minulého a budúceho času frekventovaných sloviess. Používanie frekventovaných predložkových väzieb. Používanie základných určitých a radových čísloviek v spojení s podstatným menom.

Používanie prísloviess miesta, času a spôsobu. Určenie vlastníka pomocou zámen s pomocou učiteľa. Aplikovanie osvojených vetných modelov z nižších ročníkov pri tvorbe opytovacích viet. Aplikovanie osvojených vetných modelov z nižších ročníkov pri tvorbe jednoduchého dialógu. Aplikovanie osvojených vetných modelov z nižších ročníkov pri vyjadrovaní negácie. Tvorenie jednoduchých rozvitých viet s pomocou na základe vzorových viet alebo za pomoci otázok. Používanie rozkazovacieho spôsobu na základe vzorových viet.

Čítanie

Technika čítania

Plynulé hlasné čítanie známych textov po vzorovom prednese a po príprave. Dodržiavanie správneho tempa, intonácie, výslovnosti a interpunkčných znamienok.

Čítanie s porozumením

Čítanie s porozumením kratších textov z učebnice po vzorovom prednese a po príprave. Tvorenie odpovedí na otázky súvisiace s prečítaným textom. Tvorenie otázok k prečítanému krátkemu textu s pomocou učiteľa. Vyhľadanie základných informácií z textu. Reprodukcia stručného obsahu prečítaného textu s pomocou učiteľa a na základe pomocných otázok alebo osnovy. Písomný prejav Písanie slovenskej abecedy. Písanie slov s dvojhlasikami. Písanie známych slov so slabikotvornými spoluhlaskami. Písanie známych slov so slabikami hy, chy, ky, gy, dy, ty, ny, ly, či, ši, ži, dži, ci, dzi, ji, de, te, ne, le, di, ti, ni, li. Písanie

interpunkčných znamienok. Delenie známych slov s dvojhĺáskami a slabikotvornými spoluhláskami na slabiky. Odpisovanie krátkych textov, ktoré neobsahujú neznáme slová. Písanie množného čísla frekventovaných podstatných a prídavných mien. Písanie sloviess v minulom čase. Tvorba písomných odpovedí na otázky k textom v učebnici podľa vzoru. Písanie pozdravu, blahoželania, pozvánky podľa vzoru. Vyplňovanie veľmi jednoduchých osobných dotazníkov s pomocou učiteľa.

Proces

V 9. ročníku sa vyučuje lingvomotorickou metódou spojenou s čiastočne redukovanou direktnou metódou. Vo vyučovaní sa efektívne využívajú aktivizujúce a progresívne formy a metódy vyučovania. V edukačnom procese sa odporúča striedanie kontrolovaných, čiastočne kontrolovaných a nekontrolovaných techník výučby. Z organizačných foriem sa odporúča individuálna, frontálna práca so žiakmi a jednotná práca v malých skupinách, v menšej miere práca vo dvojici, resp. diferencovaná skupinová práca. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa odporúča využívať materiáľno-technické prostriedky pre vyučovanie slovenského jazyka a slovenskej literatúry pre základné školy, resp. materiáľno-technické prostriedky pre vyučovanie slovenského jazyka ako L2. Pri plánovaní a príprave sa odporúča využívanie odbornej literatúry z oblasti vyučovania slovenského jazyka, slovenskej literatúry a cudzích jazykov, literatúry pre deti a mládež, odborných časopisov, detských a mládežníckych časopisov, služieb školských a obecných knižníc. Na dosiahnutie vyššej úrovne osvojenia slovenského jazyka sa využívajú medzipredmetové vzťahy, konkrétne každodenné situácie, názorné vyučovanie a tvorivá aplikácia získaných poznatkov. Mimo vyučovania a školy sa odporúča organizovanie záujmových krúžkov, besied, návštev divadla, kina a výstav, stretnutí so žiakmi škôľ s vyučovacím jazykom slovenským, priateľstvo so žiakmi slovenskej národnosti. Celkovú úroveň reči môžu vhodne ovplyvňovať televízne a rozhlasové relácie v slovenskom jazyku. V edukačnom procese treba dbať o to, aby náročnosťou učebného obsahu a nevhodnými edukačnými technikami sa nevytvárala psychická bariéra pri používaní slovenského jazyka.

Základná škola – Alapiskola, Školská 330, Jelenec			
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia		
Predmet	Anglický jazyk		
Vlastiveda	7. ročník	8. ročník	9. ročník
	1 hod. týždenne 33 hod. ročne	1 hod. týždenne 33 hod. ročne	1 hod. týždenne 33 hod. ročne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie		
Forma štúdia	denná		
Vyučovacia jazyk	slovenský, maďarský		

Charakteristika predmetu

Dôležitou úlohou vzdelávania v oblasti cudzích jazykov je podpora rozvoja osobnosti dieťaťa. Vytvárajú sa základy pre ďalšie vzdelávanie, rozvíja sa schopnosť žiakov porozumieť vlastnej a cudzej kultúre. Osvojenie si cudzieho jazyka má veľký význam.

Prostredníctvom cudzieho jazyka sa žiaci oboznámia so zvyklosťami, spôsobom správania sa ľudí v rôznych krajinách. Znalosti cudzích jazykov vytvárajú podmienky pre nezaujatú otvorenosť pre svet.

Východiskom pre výber vyučovacích metód je skutočnosť, že žiaci nadobúdajú komunikačné kompetencie špecifickými formami učenia sa.

Základný princíp vyučovania cudzích jazykov spočíva v podpore radosti žiakov z učenia sa cudzieho jazyka, využívaní vysokej miery zvedavosti detí, ich túžby skúmať a objavovať. Pri výučbe cudzieho jazyka je dôležité rešpektovať možnosti a schopnosti detí. Predovšetkým je potrebné upriamiť pozornosť na stav a úroveň vývinu poznávacích schopností a osobnostných charakteristík detí.

Je nevyhnutné zabezpečiť podmienky vyučovania cudzieho jazyka tak, aby sa u žiakov podporovala a rozvíjala:

- motivácia – učenie sa, získavanie a osvojovanie nových poznatkov a informácií, aktívna spolupráca na činnostiach v triede, tvorivosť, flexibilita,
- záujmy – záujem o školu, o učenie, o predmet cudzí jazyk a ostatné vyučovacie predmety,
- osobnostné vlastnosti a prejavy – zodpovednosť, kooperatívnosť, empatia, vôľové a sebaregulačné vlastnosti, emocionálna stabilita, rozvíjanie sebavedomia a pozitívnych postojov,
- všeobecné rozumové schopnosti – rozvoj foriem myslenia (názorné, logické, abstraktné, kritické), posilňovanie psychických funkcií (vnímanie prostredníctvom rôznych zmyslov, zámerná pozornosť, vizuálna, auditívna, kinestetická pamäť, reč).

Proces učenia sa cudzieho jazyka u žiakov v primárnom vzdelávaní sa opiera o činnosť žiakov a ich zmyslové vnímanie, ktoré sú základom pre pamäťové a verbálne učenie sa. Zapájanie viacerých zmyslových vnemov pri osvojovaní si učiva podporuje kvalitnejší proces zapamätávania a dlhodobejšie uchovanie vedomostí a zručností. Učenie má názorno-činnosť charakter a využíva názorné učebné pomôcky s možnosťou variabilných aktivít.

Ciele predmetu

- vzbudiť záujem o cudzie jazyky,
- rozvíjať komunikačné kompetencie žiakov v materinskom a cudzom jazyku,
- podporovať všestranný rozvoj žiakov: kognitívny (trénovať schopnosť žiakov vnímať a pamätať si, systematicky trénovať jazykové činnosti receptívnym a produktívnym spôsobom), sociálny, emocionálny, osobnostný,
- rozvíjať interkultúrnu kompetenciu,
- využívať medzipredmetové vzťahy.

OBSAH

7. ročník

- základné frázy – pozdravy, oslovenie, predstavenie
- znaky prepisu výslovnosti, výslovnosť znakov
- rodina, rodinní príslušníci
- číslovky do desať
- farby
- základné pokyny, inštrukcie (*Sit down. Repeat. Listen to..., Don't speak*)
- tvorenie množného čísla u známych podstatných mien
- dopravné prostriedky, cestovanie
- ľudské telo
- domáce zvieratá
- zvieratá v ZOO
- číslovky do dvadsať
- konverzačné témy (*Give me, please..., Bring me, please...*)
- frázy typu „Ako sa máš?, Kto je to?“ a pod.
- určitý a neurčitý člen
- protiklady
- orientácia v obrázkovom slovníku
- základné druhy jedla a pitia
- ovocie a zelenina
- škola, školské pomôcky
- súčasti oblečenia
- základné geometrické tvary

8. ročník

- obohatenie slovnej zásoby na tému „Čo máš rád?, Máš rád ...?“, krátke odpovede
- počítanie do sto
- nakupovanie (*How much is it?...*)
- dni v týždni, včera, dnes, zajtra
- orientácia v abecednom slovníku
- prítomný čas slovesa byť
- prídavné mená (*I am, you are, she is, he is* + prídavné meno)
- jednoduché slovesné frázy (*I play tennis, I speak English...*)
- odpovede kladné a záporné

9. ročník

- číslovky do tisíc
- abeceda, spelling - hláskovanie

- počasie , ročné obdobia, mesiace
- sviatky (Vianoce, Veľká noc...)
- športy
- môj dom, byt
- vyplňanie jednoduchých dotazníkov
- základné informácie o sebe, svojej rodine
- moje záľuby

Učebné zdroje

Učebnica a pracovný zošit Busy bee 2.

Základná škola _ Alapiskola , Školská 330, Jelenec				
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť			
Predmet	Vecné učenie			
Časový rozsah výučby/ročník		1. ročník	2. ročník	3. ročník
		1+1 hod. týždenne 66 hod. ročne	1+1 hod. týždenne 66 hod. ročne	1+1 hod. týždenne 66 hod. ročne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie			
Forma štúdia	denná			
Vyučovacia jazyk	slovenský, maďarský			

Disponibilné hodiny budú použité na upevnenie a utvrdenie učiva.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vecné učenie v 1. až 3. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je syntézou najjednoduchších prírodovedných a spoločenskovedných poznatkov, ktoré žiaci získavajú na základe pozorovania prírodných zmien počas roka a vzťahov medzi človekom a prírodou.

Cieľom vecného učenia je dať žiakom najzákladnejšie vedomosti o prírode, spoločnosti a našej vlasti. Z tohto cieľa vyplývajú predovšetkým úlohy rozumovej výchovy.

Myslenie žiakov sa rozvíja na základe zmyslového poznávania, postupne sa prechádza k jednoduchým konkrétnym myšlienkovým operáciám. Na základe zmyslového vnímania a činností s jednoduchými prírodninami alebo s ich modelmi a s vyobrazenými materiálmi sa žiaci učia chápať význam vecí, ich vlastností, vzájomné vzťahy a súvislosti medzi nimi.

V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Vo vyučovaní vecného učiva sa vytvárajú a upevňujú zdravotné a hygienické návyky žiakov.

Žiaci si osvojujú základné pravidlá kultúrneho správania, utvára sa ich vzťah k spoločenskému a súkromnému vlastníctvu, uvedomujú si význam spolupráce a vedú sa k nej. Vytváraním citových väzieb k spolužiakom, ku škole, k domovu, k obci a k vlasti sa vecné učenie podieľa na mravnej výchove žiakov.

Prostredníctvom realizácie dopravnej výchovy sa utvárajú a prehľbujú základné poznatky žiakov o dopravných prostriedkoch a návyky dodržiavať ich v praktickom živote.

Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke.

Témy obsahu vecného učiva sú prostriedkom hlbšieho poznávania slovenského jazyka, rozvíjania slovnej zásoby a výcviku vyjadrovania. Vecné učenie poskytuje aj námety na pracovné vyučovanie, na praktické činnosti žiakov (modelovanie, kútk živej prírody a pod.). Hlavným zdrojom poznania sú jednoduché pozorovania prírody a spoločenského diania na vychádzkach, v kútiku živej prírody, pri sledovaní a vedení kalendára prírody; jednoduché pokusy a praktické činnosti, premietanie diapozitívov a filmových slučiek. Učiteľ volí primerané špeciálno-pedagogické metódy, ktoré sa opierajú o zmyslové poznávanie žiakov. Uplatňuje sa výchova žiakov k spolupráci, ktorá sa chápe ako príprava postihnutého žiaka na život v spoločnosti a ako prostriedok socializácie žiakovej osobnosti.

HLAVNÉ CIELE PREDMETU

Hlavným cieľom predmetu je rozvíjať poznanie dieťaťa v oblasti spoznávania samého seba, svojho okolia a prírodného prostredia a javov s ním súvisiacich tak, aby bolo samostatne schopné orientovať sa v bežných životných situáciách. Oboznamovať sa a upevňovať si zásady osobnej hygieny, správnej životosprávy a kultúrneho správania, zúčastňovať sa na školských a mimoškolských akciách k sviatkom, pamätným dňom a na oslavách významných udalostí.

OBSAH

1. ročník

Škola a život v

škole Trieda

Poznať označenie triedy. Pomenovanie zariadenia triedy, rozlišovanie školských potrieb a hračiek (vhodné používať, šetriť a uložiť).

Poznať meno svojho učiteľa, prípadne spolužiakov, vedieť sa im predstaviť, pozdraviť. Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky. Udržiavanie poriadku v triede, na lavici, v školskej taške.

V škole

Orientácia v budove školy. Dodržiavanie poriadku v triede a v budove školy. Bezpečnosť cestnej premávky

Osvojovanie si najdôležitejších poznatkov zo zásad dopravnej bezpečnosti a ochrany vlastnej bezpečnosti (rozlišovať cestu, chodník, prechod pre chodcov, význam svetelných signálov). Príroda

Na jeseň

Zmeny v prírode. Zber úrody. Jesenné mesiace. Dodržiavanie hygienických požiadaviek (otužovanie, prezliekanie). Ochrana pred ochorením, lieky (ich význam a používanie), lekár. V sade a v záhrade

Pozorovanie činností dospelých a detí v jeseni doma, a aj v prírode. Oboznámenie sa so zberom ovocia a zeleniny. Poznávať a rozlišovať ovocie a zeleninu podľa tvaru, chuti a vône. Na poli

Pole - repné a zemiakové, strnisko a zorané pole. Oboznámenie sa so zberom napr. zemiakov, cukrovej repy.

Pozorovanie prírody na jeseň (zmeny počasia, rastlín, zvieratá - odlietanie vtákov do teplých krajín, ...).

Zvieratá na jeseň

Získavanie poznatkov o zvieratách (rozprávanie učiteľa, vysielanie rozhlasu a televízie). Oboznámenie sa s prípravou zvierat na jeseň. Starostlivosť o voľne žijúce zvieratá (krmelec pre lesnú zver, krmidlá pre vtáky, zber gaštanov, a iné.).

Domov a jeho

okolie Doma

Poznať mená členov rodiny a príbuzenské vzťahy (otec, matka, súrodenci).

Pomenovanie zariadenia bytu, triedenie predmetov v domácnosti podľa ich účelu (nábytok, riad, hračky, školské potreby).

V okolí domova a školy

Orientácia v okolí domova a školy. Poznať obchody kde nakupujeme potraviny. Poznať cestu do školy, prípadne k zastávke najbližšieho dopravného prostriedku. Zima

Príroda v zime - pozorovanie prírody v zime, porovnávanie s inými ročnými obdobiami. Zmeny počasia (mráz, sneh, ľad). Poznávanie vlastností snehu a

ľadu (zrakom).

Deň a noc – získavanie poznatkov o tom kedy sa rozvidnieva, kedy sa stmieva, že deň je krátky a noc je dlhá.

Oboznámenie sa s pravidlami bezpečnosti na ulici - potrebné odhadzovať sneh, posýpať chodníky pred námrazou, nebezpečné sánkovať na vozovke a korčuľovať na tenkom ľade. Poznať zimné mesiace a zimné činnosti detí. Poznať vhodné oblečenie na zimné obdobie. Oboznámenie sa s vianočnými tradíciami, poznajú nebezpečenstvo požiaru pri zapalovaní sviečok

Starostlivosť o zdravie

Oboznámenie sa so zásadami a dodržiavaní osobnej hygieny - pravidelne ráno a večer sa umyť, umývať si ruky pred jedlom a po ňom, po použití WC.

Význam čistoty tela a prostredia pre zdravie, význam vetrania doma aj v škole.

Dodržiavať poriadok v triede, v školskej jedálni, získavať návyky sebaobsluhy.

Predchádzanie úrazom a chorobám. Účelne sa obliekať, otužovať, poznať zdravé a nezdravé potraviny. Uprednostňovať zdravé potraviny – ovocie, zeleninu.

Predchádzanie úrazom pri športe, pri prechádzaní cez cestu, pri manipulácii s ohňom, s elektrinou, pri kúpaní, opaľovaní. Osvojovať si poznatky ako chrániť svoje zdravie, aj zdravie druhých (používať vreckovku, posýpať šmykľavé miesta, odpadky odhadzovať do koša, vedieť sa správať v prípade karantény a pod.).

Zdravotné stredisko – poznať jeho význam a

miesto. Jar

Pozorovanie zmien v prírode (oteplovanie, odmäk, dlhší deň, kratšia noc).

Porovnávanie krajiny na jar s predstavou tej istej krajiny na jeseň a v zime.

Oboznámenie sa s niektorými typickými jarnými kvetmi (napr. snežienku, fialku a pod.). Poznať ich časti: koreň, stonku, list a kvet, pozorovať jednotlivé fázy vývoja rastliny, starať a o rastliny v kútiku živej prírody a na školskom pozemku (polievanie, kyprenie, pletie, význam týchto činností).

Domáce zvieratá a ich mláďatá - triedenie z rozličných hľadísk, využívanie vlastných skúseností. Počúvanie poviedok o zvieratách, rozprávanie o vlastných zážitkoch so zvieratami.

Oboznamovanie sa s veľkonočnými

tradíciami. Práca a odpočinok

Deň a jeho časti (ráno, poludnie, večer).

Týždeň – pracovné dni a dni odpočinku. Názvy v týždni. Voľná sobota, nedeľa, prázdniny. Účelné využívanie voľného času.

Leto

Zmeny v prírode.

Pozorovanie dĺžky dňa (noci), počasia (letné prehánky, búrky). Vedieť, ako sa správať pred búrkou a počas búrky (ochrana pred bleskom).

Pozorovanie odkvítania stromov a dozrievania ovocia (ktoré ovocie dozrieva najskôr, ktoré neskôr).

Poznávať rôzne druhy ovocie, jeho farbu a chuť (tvrdé, mäkké, sladké, kyslé, horké, trpké). Poznávať lúčne kvety z najbližšieho okolia.

Poznať názvy letných mesiacov.

Príprava na prázdniny - správanie sa v prírode, ako dbať na bezpečnosť pri letných športoch.

2. ročník

Škola a jej širšie

okolie Trieda

Pomenovanie zariadenia triedy, jeho účel a použitie. Určovanie polohy vecí v triede.

Pomenovanie školských potrieb a pomôcok, ich uloženie na lavicu, do aktovky, udržiavanie poriadku.

Rozoznávanie spoločných a osobných vecí.

Dodržiavanie ustáleného poriadku: postavenie, posadenie, zoradenie v tichosti, hlásenie sa o slovo.

Pozdravy pri vstupe do triedy a odchode z triedy, vítanie prichádzajúceho a lúčenie sa s odchádzajúcim.

V škole

Poznávanie riaditeľa školy, zástupcu riaditeľa, učiteľov iných tried, vychovávateľov, školníka a iných zamestnancov.

Nácvik zdvorilého pozdravenia, požiadania a poďakovania. Orientácia v školskej budove.

Šetrenie školského i súkromného majetku. Okolie školy

Poznávanie objektov v okolí školy, určovanie ich polohy smerom od školy (vpravo, vľavo, bližšie, ďalej).

Pozorovanie, ktorým smerom od školy slnko vychádza a zapadá. Poznávanie najbezpečnejšej cesty z domu do školy.

Rozprávanie o tom, čo cestou žiaci vidia.

Nácvik správneho prechádzania cez križovatku, význam svetelnej signalizácie a reagovanie. Jeseň

Jesenné dni

Pozorovanie počasia v jeseni, zaznačovanie do kalendára prírody, poznávanie pojmov slnečný, hmlistý, daždivý.

Pomenovanie jesenných mesiacov.

Oboznamovanie sa s údajmi: hodina, deň, noc, dnes, včera, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr. V sade, v záhrade a v parku

Rozoznávanie sadu, záhrady a parku. Zber a spôsob odkladania ovocia.

Rozoznávanie a triedenie zeleniny a ovocia. Ich poznávanie podľa tvaru, chuti a vône. Pozorovanie stromov, ich zmeny. Poznávanie ovocných stromov.

Veľkosť plodov: menší, väčší, ľahší, ťažší.

Význam ovocia a zeleniny pre zdravie. Ich výstavka v kútiku živej prírody. Na poli

Rozlišovanie poľa s obilím, repou, zemiakmi. Poznávanie zemiakov a cukrovej repy. Význam ich pestovania, zber plodín.

Zvieratá na jeseň

Poznávanie zvierat v skutočnosti aj na obrázku (veverička, jež, myš, zajac, bažant, vrabec, žaba).

Príprava zvierat na prezimovanie (zhustnutie srsti a peria, odlet vtákov, tvorenie zásob, vyhľadávanie úkrytov).

Zima

Prišla

zima

Pozorovanie zmeny počasia, rozdiely vzhľadom na predchádzajúce obdobie, dĺžka dňa, stmievanie, rozodnievanie.

Pomenovanie zimných mesiacov.

Poznávanie vlastností snehu a ľadu.

Pozorovanie listnatých stromov v

zime.

Poznávanie ihličnatých stromov (smrek, borovica).

Dodržiavanie pravidiel bezpečnosti pri zimných športoch. Oboznamovanie sa s vianočnými tradíciami.

Zvieratá v zime

Poznávanie voľne žijúcich zvierat (srnec, jeleň, líška, drozd, sýkorka, vrabec, vrana). Význam kŕmenia lesnej zveri. Nebezpečenstvo v lese – besnota zvierat.

Zimný spánok niektorých zvierat (medveď, žaba, jašterica, jež, mucha, včela). Pozorovanie vtákov na kŕmidle, porovnávanie ich vzhľadu.

Poznávanie, čím sa ktoré zviera živí. Počúvanie poviedok o zvieratách. Rodina a spoločnosť

Doma

Poznávanie zamestnania členov rodiny.

Podieľanie sa jednotlivých členov rodiny na spoločnej práci v domácnosti. Opisovanie práce, ktorú žiaci doma pravidelne vykonávajú. Význam práce jednotlivca pre celok.

Orientácia v príbuzenských vzťahoch - stará mama, starý otec, vnučka, vnuk. Bydlisko žiaka. Dom a jeho vnútorné členenie, umiestnenie bytu v dome.

Triedenie predmetov podľa účelu (nábytok, kuchynský riad, hračky, školské potreby) a podľa materiálu, z ktorého sú vyrobené.

V obchode

Poznávanie rozdielov v spôsobe nákupu – obchod s predavačmi a samoobsluha.

Osvojiť si, čo sa kde nakupuje.

Nácvik správania sa pri nákupe (hra na obchod). Poznávanie platidiel – mince.

Oboznámenie sa s najdôležitejšími službami obyvateľstvu (oprava obuvi, oprava odevov, práčovne, čistiarne a pod.).

Na pošte

Oboznamovanie sa so službami, ktoré pošta zabezpečuje. Poznávanie práce poštového doručovateľa.

Bezpečnosť cestnej premávky

Dodržiavanie zásad správneho a bezpečného správania sa pri chôdzi po chodníku a po ceste. Križovatka, prechádzanie cez riadenú križovatku, prechádzanie cez vozovku mimo vyznačeného priechodu.

Precvičovanie získaných vedomostí žiakov a vytváranie návykov (cvičenia s jednotlivcami, vo dvojiciach, v malých skupinkách).

Bezpečné miesta na hry v lete a v

zime. Starostlivosť o zdravie

Vytváranie návyku dodržiavať zásady hygieny počas celého školského roka, rozvíjať a upevňovať návyky osobnej hygieny: umývanie rúk pred jedlom, po použití WC, čistenie zubov, umývanie ovocia a zeleniny, pravidelné cvičenie, vetranie, kúpanie sa, účelné obliekanie a otužovanie, striedme jedenie.

Čistota svojho okolia, udržiavanie poriadku na svojom mieste, v triede, na chodbe. Udržiavanie čistoty svojho odevu a obuvi.

V školskej jedálni upevňovanie návykov samoobsluhy, nacvičovanie správneho stolovania. Oboznamovanie sa s niektorými chorobami (napr. chrípka, kašeľ, nádcha, hnačka).

Vyjadrovanie pocitovej nevoľnosti alebo choroby.

Ochrana pred nákazou, správanie sa pri nádche a kašli.

Oboznamovanie s prácou lekárov a zdravotných sestier v zdravotnom stredisku. Správanie sa u lekára.

Jar

Prišla

jar

Pozorovanie zmien počasia na jar (otepl'ovanie, odmäk, dlhší deň) a ich vplyv na prírodu. Uvedomovanie si jari ako ročného obdobia. Porovnávanie krajiny v predjarí s predstavou tej istej krajiny v jeseni a v zime.

Porovnávanie záznamov v kalendári prírody s pomocou učiteľa. Pomenovanie jarných mesiacov.

Pozorovanie činnosti detí a práce dospelých na jar doma a v prírode. Primerané vyjadrovanie svojich poznatkov.

Poznávanie niektorých jarných kvetov z okolia domova žiakov (napr. snežienky, prvosienky, fialky, tulipány a iné). Opisovanie ich vzhľadu a miesta, kde rastú.

Nebezpečenstvo požiaru v prírode pri vypaľovaní suchej trávy.

Poznávanie a pomenovanie domácich zvierat a ich mláďat (pes, mačka, králik, hus, sliepka, sviňa, krava, kôň).

Jar v záhrade a v sade

Pozorovanie jarných prác v záhrade.

Pomoc pri príprave záhonov a poznávanie základných prác na záhonoch. Význam rýľovania, hrabania, polievania a kyprenia pre správny vývoj rastlín. Oboznamovanie sa s najdôležitejším záhradným náradím.

Sadenie (veľkých) semien a pozorovanie klíčenia rastlín v kútiku živej prírody. Pozorovanie sadu v čase kvitnutia ovocných stromov. Rozlišovanie včely a čmeliaka. Pozorovanie včiel a ich lietanie do úľov.

Práca a

odpočinok Ľudia

a veci

Poznávanie výrobkov, ktoré sa denne používajú. Určovanie, z čoho sú vyrobené. Oboznamovanie sa s pojmami továreň, dielňa, predajňa.

Práca a odpočinok

Týždeň – pracovné dni a dni odpočinku. Voľná sobota, nedeľa, prázdniny. Osvojovanie si názvov dní v týždni.

Určovanie časti dňa.

Sledovanie času na hodinách, určovanie celých hodín. Účelné využívanie voľného času.

Leto

Začína sa leto

Pozorovanie zmien v prírode (teplé dni, slnko dlho hreje, otepl'uje sa voda).

Pozorovanie počasia, osvojenie si správania sa pred búrkou a počas búrky (ochrana pred bleskom). Oboznámenie sa s bleskozvodom.

Pozorovanie dozrievania letného ovocia (čerešne, jahody).

Pomenovanie niektorých záhradných a lúčnych kvetov z najbližšieho okolia. Poznávanie rastlín, ktoré ohrozujú zdravie (jedovaté plody rastlín, huby a pod.). Kalendár prírody v lete.

Uvedomovanie si ročného obdobia, osvojenie názvov letných mesiacov. Rok a ročné obdobia

Uvedomovanie si striedania ročných období.

Primerané vyjadrovanie svojich poznatkov v priebehu celého roka. Rozlišovanie situácie v prírode podľa ročných období.

Príprava na prázdniny

Význam pobytu na čerstvom vzduchu pre zdravie. Vhodné obliekanie vzhľadom na počasie. Poznávanie letných športov, bezpečnosť, opatrnosť pri kúpaní a opaľovaní. Osvojovanie si správania v prírode, ochrana prírody.

3. ročník

Orientácia v

priestore Širšie

okolie školy

Poznávanie významných objektov v okolí školy (blízke alebo vzdialené miesto), určovanie ich polohy smerom od školy (vpravo, vľavo, blízko, ďaleko).

Ústny opis cesty do školy.

Osvojenie si názvov niektorých ulíc a námestí. Určenie polohy mestského, obecného úradu.

Obec a jej okolie

Pozorovanie okolia obce z vyvýšeného miesta.

Členitosť krajiny v okolí obce (údolie, rovina, úbočie, kopec, pohorie). Názvy miestnych tokov, rybníka, kopca.

Určovanie polohy vzdialenejších miest z vyvýšeného stanoviska (bližšie, ďalej). Poznávanie názvov najbližšieho mesta, dediny.

Opis cesty do susedného mesta,

dediny. Orientácia v čase 5

Kalendár

Začiatok kalendárneho a školského roka.

Pomenovanie dní v týždni, mesiacov a ročných období.

Porovnávanie časových jednotiek – hodina, deň, týždeň, mesiac, rok. Určovanie celých hodín a polhodín.

Správne určovanie časti dňa.

Kalendár prírody

Celý rok žiaci pravidelne robia záznamy o počasí.

Uvedomovanie si zmien počasia v priebehu ročných období. Vplyv zmien teploty počas roka na život v prírode.

Pozorovanie východu a západu slnka.

Určovanie svetových strán: východ, západ, sever,

juh. Poznávanie fáz mesiaca (pribúdanie, spln, ubúdanie). Príroda na jeseň

Zber plodov v sade, v záhrade, na poli. Poznávanie rôznych druhov zeleniny.

Triedenie zeleniny podľa častí, pre ktoré sa pestujú (koreň, stonka, list, plod). Poznávanie spôsobov konzervovania ovocia a zeleniny.

Domáce zvieratá

Prehľbovanie poznatkov o domácich zvieratách – mačka, pes, králik. Poznávanie ich vzhľadu a spôsobu života.

Bližšie poznávanie kravy, ovce, kozy, koňa, kury domácej, holuba domáceho. Význam chovu domácich zvierat.

Zdravie a choroba

Upevňovanie návykov osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie.

Vonkajšie časti ľudského tela, zmyslové ústroje – zrak, sluch,

starostlivosť o ne. Poznávanie práce lekárov a zdravotných sestier na stredisku, v nemocnici.

Pohotovostná služba, lekáreň. Pojmy: predpis a lieky.

Praktické meranie teploty. Vyjadrovanie pocitovej nevoľnosti alebo bolesti. Ochrana pred nákazou.

Ošetrovanie

odreniny. Príroda

v zime

Poznávanie pojmov mráz, sneh, ľad.

Pozorovanie vody, snehu a ľadu za mrazu v prírode a v teplej miestnosti.

Spoločné a rozdielne vlastnosti snehu a ľadu (biely, priehľadný, hladký, tvrdý, klzký, sypký, studený, teplom sa topí).

Bezpečnosť cestnej premávky

Poznávanie základných pravidiel správania chodcov na vozovke.

Poznávanie najdôležitejších dopravných značiek pre chodcov a cyklistov. Umiestnenie dopravných značiek.

Poznávanie dopravných prostriedkov, ktoré sa pohybujú po zemi, vo vode a vo vzduchu. Technika a výroba

Stavba domu

Poznávanie pracovníkov, ktorí pracujú na stavbe domu.

Poznávanie a rozlišovanie stavebných materiálov (tehly, tvárnice, panely, cement, vápno, piesok).

Stroje na stavbe – miešačka, žeriav, bager, dopravný pás a akú prácu vykonávajú.

Rozlišovanie rôznych druhov budov (podľa veľkosti, počtu poschodí, spôsobu stavby, účelu). Požiarnici

Oboznamovanie sa so zásadami bezpečnosti pri kúrení, varení a svietení. Príčiny požiaru, hlásenie požiaru. Práca požiarnikov.

V pekárni

Poznávanie, z čoho a ako sa vyrába pečivo (múka, cesto, miesenie, kysnutie, tvarovanie, pečenie). Rozprávanie o výrobe pečiva.

Rodina a

spoločnosť Rodina

a príbuzní

Poznávanie ďalších príbuzenských vzťahov: teta, strýko, bratranec, sesternica. Vedenie žiakov k chápaniu úlohy rodiny, k úcte a vážnosti vo vzťahu k rodičom. Pracujúci

Rôzne druhy prác v poľnohospodárstve, v továrni, v obchode, na pošte, v službách, v doprave, v zdravotníctve (u obvodného lekára, u zubného lekára, v lekárni).

V obchode

Poznávanie rozdielu v spôsobe nákupu v obchode s predavačmi a v samoobsluže. Nákup tovaru, zisťovanie ceny výrobku, požiadanie o tovar.

Hra na obchod (meranie, váženie,

platenie). Poznávanie platidiel: 1 €, 2 €, 5

€, 10 €, 20 €. 7 Príroda na jar a v lete

Pozorovanie práce dospelých v záhrade, v sade a na poli.

Pomenovanie vykonávaných činností, používaných nástrojov a strojov, vysvetľovanie ich použitia.

Sadenie semien, pozorovanie ich klíčenia a rastu v kútiku živej prírody alebo na záhone. Poznanie podmienok potrebných pre správny rast rastlín (svetlo, teplo, voda).

Pozorovanie kvitnutia ovocných stromov v sade, opelňovanie kvetov

hmyzom. Spoznávanie lesa a lesných rastlín: ihličnaté a listnaté stromy,

malinčie, jahody. Oboznamovanie sa s najbežnejšími hubami.

Poznávanie niektorých jedovatých rastlín a ich plodov.

Pozorovanie života zvierat na jar a v lete (stavanie hniezd pre vtákov, liahnutie mláďat).

Základná škola – Alapiskola, Školská 330, Jelenec			
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť		
Predmet	Vlastiveda		
Vlastiveda	4. ročník	5. ročník	6. ročník
	2+2 hod. /týž. 132 hod. ročne	2+3hod./týž. 165 hod. ročne VJS	3 hod. týždenne 99 hod. ročne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie		
Forma štúdia	denná		
Vyučovací jazyk	slovenský, maďarský		

Disponibilné hodiny budú použité na upevnenie a utvrdenie učiva.

VJS – vyučovací jazyk slovenský

Charakteristika predmetu

Vlastiveda je integrovaný predmet v 4. až 6. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, prostredníctvom ktorého žiaci získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Nadväzuje na poznatky o prírode a spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vecnom učive v (prípravnom), 1. až 3. ročníku., a utvára základy pre vyučovanie spoločensko-vedných a prírodovedných predmetov.

Obsah predmetu vychádza z miestneho prírodného prostredia a prežívanej sociálnej skutočnosti. Na základe pozorovania získajú žiaci základné poznatky o živej a neživej prírode z prostredia miestnej krajiny.

Obsah predmetu vlastivedy vytvára vzťah k miestu, kde žiaci žijú. Na základe bezprostredného poznania miestnej krajiny si žiaci osvojujú základné poznatky o Slovenskej republike. Vedie ich k úctek dospelým, priateľskému vzťahu k spolužiakom. Vychováva ich k ochrane životného prostredia.

Dôležitou súčasťou vyučovania vlastivedy sú vychádzky a exkurzie, pri ktorých žiaci získavajú konkrétne poznatky o predmetoch, javoch a živočíchoch v ich prirodzenom prostredí.

Sviatky, pamätné dni a významné výročia žiakom pripomíname priebežne. Využívame predovšetkým miestne a regionálne kultúrne podujatia a slávnosti.

Ciele predmetu

Motivácia k objavovaniu prírody a ľudských výtvorov v blízkom, ale i vzdialenom okolí je vo vlastivede dokumentovaná zaujímavým spôsobom učenia sa. Dôležitým cieľom je spoznávať sociokultúrny priestor života dieťaťa a genézu tohto priestoru. Mimoriadna pozornosť je venovaná orientácii v priestore a čase. Rozvoj poznania dieťaťa v danom sociokultúrnom priestore zodpovedá mentálnej prezentácii pojmového aparátu, s ktorým dokáže narábať a chápať jeho význam. Dieťa si ozrejmuje vlastnú kultúru. Pri každej vhodnej téme môžu žiaci použiť poznatky, ktoré načerpali zo svojich pozorovaní a osobných skúseností. Oboznámi sa so začiatkom našich národných dejín. Žiaci majú vedieť pomenovať a odlišiť, čo vytvorila príroda, a čo človek. Porozprávať o premenách prírody počas roka. Veku primerane charakterizovať svoju obec. Po objavnom spoznaní kraja, v ktorom žiaci žijú, sa postupne púťavou formou

oboznamujú so zaujímavými časťami Slovenska. Majú si osvojiť orientovanie sa na mape Slovenskej republiky, vedieť sa orientovať v príbuzenských vzťahoch v rodine a v najbližšom príbuzenstve, oboznámiť sa s deľbou práce v domácnosti. Majú si prehliabť poznatky o človeku.

OBSAH

4. ročník

Škola a život v škole

Škola, orientácia v školskej budove (prípadne internáte).

Správanie a povinnosti žiakov v škole (prípadne internáte), školský poriadok, vnútorný poriadok školy.

Naša trieda, triedny kolektív. Služby v triede, príprava na vyučovanie.

Rodina

Rodina, príbuzenské vzťahy: rodičia, deti, súrodenci, prarodičia, vnuk, vnučka, teta, strýc, bratranec, sesternica.

Členovia rodiny. Príbuzný – známy.

Orientácia vo veku osôb: starý – mladý, starší – mladší.

Deľba práce v domácnosti. Starostlivosť o estetické prostredie domova. Dátum narodenia, menín.

Príroda v jeseni

Charakteristické prejavy počasia a prírody v jeseni. Odlietanie vtákov, kalendár prírody. Jeseň v záhrade a v sade.

Zber zeleniny – poznanie a vymenovanie jednotlivých druhov zeleniny, pre ktorú časť sa pestujú, význam zeleniny pre zdravie.

Zber ovocia – poznať jablň, hrušku, slivku, čerešňu. Využitie ovocia a jeho význam pre zdravie.

Uskladnenie ovocia a zeleniny na zimu.

Konzervovanie - zaváraním, nakladaním a zmrazovaním.

Poznávanie a pomenovanie 3 - 4 jesenných kvetov (podľa miestnych podmienok).

Jesenné práce v záhrade, na poli. Zber poľnohospodárskych plodín – zemiakov, cukrovej a kŕmnej repy, kukurice. Spôsob zberu plodín.

Domov, obec

Poznávanie miestnej obce a okolitej krajiny.

Informácie o obci, sídlo školy, bydliska, názov, poloha v krajine.

Pozorovanie prírodných javov a procesov v miestnej krajine.

Vodné toky, mosty, umelé nádrže.

Poznávanie názvov blízkych obcí, mesta, dopravné spojenie medzi nimi a miestnou obcou.

Oboznámenie sa s činnosťou zdravotníckeho zariadenia, lekárne, pošty, polície a požiarneho útvaru.

Doprava: základné pravidlá pre chodcov, základné dopravné značky pre chodcov a cyklistov.

Prechádzanie vozovky, bezpečné správanie sa chodcov v cestnej premávke.

Služby obyvateľstvu v obci.

Významné objekty v miestnej krajine. Príroda v zime

Charakteristické prejavy počasia a prírody v zime. Zmeny v porovnaní s jeseňou. Pozorovanie vody, ľadu, snehu v mraze a v teplej miestnosti.

Rastliny v zime. Poznanie najmenej 2 izbových rastlín a ich ošetrovanie.

Listnaté a ihličnaté stromy v zime.

Voľne žijúce zvieratá v zime, zimný spánok, starostlivosť o vtáky a lesné zvieratá. Zimné športy. Bezpečnosť pri zimných športoch.

Orientácia v čase

Kalendárny rok, školský rok (vedieť, kedy začínajú).

Názvy dní v týždni, názvy mesiacov, názvy ročných období.

Časti dňa. Činnosť žiakov v jednotlivých častiach dňa.

Celé hodiny, polhodiny.

Príroda a činnosť človeka

Živá a neživá príroda.

Prírodniny.

Rastliny, živočíchy, človek.

Vplyv človeka na prírodu.

Živá príroda

Človek

Hlavné vonkajšie časti tela (určovanie a pomenovanie). Hlavné časti tváre (určovanie a pomenovanie).

Vnútorné orgány - mozog, srdce, pľúca, žalúdok.

Starostlivosť o zdravie, hygiena, správny režim dňa.

Ochrana pred úrazmi a iným poškodením (chemické látky, fajčenie, alkohol, zlé životné prostredie).

Zvieratá

Hlavné časti tela.

Hmyz, ryby, vtáci, cicavce.

Životné prejavy zvierat (pohyb, prijímanie potravy, starostlivosť o potomstvo). Vzťah človeka k zvieratám.

Rastliny

Byliny, dreviny (kry, stromy).

Časti tela rastlín: koreň, stonka, list, kvet, plod.

Význam zelených rastlín.

Príroda na jar

Charakteristické prejavy počasia a prírody na jar.

Porovnanie so zimou. Návrat vtákov, hniezdenie.

Jarné práce na poli, v záhrade, v sade.

Poznávanie čerešne a jablone podľa kvetu. Ochrancovia ovocných sádov a záhrad (včely, osy, vtáky).

Škodcovia (chrústy, húsenice).

Poznávanie jarných kvetov podľa miestnych podmienok.

Príroda v lete

Charakteristické prejavy počasia a prírody v lete.

Poznávanie druhov obilia. Žatva. Význam obilia.

Lesné plody, ich zber, využitie.

Lesné ovocie.

Poznávanie niektorých záhradných a lúčnych kvetov. Letné športy.

Správanie pri vode, v lese z hľadiska bezpečnosti počas prázdnin. Ochrana prírody. Chránené oblasti, ich význam.

5. ročník

Život v rodine

Vzťahy v rodine.

Deľba práce.

Rodičia a deti.

Úcta k starobe.

Povinnosti a práva členov rodiny.

Rodisko a bydlisko.

Vybavenie domácnosti

– jednoduché stroje a prístroje v domácnosti, používanie výťahu, plynového variča, telefónu, elektrických spotrebičov,

– bezpečnosť v domácnosti, možnosti vzniku a šírenia požiaru, predchádzanie požiaru, nebezpečenstvo požiaru v byte, v budove, privolanie požiarnikov.

Orientácia na mape a v regióne

Orientácia v obci – ulice, ich názvy, križovatky, význam orientačných tabúľ.

Dopravné značky, správanie sa chodcov, automobilistov, cyklistov na ceste, spôsoby riadenia križovatky, pravidlá cestnej premávky pre cyklistov.

Poznávanie obce a okolitej krajiny, dominantné prvky obce, pamätihodnosti, významné objekty, inštitúcie a zariadenia - obchod, služby, správne inštitúcie, zdravotnícke zariadenia, stanica polície, požiarny útvar, kultúrne a športové zariadenia.

Charakteristika miestnej krajiny na základe pozorovania.

Jednoduchý opis krajiny – nížina, vrchovina, pohorie.

Krajina – mestská, vidiecka, zalesnená, nezalesnená, poľnohospodárska, priemyselná. Chránené krajinné oblasti najbližšieho regiónu.

Priemysel a poľnohospodárstvo v regióne.

Dopravné spojenie v regióne – cesty, železnice, vodné cesty, letiská. Orientácia na mape

Mapa – farby na mape, značky, turistická mapa, automapa.

Orientácia na mape regiónu.

Určovanie hlavných svetových strán (podľa slnka, kompasu). Slovenská republika

Mapa SR.

Poloha.

Hlavné mesto – Bratislava.

Hranice štátu. Susedné štáty – ukázať a vymenovať podľa mapy. Naše mesto, obec na mape, poloha.

Život ľudí v dávnej minulosti

Život ľudí v najstaršej minulosti, spôsoby života.

Zberači a lovci, lovci mamutov, prví roľníci.

Živá príroda

Hlavné znaky života.

Rozdelenie živej prírody: živočíchy a rastliny.

Živočíchy

Cicavce – životné prostredie cicavcov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: mačka, tur, ostatní predstavitelia: pes, myš, srna, význam a ochrana cicavcov.

Vtáky – životné prostredie vtákov, charakteristické znaky; hlavní predstaviteľ: holub, ostatní predstavitelia: hus, kura, lastovička, sova, význam a ochrana vtákov.

Plazy – životné prostredie plazov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: jašterica, vretenica, ostatní predstavitelia: užovka, význam a ochrana plazov.

Obojživelníky – životné prostredie obojživelníkov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: žaba, skokan zelený, ostatní predstavitelia: ropucha, rosnička, význam a ochrana obojživelníkov.

Ryby – životné prostredie rýb, charakteristické znaky; hlavní predstavitel: kapor, ostatní predstavitelia: štika, sardinka; význam a ochrana rýb.

Rastliny

Spoločné znaky rastlín a živočíchov.

Charakteristické znaky rastlín.

Rozdelenie rastlín – dreviny, byliny.

Dreviny: strom, ker; ihličnaté stromy – smrek; listnaté stromy – dub, čerešňa; ker – ríbezľa. Byliny: púpava, pšenica, zemiak, pelargónia.

Význam a ochrana rastlín.

Neživá príroda

Vzduch, voda, nerasty, horniny. Voda

V prírode a v živote človeka – kolobeh vody v prírode, povrchová a spodná voda, ochrana vôd, úprava vody a jej čistenie, minerálna voda a kúpele.

Vzduch

Význam vzduchu pre život, prúdenie vzduchu, znečisťovanie vzduchu. Pôda

Význam pôdy, typy pôd.

Starostlivosť o pôdu - kyprenie, hnojenie, zavlažovanie, odvodňovanie, vplyv vonkajších činiteľov na pôdu, ochrana pôd.

6. ročník

Začiatky našich národných dejín (5. – 15. storočie)

Príchod Slovanov na naše územie.

Samova ríša - prvý pokus o vytvorenie štátu.

Veľká Morava – prvý štát západných Slovanov.

Význam príchodu Cyrila a Metoda a ich prínos pre rozvoj našej vzdelanosti a kultúry.

Rozkvet a pád Veľkej Moravy.

Slovensko súčasťou uhorského štátu. Vznik českého štátu.

Románska kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne. Slovensko v 12. – 14. storočí. Vznik a rozvoj miest. Vpády Tatárov.

Slovensko v 14. – 15. storočí – hospodársky najrozvinutejšia časť uhorského štátu. Vznik miest a rozvoj remesiel, zakladanie cechov.

Matúš Čák Trenčiansky.

Český štát v 14. storočí, Karol IV.

Gotická kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Husitské hnutie. Majster Ján Hus.

Husitskí hajtmani – J. Žižka.

Husiti na Slovensku.

Uhorský kráľ Matej Korvín a rozvoj vzdelanosti. Academia Istropolitana.

Kultúrne pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Zem a jej zobrazenie

Glóbus, mapa sveta.

Orientácia na mape.

Slovenská republika

Bratislava – hlavné mesto Slovenskej republiky, sídlo republikových orgánov a inštitúcií.

Historické a kultúrne pamiatky v Bratislave.

Priemysel a doprava Bratislavy.

Juhozápadné Slovensko. Nitra. Povrch – pohoria, nížiny. Podnebie. Poľnohospodárska výroba.

Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.

Severné Slovensko. Poprad. Povrch – pohoria, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.

Stredné Slovensko. Banská Bystrica. Povrch – pohorie, nížiny. Vodstvo. Podnebie.

Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.

Východné Slovensko. Košice. Povrch – pohoria, nížiny. Vodstvo. Podnebie.

Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.

Naše štátne symboly (zástava, znak, hymna, pečať – ich používanie). Živá príroda

Človek a starostlivosť o jeho zdravie.

Stavba ľudského tela.

Vývojové etapy v živote človeka (detstvo, dospievanie, mladosť, dospelosť, staroba). Zdravie a choroba, infekčné choroby. Základné hygienické pravidlá.

Zásady správnej výživy.

Prvá pomoc pri úrazoch a zlomeninách.

Neživá príroda

Uhlie, ropa, zemný plyn, kamenná soľ, železná ruda.

Piesok, žula, hlina, vápenec – stavebný materiál.

Výroba malty – laboratórna práca.

Poznávanie látok

Veci a látky.

Zmeny látok (hrdza, topenie a tuhnutie, rozpustnosť).

Spoločné a odlišné vlastnosti látok.

Cukor, soľ – vlastnosti týchto látok.

Porovnávanie a meranie

Dĺžka

Jednotky dĺžky – km, m, mm. Praktické meranie.

Hmotnosť

Jednotky hmotnosti – kg, g. Praktické váženie.

Objem

Jednotky objemu – liter, deciliter. Praktické meranie.

Teplota

Jednotky teploty – °C. Bod varu. Bod mrazu. Praktické meranie. Čas

Pohyby Zeme a ním súvisiace javy (dĺžka dňa a noci, striedanie ročných období). Mesiac, týždeň, deň, hodina, polhodina, štvrt' hodina, minúta.

Elektrická energia Elektrárne. Využitie elektrickej energie v priemysle, poľnohospodárstve, doprave, v domácnosti.

Elektrospotrebiče (k čomu slúžia, ako sa s nimi zaobchádza).

Bezpečnosť pri ich používaní.

Šetrenie elektrickou energiou.

Možnosti vzniku požiaru.

Predchádzanie požiaru v byte, budove.

Privolanie požiarnikov.

Základná škola _ Alapiskola , Školská 330, Jelenec			
Vzdelávacia oblasť	Človek a príroda		
Predmet	Fyzika		
Časový rozsah výučby/ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
	1 hod. týždenne 33 hod. ročne	1+1 hod./týž. 66 hod. Ročne VJM	1 hod. týždenne 33 hod. ročne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie		
Forma štúdia	denná		
Vyučovacia jazyk	slovenský, maďarský		

Disponibilná hodina bude použitá na upevnenie a utvrdenie učiva.

VJM – vyučovacia jazyk maďarský

Charakteristika predmetu

Učivo fyziky je zamerané na objasnenie základných pojmov a javov z odboru fyziky. Štruktúru obsahu fyziky tvoria tematické celky, v ktorých si žiaci osvojujú sústavu vybraných faktov, javov a pojmov. Učia sa fyzikálne javy pozorovať, opísať, odmerať hodnoty fyzikálnych veličín a meranie vyhodnotiť. Osvojujú si zavedenú terminológiu a symboliku, základné vzťahy medzi fyzikou, matematikou a ostatnými prírodnými vedami. Žiaci si osvojujú dôležité hodnoty, postoje a návyky, správanie sa k prírode a k sebe.

Pri vyučovaní fyziky je potrebné opierať sa o zmyslové vnímanie predmetov a javov ako o základ pre utváranie predstáv a pojmov u mentálne postihnutých žiakov. Názornosť je najdôležitejšia zásada pri vyučovaní fyziky. Nové učivo učiteľ vysvetľuje najmä demonstračnou metódou, pri ktorej sa žiaci učia slovnou opísať pozorovaný jav. Žiaci merajú, vážia, pripravujú podmienky pre pokusy a vykonávajú také činnosti, ktoré využívajú v praktickom živote.

Všetky činnosti robia žiaci v malých skupinách alebo vo dvojiciach. Učia sa spolupracovať, dorozumieť sa pri práci a spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok.

Ciele predmetu

Porozumieť základným fyzikálnym javom v bezprostrednom okolí žiakov,

- vedieť rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá,
- vedieť odmerať dĺžku, hmotnosť a objem telesa, urobiť zápis nameraných hodnôt,
- vedieť overiť jednoduchým experimentom vybrané vlastnosti telies,
- vedieť merať v určitých časových intervaloch teplotu a zaznamenať ju do tabuľky,
- nadobudnúť schopnosť pracovať v tíme,
- osvojiť si vybrané metódy práce a súbor činností, ako je pozorovanie a meranie vybraných fyzikálnych veličín.

Vedieť opísať stav pokoja a pohybu telies ,

- vedieť charakterizovať silu ako vzájomné pôsobenie telies,
- vedieť opísať príčinu pádu telies,
- vedieť zmerať silu silomerom,
- vedieť vysvetliť polohovú a pohybovú energiu na konkrétnych príkladoch,
- opísať javy: odraz, lom a rozklad svetla,
- opísať vznik zvuku a jeho vlastnosti na jednoduchom príklade,

- vedieť prezentovať výsledky práce za skupinu.
- vedieť experimentálne overiť magnetické vlastnosti magnetov,
- vedieť experimentom dokázať jav elektrizovania telies,
- vedieť zostaviť elektrický obvod so žiarovkou,
- vedieť triediť vybrané pevné telesá na elektrické vodiče a izolanty,
- vedieť bezpečnostné pravidlá pri práci s elektrickými spotrebičmi,
- vedieť odmerať veľkosť prúdu a napätia v elektrickom obvode,
- vedieť opísať premenu energie na vybraných prírodných javoch,
- vedieť vymenovať dnes využívané prírodné zdroje energie a opísať spôsob ich využitia.

OBSAH

7. ročník

Vlastnosti látok a telies

Telesá z tuhých, kvapalných a plynných látok. Látka a teleso.

Vlastnosti tuhých telies – krehkosť, tvrdosť, pružnosť, tvárnosť.

Merateľné vlastnosti telies: hmotnosť, váhy, váženie, jednotky hmotnosti - 1kg, 1g, 1t. Dĺžka, meradlá dĺžky, meranie dĺžkovým meradlom, jednotky dĺžky – 1m, 1cm, 1mm, 1km. Meranie dĺžky nepravidelných telies, odhad dĺžky.

Objem, odmerný valec, meranie objemu geometricky nepravidelných telies, jednotky objemu l, 1ml.

Vlastnosti kvapalín – nestlačiteľnosť, tekutosť.

Tlak v kvapalinách. Využitie takmer nestlačiteľnosti kvapalín v praxi.

Nadľahčovanie telies v kvapalinách, plávanie, vznášanie a potápanie sa telies v kvapalinách. Vlastnosti plynov – stlačiteľnosť, rozpínavosť, tekutosť plynov.

Nadľahčovanie telies v plynch. Vzduch, atmosféra, tlak v plynch. Znečisťovanie vzduchu.

Teplota, premeny skupenstva látok

Tuhé, kvapalné a plynné skupenstvo látok.

Meranie teploty, teplomer, Celziová stupnica, jednotka teploty °C. 25

Meranie teploty a času, jednotka času 1s, 1min, 1h.

Premena vody na paru

Vyparovanie, podmienky vyparovania. Var.

Meranie teploty a času v priebehu varu vody, záznam nameraných hodnôt do tabuľky.

Skvapalňovanie (kondenzácia)

Podmienky skvapalňovania. Vznik rosy a dažďa. Kolobeh vody v prírode. Kyslé dažde a ich vplyv na prírodu.

Topenie a tuhnutie

Premena ľadu na vodu a vody na ľad. Tuhnutie. Topenie.

Meranie teploty a času v priebehu topenia ľadu, záznam nameraných hodnôt do tabuľky.

Meteorologické pozorovanie

Pozorovanie a predpoveď počasia. Meteorologická stanica.

Zriadenie meteorologickej stanice, meranie teploty a objemu zrážok, zisťovanie prítomnosti nečistôt vzrážkacha v ovzduší. Zisťovanie smeru vetra. Záznam pozorovania nameraných hodnôt teploty, objemu zrážok, smeru vetra.

8. ročník

Pohyb a sila

Pohyb telies

Pokoj a pohyb telies.

Dráha pohybu, rovnomerný a nerovnomerný pohyb, rýchlosť pohybu telies. Sila

Gravitačná sila.

Silomer, meranie sily silomerom, jednotka sily 1 N. Účinky

sily.

Deformačné účinky sily.

Tlak.

Trenie

Škodlivé a užitočné trenie.

Jednoduché stroje

Naklonená rovina, páka, kladka.

Energia

Zdroje energie.

Energia a vykonávanie práce.

Premena polohovej energie a pohybovú energiu.

Teplo

Odozdávanie a prijímanie tepla.

Vedenie tepla rôznymi látkami.

Teplo, práca, energia.

Svetlo

Zdroje svetla, odraz svetla, lom svetla.

Šošovky a okuliare.

Ako vzniká dúha.

Svetlo a teplo.

Zvuk

Vznik zvuku.

Šírenie a rýchlosť zvuku.

Vnímanie zvuku.

Vplyv slnečného svetla na rast rastlín.

9. ročník

Magnetické a elektrické javy. Elektrická energia.

Magnet a jeho vlastnosti. Magnetické póly. Zeme. Kompas.

Elektrické vlastnosti látok. Blesk.

Elektrický obvod a jeho časti: elektrický článok, batéria elektrických článkov, žiarovka, spínač, spojovacie vodiče.

Elektrické vodiče a izolanty.

Vedenie elektrického prúdu v kvapalinách. Sériové a paralelné zapojenie žiaroviek.

Meranie veľkosti elektrického prúdu ampérmetrom. Jednotka veľkosti el. prúdu 1 A.

Meranie veľkosti elektrického napätia. Jednotka napätia 1 V.

Elektromagnet. Elektrický zvonček. Elektrické spotrebiče v domácnosti.

Pravidlá bezpečnosti pri zaobchádzaní s elektrickými zariadeniami.

Premena energie elektrického prúdu.

Energia v prírode a v technike.

Energia v prírode

Slnko ako zdroj energie. Jednotka energie. Potrava ako zdroj energie.

Vznik fosílnych palív. Energia, ktorú nevieme využiť - elektrický výboj pri búrke, sopečná činnosť, zemetrasenie.

Energia v technike

Tradičné zdroje energie: využívanie fosílnych palív; tepelné, vodné a jadrové elektrárne. Netradičné zdroje energie: využitie slnečnej energie, geotermálnej energie a energie vetra. Zákon zachovania energie.

Spotreba a racionálne hospodárenie s energiou.

Základná škola _ Alapiskola , Školská 330, Jelenec	
Vzdelávacia oblasť	Človek a príroda
Predmet	Chémia
Časový rozsah výučby/ročník	9. ročník
	1 hod. týždenne 33 hod. ročne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský, maďarský

CHARAKTERISTIKA UČEBNÉHO PREDMETU

Vyučovací predmet chémia podáva žiakom základné vedomosti o niektorých prvkoch, zlúčeninách a chemických reakciách s dôrazom na ich praktické využitie.

Žiaci získavajú elementárne poznatky o chemických prvkoch a vybraných okruhoch anorganických a organických látok, o ich význame a použití v každodennom živote.

Žiaci si osvojujú základné činnosti súvisiace s pozorovaním a pokusom a pritom si osvojujú pravidlá bezpečnej práce.

Ciele učebného predmetu

- Spoznávať vybraný okruh anorganických a organických látok, ich význam a využitie v každodennom živote,
- oboznámiť sa so zložením a vlastnosťami niektorých chemických látok,
- chápať horenie ako chemickú reakciu,
- vedieť uviesť na praktických príkladoch spôsoby oddeľovania zložiek zmesí,
- vedieť dodržiavať zásady bezpečnej práce s kyselinami a hydroxidmi,
- uvedomovať si nebezpečenstvo výbuchu pri unikaní plynných palív v uzavretom priestore,
- oboznámiť sa so základnými zdravotnými a environmentálnymi dôsledkami pôsobenia chémie v živote človeka.

OBSAH

Úvod do chémie

Chemické laboratórium. Vlastnosti látok. Skupenstvá látok. Zloženie a štruktúra látok.

Zmesi. Oddeľovanie zložiek zmesí.

Chemické prvky

Kovy (železo, hliník, meď, zinok, zlato striebro). Korózia kovov.

Nekovy (kyslík, dusík, vodík, uhlík, síra).

Voda a vzduch

Chemické zloženie vody, úprava povrchovej vody, čistenie odpadovej vody.

Chemické zloženie vzduchu, znečisťovanie vzduchu.

Ochrana čistoty vody a vzduchu.

Anorganické zlúčeniny

Oxidy - vznik, význam a použitie.

Kyseliny – vlastnosti, použitie.

Hydroxidy – vlastnosti, použitie.

Soli – vznik solí, použitie. Soli ako priemyselné hnojivá. Stavebné spojivá. Keramický a sklársky priemysel.

Organické zlúčeniny

Organické látky. Hlavné skupiny organických zlúčenín.

Uhl'ovodíky (zemný plyn, metán, propán, bután).

Deriváty uhl'ovodíkov (alkoholy, organické kyseliny).

Ropa: vlastnosti, ťažba, spracovanie. Plasty.

Bezpečnosť pri práci s ropnými produktmi

Prírodné látky (cukry, tuky bielkoviny).

Základná škola – Alapiskola, Školská 330, Jelenec			
Vzdelávacia oblasť	Človek a príroda		
Predmet	Biológia		
Vlastiveda	7. ročník	8. ročník	9. ročník
	1+1 hod. /týž. 66 hod. ročne(VJM)	1 hod. týždenne 33 hod. ročne	1 hod. týždenne 33 hod. ročne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie		
Forma štúdia	denná		
Vyučovacia jazyk	slovenský, maďarský		

Disponibilná hodina bude použitá na upevnenie a utvrdenie učiva.

VJM – vyučovacia jazyk maďarský

Charakteristika predmetu

Učivo biológie nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede. Žiaci získavajú základné poznatky o živej a neživej prírode a prírodných procesoch vo vzájomných súvislostiach. Oboznamujú sa so základnou stavbou tela a spôsobom života živočíchov, rastlín a iných organizmov, s podmienkami ich zdravého vývinu, s ochranou a tvorbou životného prostredia. Učia sa chápať prírodu ako zdroj trvale udržateľného života na Zemi. Učia sa o škodlivosti fajčenia, alkoholu, toxikománie a dôsledkoch na ľudský organizmus.

Vyučovanie biológie je nevyhnutné realizovať najmä v prirodzenom prostredí, v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia v danom regióne prostredníctvom vychádzok, exkurzií a názorného materiálu v súčinnosti s praktickou skúsenosťou mentálne postihnutých žiakov. Konkrétne druhy rastlín a živočíchov a ich počet si môže vyučujúci určiť podľa regiónu, v ktorom sa škola nachádza.

Ciele predmetu

- Poznať živočíchy, rastliny a iné organizmy v závislosti od prostredia, v ktorom žijú,
- poznať vzájomné vzťahy medzi organizmami a ich prostredím,
- učiť sa poznávať najznámejších predstaviteľov živočíchov, rastlín a iných organizmov
- oboznámiť sa s ochranou a tvorbou životného prostredia.
- Získať základné poznatky o stavbe jednotlivých sústav ľudského tela, o ich základných činnostiach,
- vedieť ako sa prenášajú nakažlivé choroby a ako im predchádzať,
- pochopiť dôsledky škodlivosti užívania alkoholu, drog a fajčenia na ľudský organizmus,
- získať vedomosti o príčinách šírenia pohlavných chorôb a ich škodlivých dôsledkoch na ľudský organizmus,
- vedieť prakticky poskytnúť prvú pomoc.
- Získať základné poznatky o stavbe Zeme, vývoji života na Zemi a vývoji človeka,
- poznať najdôležitejšie minerály a horniny Slovenska a ich využitie,
- poznať spôsoby ťažby minerálov a hornín,
- poznať typy pôdy a spôsoby ochrany pôdy,
- poznať chránené krajinné oblasti, národné parky, prírodné rezervácie na Slovensku

- a vo svojom regióne,
- vedieť, aké činnosti človeka poškodzujú životné prostredie,
- pochopiť dôsledky znečistenia životného prostredia a možnosti jeho ochrany.

OBSAH

7. ročník

Príroda a jej prírodné deje

Rozmanitosť a životorganizmov.

Hlavné skupiny organizmov v prírode, ich znaky – baktérie, huby, rastliny, živočíchy.

Životné prostredie, jeho vplyv na živé organizmy.

Voda ako životné prostredie

Závislosť organizmov od prostredia, v ktorom žijú. Význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka.

Zdroje znečistenia vôd. Ochrana vôd, najmä zdrojov pitnej vody.

Živočíchy a rastliny stojatých vôd – močiarov, jazier, rybníkov a nádrží.

Rastliny stojatých vôd: pálka úzkolistá, lekno biele, žaburinka menšia.

Živočíchy stojatých vôd: kapor obyčajný, mlok veľký, korytnačka bahenná, pijavica lekárska, larvy komárov.

Živočíchy tečúcich vôd: pstruh potočný, štika obyčajná, ostriež riečny, rak riečny.

Rastliny a živočíchy brehov vôd. Najčastejšie rastliny: vřba biela, jelša lepkavá, záružlie močiarna, nezábudka močiarna.

Živočíchy: ondatra pižmová, kačica divá, užovka obyčajná, skokan hnedý, vážka ploská, komár piskľavý.

Chránené živočíchy: rosnička zelená, bocian biely.

Pozorovanie predstaviteľov rastlín a živočíchov vo vodnom prostredí a pri vode v najbližšom okolí.

Les – spoločenstvo organizmov

Vzťahy medzi živými organizmami a životným prostredím v lese. Les

– hospodársky významné spoločenstvo organizmov.

Lesné dreviny: ihličnaté, listnaté, stromy a kríky.

Byliny: papraď samčia, jahoda lesná, machy, lišajníky, liečivé byliny.

Lesné živočíchy: srna hôrna, ropucha krátkonohá, ďateľ veľký, vretenica obyčajná, lykožrút smrekový a iné, v lese žijúce organizmy.

Huby: jedovaté (muchotrávka zelená), nejedlé (hríb satanský), jedlé (hríb dubový).

Potravné vzťahy medzi organizmami – potravné reťazce.

Význam lesov, ich ochrana.

Pozorovanie v lese, poznávanie niektorých živočíchov, rastlín a iných organizmov žijúcich v lese.

Vysokohorská vegetácia

Význam a ochrana vysokohorskej vegetácie.

Charakteristickí predstavitelia rastlín (machy, lišajníky, kosodrevina, borievka nízka, plesnivec alpský) a živočíchov (kamzík vrchovský, svišť horský, orol skalný).

Lúky a pasienky – spoločenstvo organizmov

Ošetrovanie lúk a pasienkov, zúrodňovanie – ich význam.

Vzájomný vzťah medzi rastlinami a živočíchmi.

Rastliny: trávy, ďatelina lúčna, lúčne kvety.

Živočích: ovca domáca, tur domáci, jašterica obyčajná, koník lúčny, lienka veľká, motýle, ovad hovädzí.

Polia

Pôda a jej význam pre človeka.

Starostlivosť o pôdu. Ochrana pôdy.

Hospodársky významné rastliny: obilniny, okopaniny, olejnin, krmoviny.

Buriny – vlčí mak a iné.

Biologická ochrana rastlín, chemická ochrana rastlín – ich význam.

Živočích polí: zajac poľný, hraboš poľný, jarabica poľná, bažant obyčajný, škovránok poľný, svrček poľný.

Škodcovia: pásavka zemiaková, krtonôžka obyčajná.

Záhrady a sady

Vzťah medzi rastlinami a živočíchmi v spoločenstve záhrad a sadov, ich význam pre človeka. Záhrady a sady v rôznych ročných obdobiach.

Pestovanie rastlín a starostlivosť o ne v rôznych ročných obdobiach.

Zelenina, ovocné stromy, kry a byliny; okrasné stromy, kry a kvety – jednoroké, dvojročné trvalky.

Najčastejšie živočích: krt obyčajný, jež bledý, hrdlička záhradná, drozd čierny, sýkorka veľká, vrabec domový, škorec obyčajný, mlynárik kapustový, chrúst obyčajný, obalovač jablčný, slimák záhradný, dáždovka obyčajná.

Opel'ovače: včela medonosná, čmel' zemný.

8. ročník

Človek ako súčasť živej prírody

Pôvod a vývoj človeka. Ľudské rasy.

Ľudský organizmus ako celok.

Oporná a pohybová sústava

Kosť, vývin a druhy kostí, spojenie kostí.

Kostra človeka.

Pohybová (svalová) sústava.

Význam telesnej práce a športu pre vývin kostí a svalov. Prvá pomoc pri zlomeninách.

Obehová sústava

Krvné cievy. Krv. Krvné skupiny.

Srdce. Krvný obeh. Vplyv práce a športu na srdce a krvný obeh.

Poranenia ciev. Vonkajšia masáž srdca.

Dýchacia sústava

Dýchanie, stavba a činnosť dýchacej sústavy.

Pľúca. Starostlivosť o dýchacie orgány.

Prvá pomoc pri zastavení dýchania.

Tráviaca sústava

Ústna dutina, starostlivosť o chrup.

Choroby tráviacich orgánov.

Vylučovanie

Močová sústava, choroby močových orgánov.

Kožná sústava

Koža. Starostlivosť o kožu. Zásady prvej pomoci pri poraneniach kože.

Nervová sústava

Mozog, miecha, nervy. Zmyslové orgány.

Duševné zdravie, závislosť od drog.
Prvá pomoc pri úrazoch mozgu, chrbtice a pri šoku.
Rozmnožovanie, vývin jedinca, vnútro maternicový vývin jedinca.
Jednotlivé obdobia života človeka.
Prenášače a pôvodcovia rozličných ochorení
Mucha domová, šváb obyčajný, ploštica posteľná, voš detská, svrabovec kožný.
Ochrana pred škodlivým hmyzom a jeho ničenie.
Účinky rastlín na ľudský organizmus
Liečivé rastliny.
Jedovaté a zdraviu škodlivé rastliny.

9. ročník

Vzájomná závislosť živej a neživej prírody.
Vznik a vývoj Zeme, stavba Zeme. Dejiny zemskej kôry.
Základné stavebné jednotky zemskej kôry. Minerály a horniny, ich vznik.
Geologické procesy. Vnútorne a vonkajšie geologické procesy. Premena a premenené horniny.
Ťažba minerálov a hornín.
Pôda. Vznik pôdy, zloženie pôdy. Druhy a význam pôdy.
Životné prostredie človeka. Znečisťovanie životného prostredia. Ochrana prírody, chránené územia.
Ochrana rastlín a živočíchov.

Základná škola _ Alapiskola , Školská 330, Jelenc			
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť		
Predmet	Dejepis		
Časový rozsah výučby/ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
	1+1 hod. týždenne 66 hod. ročne	1+1 hod. týždenne 66 hod. ročne	1 +2 hod. týždenne 99 hod. ročne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie		
Forma štúdia	denná		
Vyučovací jazyk	slovenský, maďarský		

Disponibilné hodiny sú použité na upevnenie a utvrdenie učiva.

Charakteristika predmetu

Cieľom predmetu dejepis je vytvárať a formovať historické vedomie žiakov, na základe ktorého by boli schopní pochopiť minulosť a prítomnosť krajiny, v ktorej žijú, situáciu Slovenskej republiky ako aj jej postavenie v Európe a zároveň si uvedomovať potrebu mierového spolunažívania národov. Vytvoriť elementárne predstavy z histórie na základe obrazového vnímania, celkového poznávania najdôležitejších období našich národných dejín so zameraním na pokrok, na najzákladnejšiu orientáciu vo vývoji spoločnosti, v slovenských dejinách, vo významných historických udalostiach, v osobnostiach, v kultúre.

Dávame prednosť obraznej prezentácii dejín s využitím kultúrno-historických pamiatok regiónu, zaujímavému rozprávaniu o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, efektívnemu využitiu umelecky spracovaných historických udalostí a osobností, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov pred pamäťovým osvojením historických faktov.

Ciele predmetu

- vytvoriť elementárne historické predstavy žiakov,
- poznať najdôležitejšie obdobia našich národných dejín so zameraním na pokrok,
- naučiť žiaka pracovať s učebnicou,
- naučiť žiaka čítať súvislý text a snažiť sa mu porozumieť,
- vedieť využívať názorný materiál, „čítať obrázky“, časové priamky.
- pochopiť príčiny a následky prvej a druhej svetovej vojny,
- vedieť využívať názorný materiál, „čítať obrázky“, časové priamky,
- vedieť nakresliť jednoduchú časovú priamku podľa vzoru,
- vedieť samostatne pracovať s pracovným zošitom.
- za pomoci učiteľa odhaľovať pozitívne a negatívne príklady v histórii,
- vedieť porovnať súčasnosť so situáciou v minulosti,
- učiť žiakov pochopiť, aké hodnoty nám zanechali minulé generácie,
- vedieť sa spoľahlivo orientovať na časovej priamke,
- vedieť samostatne pracovať s pracovným zošitom.

OBSAH

7. ročník

Neskorý stredovek v našich národných dejinách
Zámorské objavy a ich vplyv na rozvoj hospodárstva.
Renesančné kultúrne pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne. Život šľachty a poddaných v 16. storočí.
Turecké nájazdy do Uhorska.
Bratislava – hlavné mesto Uhorska.
Bitka pri Moháči.
Roľnícke a banícke povstania v Uhorsku.
Vznik habsburskej monarchie.
České stavovské povstanie. Bitka na Bielej hore.
J. A. Komenský.
J. Jánošík – symbol boja za slobodu a spravodlivosť.
Baroková kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.
Hospodárska a sociálna situácia v našich krajinách v 18. – 19. storočí
Vznik a vývoj manufaktúr.
Vývoj priemyslu na Slovensku.
Začiatok nového veku pre naše národy – národné obrodenie
Postavenie Slovákov v Uhorsku.
Slovenské národné obrodenie a jeho vývoj.
A. Bernolák a bernolákovci.
Ľ. Štúra štúrovci. Vytvorenie spisovného slovenského jazyka a rozvoj kultúry.
Revolučný rok 1848 v našich dejinách. 30
Memorandum slovenského národa a Matica slovenská, slovenské národné školstvo. Vznik Rakúska – Uhorska.

8. ročník

Technické vynálezy na začiatku 20. storočia
Technické vynálezy v oblasti dopravy, energie, komunikácie, médií. Prvá svetová vojna
Vznik, príčina, priebeh, koniec a dôsledky prvej svetovej vojny.
Medzivojnové obdobie
Vznik Československa.
Tomáš Garrigue Masaryk, Milan Rastislav Štefánik, Andrej Hlinka. Svetová hospodárska kríza.
Nástup fašizmu v Európe.
Mníchovská dohoda, rozpad Československa.
Slovenská republika v rokoch 1939 – 1945.
Druhá svetová vojna
Vznik, príčina, priebeh druhej svetovej vojny. Slovenské národné povstanie, oslobodzovanie.
Vstup USA do vojny, koniec a dôsledky druhej svetovej vojny.
Povojnové obdobie a súčasnosť
Československo v rokoch 1945 – 1968, obdobie studenej vojny. Rok 1968, Alexander Dubček.
Československo v rokoch 1968 – 1989, pád komunizmu.

Vznik Slovenskej republiky.

9. ročník

Pravek

Vznik a vývoj človeka

Starovek

Riečne civilizácie, Staroveké Grécko a Rím Na úsvite našich národných dejín

Najstaršie národy na území Slovenska

Kresťanský letopočet

Príchod Slovanov

Veľkomoravská ríša, kultúra Veľkomoravskej ríše

Slovensko súčasťou uhorského štátu

Vpád Tatárov

Matúš Čák Trenčiansky

Husitské hnutie

Matej Korvín

Kultúra v stredoveku

Turecké nebezpečenstvo

Obdobie humanizmu a renesancie Bitka pri Moháči

Turecké nájazdy do Uhorska

17. storočie – katolíci a nekatolíci

18. storočie – storočie rozumu

Slovenské národné obrozenie

Revolučný rok 1848

Postavenie Slovákov v Rakúsko-Uhorsku

Novovek

Prvá svetová vojna Vznik

Československa Vznik

fašizmu

Druhá svetová vojna

Slovensko v období druhej svetovej vojny

Koniec druhej svetovej vojny

Povojnové obdobie a súčasnosť

Základná škola _ Alapiskola , Školská 330, Jelenec			
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť		
Predmet	Geografia		
Časový rozsah výučby/ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
	1 hod. týždenne 33 hod. ročne	1 hod. týždenne 33 hod. ročne	1 hod. týždenne 33 hod. ročne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie		
Forma štúdia	denná		
Vyučovacia jazyk	slovenský, maďarský		

Charakteristika predmetu

V predmete geografia žiaci získavajú základné poznatky o svojej vlasti a o svete.

Učivo nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede.

Žiaci postupujú od miestnej krajiny k poznaniu SR, jej postavenia v Európe, k základným informáciám o Európe a o svete.

Súčasťou vyučovania zemepisu je práca s rôznymi druhmi máp.

Práca s mapou nie je len prostriedkom, ale aj cieľom vyučovania, aby žiaci boli schopní orientovať sa podľa mapy aj v praktickom živote.

V rámci geografického učiva si žiaci osvojujú základy ochrany a tvorby životného prostredia.

Žiaci si osvojujú základné vedomosti o svojej vlasti, regióne, v ktorom žijú, kultúre a národnej identite v európskom priestore. Učia sa chápať odlišnosti medzi jednotlivými kultúrami, vážiť si tradície národov, snažiť sa o spoluprácu so všetkými národmi a národnosťami.

Osvojujú si poznatky o vzťahoch medzi zložkami prírodného prostredia a ľudskou spoločnosťou, zručnosti pri práci s mapou, učia sa využívať doplňujúce zdroje informácií.

Ciele predmetu

- Získať základné poznatky o postavení Zeme v slnečnej sústave,
- informatívne vedieť základné pojmy, ktorými sú označené objekty vesmíru,
- osvojiť si základné informácie o Európe,
- vedieť sa orientovať na mape Európy,
- naučiť sa pracovať s fyzikálnou a politickou mapou.
- vedieť pomenovať svetadiely a oceány,
- získať geografické poznatky o polohe, prírodných pomeroch, obyvateľstve a hospodárstve jednotlivých svetadielov,
- vedieť charakterizovať obyvateľstvo svetadielov podľa rás,
- vedieť pracovať s rôznymi druhmi máp a vyhľadávať v nich požadované informácie.
- utvrdiť základné poznatky o vzniku a vývoji Zeme,
- utvrdiť základné poznatky o jednotlivých svetadieloch,
- utvrdiť základné informácie o Európe,
- poznať základné informácie o jednotlivých krajoch Slovenska a krajských mestách,

- vedieť spoľahlivo pracovať s fyzikálnou a politickou mapou.

OBSAH

7. ročník

Zem a jej zobrazenie

Tvar a veľkosť Zeme.

Glóbus ako zobrazenie Zeme.

Základné pohyby Zeme.

Vesmír – Slniečna sústava. Výskum vesmíru. Kozmonautika.

Mapa zemských pologúl. Svetadiely, oceány.

Určovanie polohy na mape podľa svetových strán.

Európa ako svetadiel

Európa – poloha, členitosť, povrch.

Podnebie a vodstvo Európy.

Obyvateľstvo, štáty Európy. SR

– jej poloha v Európe.

Hranice, naši susedia.

Európske štáty.

Stredná Európa: Česko, Poľsko, Maďarsko, Rakúsko, Švajčiarsko, Nemecko. Východná

Európa: Ukrajina, Bielorusko, Rusko.

Západná Európa: Veľká Británia, Írsko, Francúzsko, Holandsko, Belgicko. Južná

Európa: Španielsko, Portugalsko, Taliansko.

Juhovýchodná Európa: Grécko, Slovinsko, Chorvátsko a bývalé štáty Juhoslávie, Albánsko, Moldavsko, Rumunsko a Bulharsko.

Severná Európa: Švédsko, Nórsko, Fínsko, Dánsko, Island, Lotyšsko, Litva, Estónsko. Najmenšie štáty v Európe: Lichtenštajnsko, Andorra, Malta, Vatikán, Luxembursko, Monako.

8. ročník

Zem a jej znázornenie na mape

Druhy máp. Poludníky a rovnobežky.

Podnebné pásma Zeme. Svetadiely a oceány.

Svetadiely

Afrika

Poloha, členitosť, povrch.

Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo. Obyvateľstvo.

Štáty severnej, strednej a južnej Afriky.

Ázia

Poloha, členitosť, povrch.

Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo. Obyvateľstvo.

Štáty juhozápadnej, strednej, východnej, južnej a juhovýchodnej Ázie.

Amerika

Poloha, členitosť, povrch.

Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo.

Obyvateľstvo.

Štáty severnej, strednej a južnej Ameriky. Austrália a Oceánia

Poloha, členitosť, povrch.

Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo. Obyvateľstvo.

Austrálsky zväz, Oceánia. Antarktída

Poloha, podnebie, povrch.

Rastlinstvo, živočíšstvo, obyvatelia.

Oceány

Tichý, Atlantický, Indický a Severný ľadový oceán.

9. ročník

Vznik a vývoj Zeme

Svetadiely

Afrika, Ázia, Amerika, Austrália, Antarktída, Európa

Slovenská republika

Poloha, rozloha, povrch, podnebie, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo, chránené územia, obyvateľstvo, poľnohospodárstvo, nerastné bohatstvo, priemysel, doprava.

Bratislava – hlavné mesto Slovenska

Bratislavský kraj

Trnavský kraj

Nitriansky kraj

Trenčiansky kraj

Žilinský kraj

Banskobystrický kraj

Košický kraj

Prešovský kraj

Región, v ktorom žijem

Základná škola _ Alapiskola , Školská 330, Jelenec			
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť		
Predmet	Občianska náuka		
Časový rozsah výučby/ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
	1 hod. týždenne 33 hod. ročne	1 hod. týždenne 33 hod. ročne	1 hod. týždenne 33 hod. ročne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie		
Forma štúdia	denná		
Vyučovací jazyk	slovenský, maďarský		

Charakteristika predmetu

Občianska náuka cieľavedome ovplyvňuje poznanie a konanie žiakov v duchu humanity, morálky a demokracie. Vedie žiakov k tomu, aby svojimi postojmi a činmi prejavovali občiansku aktivitu, vlastenectvo, pozitívny vzťah k práci a jej výsledkom. Vplýva na žiakov v tom smere, aby si uvedomovali zodpovednosť k sebe, svojim blízkym, národu a celej spoločnosti, aby si uvedomovali svoju národnú a štátnu identitu.

Obsah vyučovacieho predmetu je založený na uplatňovaní väzieb výchovy a vzdelávania, na spájaní teoretických poznatkov s osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov. Získané poznatky poskytujú žiakom vhodnú orientáciu pre budúci občiansky život.

Občianska náuka prináša žiakom základné právne a ekonomické informácie, ktoré v inom predmete nedostanú. Pozornosť venuje i rozvoju citovej a vôľovej sféry osobnosti žiaka. Integruje poznatky z iných predmetov. Najužšie medzipredmetové vzťahy ju viažu s dejepisom, geografiou, etickou výchovou, materinským jazykom a literatúrou a biológiou.

Ciele predmetu

- Poznať funkciu rodiny a školy,
- upevniť u žiakov elementárne mravné postoje, hygienické a kultúrne návyky,
- oboznámiť žiakov so zásadami dopravnej disciplíny a bezpečnostných opatrení,
- ovplyvňovať poznanie a konanie žiakov v duchu demokracie, humanizmu a morálky.
- Poznať úlohu štátu v spoločnosti,
- oboznámiť sa s ústavou Slovenskej republiky,
- poznať základné práva a slobody občana Slovenskej republiky,
- vedieť sa orientovať vo vzťahoch kamarátstva, priateľstva a lásky,
- poznať a pochopiť úlohy rodiny pre človeka a štát.
- Poznať štátne symboly Slovenskej republiky,
- oboznámiť sa so spôsobom voľby prezidenta Slovenskej republiky,
- poznať podmienky aktívneho a pasívneho volebného práva,
- poznať rozdiel medzi parlamentnými a komunálnymi voľbami,

- viesť žiakov k uvedomovaniu si práv a povinností občanov,
- získať základné vedomosti o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- získať základné vedomosti o Zákonníku práce.

OBSAH

7. ročník

Život v spoločnosti

Rodina

Význam rodiny pre mladého človeka a pre štát.

Kto tvorí rodinu (mama, otec, súrodenci, starí rodičia, širšia rodina – príbuzní).

Rodičia a deti, vzťahy medzi nimi. Správanie sa v rodine – úcta, porozumenie, vzájomná pomoc.

Sviatky a významné udalosti v rodine.

Škola

Škola ako súčasť moderného človeka. Poslanie školy, funkcie školy. Ako sa učiť, narábať s vedomosťami.

Správanie sa v škole – školský poriadok.

Základy spoločenského styku

Ako by sa mal správať každý človek doma a na verejnosti; pozdrav, oslovenie, predstavenie sa, kultúrne správanie na verejnosti (na ulici, v obchode, v dopravnom prostriedku, na pošte, u lekára, na návšteve, na kultúrnom predstavení).

Starostlivosť o vlastné zdravie, prevencia ochorenia a úrazu Osobná hygiena a jej význam v prevencii ochorenia.

Ochrana pred infekčnými a civilizačnými ochoreniami.

Škodlivosť fajčenia, alkoholizmu a drog pre mladého človeka, boj proti ich požívaniu, negatívny príklad dospelých. Nebezpečenstvo AIDS.

Bezpečnosť cestnej premávky

Bezpečnosť na cestách, cesta do a zo školy, orientácia okolo domu, školy, v obci či meste.

Dodržiavanie dopravných predpisov pre chodcov a cyklistov.

Charakterové a mravné hodnoty človeka

Vytváranie dobrých medziľudských vzťahov v rodine a na verejnosti.

Základné mravné hodnoty – úcta k sebe a k druhým ľuďom, čestnosť, statočnosť, spravodlivosť, pravdivosť, pracovitnosť, láska k vlasti a ich uplatňovanie v živote človeka.

Charakter človeka – kladné a záporné vlastnosti človeka, vplyv rodiny a spoločnosti na charakterové vlastnosti človeka. Vplyv výchovy a seba výchovy na charakter človeka.

Zmysel života – spolužitie ľudí na zásadách spolupráce a tolerance (schopnosť rozumieť druhým ľuďom, dobre s nimi vychádzať).

Štúdium, práca, rodina, oddych.

8. ročník

Charakteristika štátneho zriadenia Slovenskej republiky

Vznik Slovenskej republiky, štátne symboly, štátne sviatky a pamätné dni.

Hlavné mesto Slovenskej republiky.

Funkcie štátu, orgány štátnej moci, orgány miestnej správy.

Národnostné zloženie obyvateľstva SR, slovenské štátne občianstvo. Ústava, základné práva a slobody občana SR.

Medzinárodné postavenie Slovenskej republiky.

Kamarátstvo, priateľstvo, láska, manželstvo

Dospievanie: kamarátstvo, priateľstvo, láska.

Manželstvo: vznik a funkcie manželstva.

Rodičovstvo: úlohy a poslanie rodiny, hospodárenie v rodine, zachovanie potomstva.

Rozvod: jeho príčiny, dôsledky a prevencia.

Základné práva detí.

9. ročník

Slovenská republika Štátne

symboly

Prezident Slovenskej republiky

Vláda Slovenskej republiky

Národná rada Slovenskej republiky

Voľby a volebné právo (voľba prezidenta, poslancov NR SR, poslancov do miestnych a regionálnych zastupiteľských orgánov)

Základné práva a povinnosti občanov

Slovenská republika – demokratický štát

Slovenské hospodárstvo

Trhové hospodárstvo

Vlastníctvo v demokratickej spoločnosti Poctivá

práca občanov

Peniaze a ich vznik

Peňažné ústavy v trhovej ekonomike

Rodinný a štátny rozpočet Podnikanie

Sociálna politika štátu

Čo by mal občan vedieť

Doklady občana

Zmenená pracovná schopnosť

Úrady štátnej správy

Zákonník práce

Medziľudské vzťahy na pracovisku

Pracovné problémy a prekážky v práci Choroba, liečebný poriadok, nemocenské dávky Záujmové organizácie

Odborová organizácia

Poistenie a sporenie

Základná škola _ Alapiskola , Školská 330, Jelenec						
Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty					
Predmet	Náboženská výchova					
Časový rozsah výučby/ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
	1 hod/t 33 hod/r	1 hod/t 33 hod/r	1 hod/t 33 hod/r	1 hod/t 33 hod/r	1 hod/t 33 hod/r	1 hod/t 33 hod/r
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie					
Forma štúdia	denná					
Vyučovací jazyk	slovenský, maďarský					

Charakteristika predmetu

Predmet náboženská výchova sa vyučuje aj v špeciálnych základných školách. Vo vyučovaní náboženskej výchovy má učiteľ priestor na rozvíjanie osobnosti a náboženského uvedomenia mentálne postihnutých žiakov, ktorí majú často poškodenú vonkajšiu mozgovú kôru, ktorá spája vonkajší svet s vnútorným svetom. Stredná vrstva mozgovvej kôry, kde je sídlo citového života, však býva pomerne nedotknutá, preto mentálne postihnuté deti vedia byť prítulné, aj keď svoju vďačnosť nevedia vždy verbalizovať. Keďže človek je z psychologického a sociologického hľadiska prirodzene bytosť náboženská, má potrebu smerovať k tomu, čo ho presahuje. Vyučovací predmet náboženská výchova má preto opodstatnenú úlohu v celistvom ponímaní výchovy na škole. Predmet umožňuje žiakovi formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konaní, konfrontovať ich s vedecky a nábožensky (kresťansky) formulovanými pohľadmi na svet, hľadať svoju vlastnú životnú hodnotovú orientáciu.

Vyučovací predmet náboženská výchova formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka. Ponúka prístup k biblickému posolstvu, k učeniu Cirkvi a k jej tradícii, otvára pre neho možnosť života s Cirkvou.

Návrh nových učebných osnov kladie dôraz na žiaka a rozvinutie jeho kompetencií, ktoré sú potrebné pre jeho osobný život a život v spoločnosti. Vo výchovno-vzdelávacom procese vznikla potreba nového systému vzdelávania, čo si vyžaduje aj zmenu štruktúry učebných osnov. Ako najvhodnejšia sa javí špirálová štruktúra učebných osnov, ktorá je kombináciou cyklickej štruktúry s lineárnou. Špirálové usporiadanie obsahu učiva umožňuje postupné prehĺbovanie učiva v nasledujúcich ročníkoch vždy na náročnejšej úrovni.

Ciele predmetu

Vyučovací predmet náboženstvo/náboženská výchova sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti.

Náboženstvo/náboženská výchova je výchovou k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú. Zároveň výučba predmetu nadväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť.

OBSAH

4. ročník

Ročníková téma: CESTA DÔVERY

Žiak si v škole vytvára zázemie v spoločnosti rovesníkov, čo mu dodáva pocit istoty. Nadobúda istotu v seba, v milujúcich ľuďoch, ktorá je potrebná na jeho ďalšie rozvíjanie.

Schopnosť otvárať sa Bohu a ľuďom sa prejavuje pozitívnym vnímaním seba. Naučiť sa dôverovať je predpoklad viery. Schopnosť prejavovať dôveru Bohu, ktorý ho miluje, sa zakladá na osobnej skúsenosti dôvery v človeka, ktorý stelesňuje pocit bezpečia. Jadrom vývoja viery sú príbehy, pomocou nich žiak Boha spoznáva a zažíva. Nachádza bezpečnosť v koncepte Boha, ktorému možno úplne dôverovať a ktorý je ochotný odpustiť.

Ročníkový cieľ

Spoznávať základné pravidlá komunikácie s Bohom a vzájomného spolunažívania s ľuďmi. Budovať postoj dôvery k Bohu. Formovať postoj dôverného vzťahu s Bohom.

1. TÉMA: MILUJÚCI NEBESKÝ OTEC

Obsah • byť spolu, rozprávať sa (prejav dôvery) • komunikácia v rodine • moja modlitba • modlitba Otčenáš

2. TÉMA: ODPÚŠŤAJÚCI NEBESKÝ OTEC

Obsah • strata dôvery • vina a previnenie • povedať odpustiť, prepáč

3. TÉMA: NEBESKÝ OTEC POSIELA Z LÁSKY SVOJHO SYNA

Obsah • dar • najvzácnejší dar od Otca • krst Ježiša • priateľstvo s Ježišom

4. TÉMA: PÁN JEŽIŠ – NÁŠ ZÁCHRANCA

Obsah • vzkriesenie Jairovej dcéry • Veľká noc – smrť a zmŕtvychvstanie Ježiša • nedeľa – deň oslavy Ježišovho zmŕtvychvstania • Ježiš nám posielal Ducha Svätého

5. ročník

Ročníková téma: CESTA VIERY

Človek, prichádzajúci na tento svet, sa stáva súčasťou prirodzenej rodiny. Mala by sa stať miestom lásky, bezpečia, porozumenia, starostlivosti. Nemožno uprieť obeť, starostlivosť a lásku rodičom, ktorí prijali svoje dieťa ako dar. Nie všetky deti však môžu zažiť teplo domova. Zvlášť citlivá je táto otázka u detí, kde prirodzená rodina neposkytuje základné rodinné hodnoty. Je omnoho náročnejšie takýmto žiakom, u ktorých sú narušené ľudské vzťahy, odovzdávať posolstvo o Božej láske. Nesmierne dôležité je ponúknuť a dať im zažiť, že je tu niekto, kto ich nekonečne miluje. A je to práve Boh, ktorý každého pozýva do duchovnej rodiny, do Cirkvi. Žiak má byť sprevádzaný na ceste viery a spoznávať základné pravidlá komunikácie s Bohom a vzájomného medzil'udského spolunažívania. Má sa pripraviť na dôležitý medzník vo svojom živote – prvé prijatie sviatosti zmierenia a stretnutie s Kristom v Eucharistii. Mal by

spoznať sviatosť zmierenia a sviatosť Eucharistie ako dar a prijať pozvanie k životu v spoločenstve veriacich ľudí, ktorí sa podieľajú na budovaní občianskej spoločnosti. Aj mentálne postihnutý žiak je schopný vnímať a precítiť nevyslovenú skutočnosť v hĺbke, v ktorej sa Boh zjavuje človeku. Náboženská edukácia umožňuje rozvíjať u mentálne postihnutých žiakov ich duchovný rozmer primeraným spôsobom, čím sa podieľa na celistvej výchove žiaka.

Ročníkový cieľ

Spoznávať cestu viery v trojjediného Boha. Vnímať Božiu blízkosť prostredníctvom budovania osobného vzťahu k Ježišovi Kristovi. Vnímať sviatosť zmierenia a Eucharistie ako dar a posilu pre každodenný život. Disponovať sa na prijatie sviatosti zmierenia a sviatosti Eucharistie.

1. TÉMA: SOM BOŽIEDIEŤA

Obsah • krst – krstné symboly /voda, krstné rúcho, svieca/ • som Božie dieťa • zákon lásky • Ježiš – náš vzor

2. TÉMA: HLAS BOHA

Obsah • milujem a oslavujem nebeského Otca • milujem každého, aj seba • rodičia • chránim život a zdravie • majetok • hovorím pravdu • hriech nás odvádza od Boha • svedomie

3. TÉMA: JEŽIŠ – NÁŠ ZÁCHRANCA

Obsah • Otec posielal Syna • Syn nás zmieruje s Otcom – márnotravný syn • chceme sa zmieriť s Otcom – sviatosť zmierenia

4. TÉMA: JEŽIŠ NÁS PRIVÁDZA K OTCOVI

Obsah • posledná večera • svätá omša a jej časti • Eucharistia • život s Ježišom

6. ročník

Ročníková téma: CESTA NÁDEJE

Žiak objavuje prostredníctvom viery rozmer nádeje. Nádej v dieťati rozvíja dôveru, ktorá mu umožňuje dôverovať sebe, ľuďom a Bohu. Nádej otvára dieťaťu dvere do sveta – do niečo nového, neznámeho. Na jednej strane sa žiak snaží o istú nezávislosť, ale na druhej strane túži niekam patriť. Túži po vzťahoch s rovesníkmi, s Bohom, je to prirodzená túžba po budovaní spoločenstva. Dokáže vnímať dobro, ktoré ho presahuje, čím rozvíja svoj pozitívny postoj k životu.

Ročníkový cieľ

Objaviť rozmer nádeje na ceste k sebe, k svetu a k Bohu. Oceniť potrebu kresťanskej nádeje pre osobný život. Formovať postoj nádeje prostredníctvom biblických postáv.

1. TÉMA: ODPÚŠŤAME SI NAVZÁJOM

Obsah • môj postoj k sebe (sebaúcta) a k ľuďom • môj postoj k Bohu (priateľstvo s Bohom) • Ježiš chce byť hosťom Zacheja • Ježiš odpúšťa ľuďom (uzdravenia) • Ježiš ma uzdravuje

2. TÉMA: BOH NÁM ODPÚŠŤA

Obsah • šťastie a dobro človeka • hriech a jeho následky /vina, previnenie/ • sviatosti – znamenia Božej lásky /krst, sviatosť zmierenia/ • sviatosť zmierenia – sviatosť uzdravenia

3. TÉMA: KONÁME DOBRÉ SKUTKY

Obsah • priatelia • pomoc ľuďom • byť ako Ježiš • Ježiš ide v ústrety ľuďom • Ježiš pomáha • Boh sa stará o človeka

4. TÉMA: ROZPRÁVAME SA S ĽUĎMI

Obsah • formy rozhovoru • rozhovor zbližuje ľudí

5. TÉMA: ROZPRÁVAME SA S BOHOM

Obsah • Boh sa prihovára ľuďom • rozhovor s Bohom • Ježiš nás učí modliť sa – modlitba Otčenáš

7. ročník

Ročníková téma: CESTA PRAVDY

Žiak v sebe objavuje túžbu po hľadaní pravdy. Na tejto ceste potrebuje byť sprevádzaný pravdou, ktorá ho vedie k Bohu a ktorej hodnotu sa učí spoznávať. Rozvíja v sebe schopnosť vnášať objavenú pravdu do života. Objavená pravda prehlbuje rozmer náboženskej viery v živote dieťaťa. Téma ročníka je rozvíjaná v kontexte spoznávania a obhajovania pravidiel Desatora v živote kresťana. Boh dal človeku pravidlá, ktoré hovoria o tom, že každý človek má rovnaké práva. Žiak je vedený k spoznávaniu Boha a jeho miesta v živote človeka, je povzbudzovaný k snahe dávať Boha na prvé miesto. Podľa prikázaní Desatora sa žiak učí formovať a rozvíjať svoj vzťah k Bohu i k druhým ľuďom, a tak integrovať obsah jednotlivých prikázaní do svojho praktického kresťanského života.

Ročníkový cieľ

Objaviť múdre pravidlá Desatora a podľa nich formovať svoj vzťah k Bohu a k ľuďom. Oceniť dobrotu a milosrdenstvo Boha, ktorý vedie človeka prostredníctvom Desatora. Formovať postoj spoznávania a hľadania pravdy.

1. TÉMA: BOH UZATVÁRA ZMLUVU S ČLOVEKOM

Obsah • Mojžiš prijíma Desatoro • Boh je Pán celého sveta – 1. Prikázanie

2. TÉMA: HLADÁM BOHA

Obsah • ja a moje meno • Boh a jeho meno – 2. prikázanie • nedeľa – sviatočný deň – 3. prikázanie • svätá omša – oslava Boha

3. TÉMA: KRÁČAM ZA PRAVDOU

Obsah • život ako hodnota • túžba človeka po láske (výchova k láske) • manželstvo a rodina (ideál rodiny, rôzne formy pseudorodiny) • právo na česť a dobré meno • pravdovravnosť • právo na majetok • spravodlivosť v spoločnosti

4. TÉMA: VZŤAH ČLOVEKA K ČLOVEKU

Obsah • pravidlá doma, v škole, v spoločnosti • zlaté pravidlo

8. ročník

Ročníková téma: SLOBODA ČLOVEKA

Žiak začína túžiť po osamostatnení sa a po slobode. Vychádza spod krídel ochrany autority. Oslobodzuje sa od nekritického vnímania autority, ktorú doposiaľ vnímalo ako miesto istoty, bezpečia a ochrany. Objavením rozmeru slobody v sebe rozvíja vzťah k svojej osobe a k druhým ľuďom. Táto skúsenosť slobody mu umožňuje objavovať slobodné rozhodnutie pre vzťah k Bohu. Slobodným nazeraním na vzťah s Bohom je schopné vidieť vo viditeľnom svete stopy Boha, s ktorým prehlbuje vzťah v náboženskom prežívaní.

Ročníkový cieľ

Poznávať hranice osobnej slobody. Oceniť kresťanský pohľad na slobodu človeka. Osvojovať si návyky kresťanského životného štýlu.

1. TÉMA: SLOBODA

Obsah • chápanie slobody • otroctvo človeka (závislosti) • povolanie k slobode

2. TÉMA: SLOBODA ČLOVEKA

Obsah • exodus – cesta k slobode • hranice slobody – Desatoro

3. TÉMA: SLOBODA A ROZHODNUTIA

Obsah • slobodné rozhodnutie (nutnosť voľby) • sloboda a zodpovednosť • riešenie problémovej situácie

4. TÉMA: REŠPEKTOVANIE ROZDIELNOSTI

Obsah • rešpektovanie rozdielnosti • rozdielne cesty hľadania Boha (chrám – miesto oslavy Boha) • putovanie po ceste predkov

5. TÉMA: LÁSKA – CESTA K SLOBODE

Obsah • sloboda a vzťah k autoritám (autorita v Cirkvi) • kresťan v spoločnosti (angažovanosť v rodine, vo farnosti, v meste)

9. ročník

Ročníková téma: ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA

Mladý človek si kladie existenciálne otázky a hľadá na ne odpovede. Vlastným výberom si zostavuje hierarchiu hodnôt, na základe ktorých si formuje životný štýl. Zaoberá sa aj otázkou viery. Je otvorený náboženskému prijímaniu rozmeru viery v nádeji, ktorú človeku ponúka Boh. Otvorenosť náboženskému nazeraniu na svet vytvára priestor na formáciu osobnosti k mravnej zodpovednosti. Mladý človek sa v procese stotožnenia s kresťanskými hodnotami pripravuje na život v zodpovednej kresťanskej angažovanosti.

Ročníkový cieľ

Posúdiť hodnotu zodpovednosti. Uvedomiť si osobnú zodpovednosť za seba, za iných a za svet, v ktorom žijem. Formovať návyk kresťanského životného štýlu v rodinnom a spoločenskom živote.

1. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ

Obsah • zodpovednosť • život – pozvanie k zodpovednosti (modelová situácia)

2. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ZASEBA

Obsah • sebaocenenie a sebaprijatie • potreba životných vzorov • konfrontovanie imitácie mediálnych vzorov s reálnymi vzormi • ponuka vzorov: biblické vzory – biblické postavy (Jn 1,35-39), kresťanské vzory – vzory svätcov

3. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ZA SVOJU VIERU

Obsah • prečo veriť? (dôvody viery) • vyznanie viery – rozhodnutie pre vieru • kresťanská zrelosť (sviatostný život)

4. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ZA DRUHÝCH ĽUDÍ

Obsah • formy lásky (priateľstvo a láska) • potreba lásky (láska človeka k človeku a láska človeka k Bohu)

5. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA ZA SVET

Obsah • ekológia a zodpovednosť – Gn 1,28-29 (globálne problémy) • kresťan v spoločnosti (angažovanosť v meste, farnosti, škole)

Základná škola _ Alapiskola , Školská 330, Jelenec										
Vzdelávacia oblasť	Matematika a práca s informáciami									
Predmet	Matematika									
Časový rozsah výučby/ročník		1. r	2. r	3. r	4. r	5. r	6. r	7. r	8. r	9. r
		4 132	4+1 165	4+1 165	4+1 165	4+1 165 VJS 4/132 VJM	4+1 165 VJS 4/132 VJM	4+1 165 VJS 4/132 VJM	4+1 165 VJS 4/132 VJM	4+1 165 VJS 4/132 VJM
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie									
Forma štúdia	denná									
Vyučovacia jazyk	slovenský, maďarský									

Disponibilné hodiny budú použité na upevnenie a utvrdenie učiva.

VJS – vyučovacia jazyk slovenský

VJM – vyučovacia jazyk maďarský

Charakteristika učebného predmetu

Poňatie vyučovania matematiky v špeciálnej základnej škole je v súlade s poňatím vyučovania matematiky na základnej škole.

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a pracovného pomeru.

Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Pri opakovaní a upevňovaní učiva sa žiaci učia využívať svoje matematické poznatky pri riešení problémov praxe predovšetkým prostredníctvom riešenia úloh, ktorých námety zodpovedajú skúsenostiam a úrovni poznania žiakov špeciálnej základnej školy i pri riešení rôznych problémov v ostatných vyučovacích predmetoch.

Spojeniu vyučovania matematiky s praxou prispieva i to, že sa žiaci naučia používať rôzne pomôcky umožňujúce geometrické konštrukcie.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

Ciele učebného predmetu

Cieľom učebného predmetu matematika v špeciálnej základnej škole je, aby si žiaci osvojili poznatky, ktoré v priebehu svojho ďalšieho vzdelávania a v každodennom živote budú potrebovať a

rozvíjať ich schopnosti, pomocou ktorých sa pripraví na samostatné získavanie ďalších poznatkov. Na dosiahnutie tohto cieľa majú žiaci získať také skúsenosti, ktoré u nich vyústia do poznávacích metód zodpovedajúcich ich veku a postihnutiu. Vyučovanie matematiky má smerovať k tomu, aby sa realizovali najmä tieto cieľové zámery a všeobecné požiadavky na rozvoj žiackej osobnosti:

- Využívať pochopené a osvojené pojmy, postupy a algoritmy ako prostriedky pri riešení úloh.
- V súlade s osvojením matematického obsahu a prostredníctvom numerických výpočtov spamäti, písomne, aj na kalkulačke rozvíjať numerické zručnosti žiakov.
- Na základe skúseností a činností rozvíjať orientáciu žiakov v rovine a v priestore.
- Systematicky viesť žiakov k získavaniu skúseností s významom matematizácie reálnej situácie, tvorby matematických modelov, a tým aj k poznaniu, že realita je zložitejšia ako jeho matematický model. Približovať žiakom dennú prax.
- Viesť žiakov k získaniu a rozvíjaniu zručností súvisiacich s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa.
- Podporovať a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov, napr. samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomú sebvýchovu a sebvzdelávanie, dôveru vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh v osobnom aj verejnom kontexte.
- V rámci matematického vzdelávania rozvíjať u žiakov kľúčové kompetencie v sociálnej a komunikačnej oblasti, v IKT, v osobnej i v občianskej oblasti, v oblasti prírodovednej a kompetenciu učiť sa učiť sa.

OBSAH

1. ročník

ARITMETIKA

Úvod k učivu o prirodzenom čísle

Triedenie predmetov podľa vlastností (množstvo, veľkosť, farba, tvar).

Dvojica. Vzťahy rovnako – nie rovnako, viac – menej.

Usporiadanie (napr. veľa, málo, veľký, malý). Vzťahy – pred, za. Prvý, posledný.

Prirodzené čísla 1, 2, 3, 4, 5, 0 – numerácia a počtové výkony

Číselný obor sa rozširuje postupne. Najprv sa preberie numerácia v obore do dvoch a žiaci sa oboznámia so sčítovaním a odčítovaním v tomto obore. Potom sa preberie numerácia a počtové výkony s číslami 3, 4, 5, 0.

Numerácia v obore do 2 a počtové výkony.

- Číslo 1. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 1, znázorňovanie čísla 1.

- Číslo 2. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 2, znázorňovanie čísla 2.

- Porovnávanie čísel 1, 2. Vzťahy väčší, menší, rovná sa. Znaky $>$, $<$, bez písania.

Nerovnosti $1 < 2$, $2 > 1$, rovnosti $1 = 1$, $2 = 2$. Znázorňovanie nerovnosti (rovnosti) pomocou tvorenia dvojíc.

Sčítovanie a odčítovanie v obore do dvoch.

- Sčítovanie. Objasnenie podstaty sčítovania. Znak + (plus).

Zápis príkladov sčítovania.

Znázorňovanie príkladov sčítovania.

- Odčítovanie. Objasnenie odčítovania ako obráteného počtového výkonu k sčítovaniu.

Znak – (mínus).

Zápis príkladov odčítovania.

Znázorňovanie príkladov sčítovania.

- Pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítovania v obore do dvoch.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Numerácia v obore do 3 a počtové výkony.

- Číslo 3. Rad názvov: jeden, dva, tri. Počítanie po jednej do troch. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 3. Porovnávanie čísla 3 s číslami 1, 2, 3.

Znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc. Rad čísel 1, 2, 3. Vzťahy – hneď pred, hneď za. 50

Sčítovanie a odčítovanie v obore do troch.

- Sčítovanie.

Zápis príkladov sčítovania.

Znázorňovanie príkladov sčítovania.

- Odčítovanie.

Zápis príkladov odčítovania.

Znázorňovanie príkladov odčítovania.

- Pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítovania v obore do 3.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Numerácia v obore do 4 a počtové výkony.

- Rad názvov: jeden, dva, tri, štyri. Vzťahy pred, za a vzťahy hneď pred, hneď za.

- Počítanie po jednej. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

- Čítanie a písanie číslice 4, znázorňovanie čísla 4.

- Radové číslovky (prvý, druhý, tretí, štvrtý).

- Porovnávanie čísla 4 so všetkými doteraz známymi číslami.

Zápis príslušných nerovností, rovností. Znázorňovanie nerovnosti pomocou tvorenia dvojíc.

Určovanie čísel menších (väčších) ako je dané číslo.

- Rad čísel 1, 2, 3, 4. Vzťahy pred, za, hneď za.

Sčítovanie a odčítovanie v obore do štyroch.

- Sčítovanie.

Zápis príkladov sčítovania.

Znázorňovanie príkladov sčítovania.

- Odčítovanie.

Zápis príkladov odčítovania.

Znázorňovanie príkladov odčítovania.

- Pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítovania v obore do 4.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Numerácia v obore do 5 a počtové výkony.

- Rad názvov jeden – päť. Vzťahy pred, za, hneď pred, hneď za.

- Počítanie po jednej. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

- Čítanie a písanie číslice 5, znázorňovanie čísla 5.

- Radové číslovky – piaty.

- Porovnávanie čísla 5 so všetkými doteraz známymi číslami.

Zápis príslušných nerovností, rovností. Znázorňovanie nerovnosti pomocou tvorenia dvojíc.

Určovanie čísel menších, väčších ako je dané číslo.

- Rad čísel 1 až 5. Vzťahy hneď pred, hneď za, pred, za.

Sčítovanie a odčítovanie v obore do 5.

- Sčítovanie.

Zápis príkladov sčítovania.

Znázorňovanie príkladov sčítovania.

- Odčítovanie.

Zápis príkladov odčítovania.

Znázorňovanie príkladov odčítovania.

- Pamäťový nácvik príkladov sčítovania a odčítovania do 5.

- Rozklad čísel na sčítance v obore do 5.

- Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Číslo 0

- Sčítovanie a odčítovanie s číslom 0.

GEOMETRIA

Rovinné útvary – štvorec, kruh, trojuholník, obdĺžnik – priradovanie názvu.

Priestorové útvary – guľa, kocka.

2. ročník

ARITMETIKA

Numerácia v obore 0 až 10 a počtové výkony

Číselný obor sa rozlišuje postupne. Najprv sa preberie numerácia v obore do 6 a žiaci sa oboznámia so sčítaním a odčítaním v tomto obore. Potom sa postupne preberie numerácia a počtové výkony čísel 7, 8, 9 a 10.

- Prirodzené čísla 6 až 10.

- Určovanie počtu predmetov.

- Vytváranie skupín predmetov o danom počte predmetov.

- Čítanie a písanie číslic 6 až 10, ich názorné vyjadrenie.

- Usporiadanie čísel 1 až 10, číselná os, porovnávanie čísel, vyjadrenie pomocou znakov =, >, < .

- Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie v obore 0 až 10.

1. Opakovanie sčítania a odčítania v obore 0 až 5. 2. Sčítanie a odčítanie v obore do 6.

3. Sčítanie a odčítanie v obore do 7.

4. Sčítanie a odčítanie v obore do 8.

5. Sčítanie a odčítanie v obore do 9.

6. Sčítanie a odčítanie v obore do 10.

7. Sčítanie a odčítanie v obore 0 až 10 – zhrnutie.

- Vzájomná súvislosť sčítania a odčítania.

- Riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie.

GEOMETRIA

Geometrické tvary

Rovinné útvary - priradovanie k názvu.

Priestorové útvary – valec – priradovanie k názvu.

Priamosť

Vlastnosť „priamy“, „nie je priamy“.

Modelovanie a kreslenie z geometrických tvarov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh) priamych a krivých čiar.

3. ročník

ARITMETIKA

Numerácia v obore 10 a 20

Vymenovanie radu názvov čísel.

Určovanie počtu predmetov počítaním po jednej.

Priradovanie skupiny predmetov k číslu.

Čítanie a písanie číslíc.

Určovanie rádu čísel- jednotky, desiatky.

Usporiadanie čísel, porovnávanie čísel.

Zápis pomocou znakov =, <, >, číselná os.

Riešenie jednoduchých nerovnic typu $a < 20$ postupným dosadzovaním.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ

1. Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ. Príklady typu:

$$10 + 7 = 17 \quad 17 - 7 = 10$$

$$13 + 4 = 17 \quad 17 - 4 = 13$$

2. Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20:

- upevňovanie spojov spamäti,

- riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie. 9

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ

1. Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ. Príklady typu:

$$9 + 5 = 14$$

$$14 - 5 = 9$$

2. Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20 :

- upevňovanie pamäťového sčítania a odčítania,

- vzťahy: o n viac, o n menej,

- riešenie jednoduchých slovných úloh.

Úvod do násobenia v obore do 20

1. Znak . (krát).

2. Súčin prirodzených čísel ako opakované sčítanie.

3. Násobilka 2 – pamäťový nácvik.

GEOMETRIA

Bod, úsečka

1. Bod, vyznačovanie bodov, označovanie bodov veľkými tlačenými písmenami.

2. Úsečka, krajné body úsečky. Označovanie úsečky pomocou jej krajných bodov.

Vyznačovanie úsečky, rysovanie úsečky pomocou pravítka.

Vyznačovanie bodov, ktoré na danej úsečke ležia, neležia.

4. ročník

ARITMETIKA

Numerácia v obore do 100

Určovanie počtu predmetov počítaním po desiatich.

Čítanie a písanie číslíc.

Určovanie rádu čísel jednotky, desiatky, stovky.

Usporiadanie čísel, porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, <, >, číselná os.

Riešenie jednoduchých nerovnic typu $a < 75$ postupným dosadzovaním.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100 bez prechodu cez základ

Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10. Príklady typu:

$$30 + 40 = 70 \quad 70 - 40 = 30$$

Pričítanie jednociferného čísla k číslu, ktoré je násobkom čísla 10. Príklady typu:

$$30 + 7 \quad 30 - 7$$

Odčítanie jednociferného čísla, ktoré je násobkom čísla 10. Príklady typu:

$$37 - 7 \quad 37 - 7$$

Sčítanie dvojciferných a jednociferných čísel bez prechodu cez základ. Príklady typu:

$$34 + 5 \quad 34 - 5$$

Odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla bez prechodu cez základ. Príklady typu:

$$37 - 4 \quad 37 - 4$$

Písomné sčítanie a odčítanie.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100 s prechodom cez základ

Odčítanie jednociferného čísla od násobkov desiatich. Príklady typu:

$$40 - 6 \quad 40 - 6$$

Sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ. Príklady typu: $46 + 7$ $46 - 7$

Odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla s prechodom cez základ. Príklady typu:

$$53 - 7 \quad 53 - 7$$

Sčítanie a odčítanie čísel, ktoré sú násobkom desiatich. Príklady typu:

$$36 + 50 \quad 36 \quad 86$$

$$86 - 50 \quad 50 \quad - 50$$

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Násobenie a delenie v obore do 30

Násobenie čísla 0 a 1.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie.

Delenie - názorné objasnenie podstaty delenia, znak : (deleno).

Delenie podľa obsahu a na časti.

Príklady na delenie.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na delenie.

Násobenie a delenie tromi – pamäťový nácvik.

Precvičovanie a upevňovanie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

GEOMETRIA

Priamka

Rysovanie a označovanie priamok.

Vyznačovanie bodov ležiacich a neležiacich na priamke.

Rôznobežky.

Vyznačovanie úsečiek na priamke.

Meranie dĺžky úsečky

Jednotka dĺžky – cm. Meradlo s centimetrovou stupnicou.

Meranie dĺžky úsečky.

5. ročník

ARITMETIKA

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel písomne v obore do 100

1. Sčítanie a odčítanie dvojciferných čísel bez prechodu cez základ.

Príklady typu:

$$\begin{array}{r} 34 \quad 57 \\ 23 \quad -34 \\ \hline \end{array}$$

Sčítanie a odčítanie dvojciferných čísel s prechodom cez základ.

Príklady typu:

$$\begin{array}{r} 47 \quad 82 \\ 35 \quad - 35 \\ \hline \end{array}$$

2. Riešenie slovných úloh.

Nový typ: o n viac, o n menej.

Prirodzené čísla v obore do 1000

Počítanie po stovkách, desiatkach, jednotkách, násobky čísel 10, 100.

Čítanie a písanie číslic.

Rád čísel tisícky, stovky, desiatky, jednotky.

Usporiadanie čísel, číselná os.

Porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, <, >.

Riešenie jednoduchých nerovnic postupným dosadzovaním.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel do 1000 spamäti a písomne

1. Sčítanie a odčítanie násobkov 100. Príklady typu: $300 + 400$, $700 - 400$.

2. Príčítanie jednociferných a dvojciferných čísel k násobkom 100. 52

Príklady typu: $300 + 4$, $300 + 34$.

3. Odčítanie jednociferných a dvojciferných čísel od násobkov 100.

Príklady typu: $304 - 4$, $334 - 34$.

4. Ostatné príklady sčítovania a odčítovania v obore do 1000 bez prechodu cez základ.

Príklady typu: $532 + 4$, $648 - 40$.

5. Precvičovanie a upevňovanie sčítovania a odčítovania v obore do 1000.

Vzťah: o n viac, o n menej,

Riešenie slovných úloh.

Násobenie a delenie v obore násobiliek

1. Opakovanie a prehĺbenie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30.

2. Násobenie a delenie v obore násobiliek do 60.

Tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 60.

Násobilka číslom 4, 5, 6 – pamäťový nácvik.

GEOMETRIA

Dĺžka úsečky

1. Jednotka dĺžky, meradlo, dĺžka úsečky.

2. Jednotka dĺžky dm, m.

- jednotka dĺžky – dm,

- meradlo s decimetrovou stupnicou,

- jednotka dĺžky – m,

- meradlo s metrovou stupnicou,

- premieňanie jednotiek (m – dm, m – cm, dm – cm).

3. Meranie dĺžky úsečky, rysovanie úsečky danej dĺžky,

- meranie dĺžky úsečky s presnosťou na cm, dm,

- rysovanie úsečiek danej dĺžky,

- vytyčovanie úsečky v teréne a meranie dĺžky úsečky v m.
- 4. Súčet dĺžok úsečiek – numericky.
- Rozdiel dĺžok úsečiek – numericky.
- 5. Práca s kružidlom. Rysovanie kružnice (stred, polomer).

6. ročník

ARITMETIKA

Sčítanie a odčítanie v obore do 1 000

Písomné sčítanie a odčítanie. Príklady typov :

732	345	695	980	800	931
248	455	236	- 248	- 455	- 236

Násobenie a delenie v obore do 100

1. Násobenie a delenie v obore násobiliek do 100

- tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 100.

2. Násobilka číslom 7, 8, 9 a 10 – pamäťový nácvik.

3. Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie a delenie.

Prirodzené čísla v obore do 10 000. Sčítanie a odčítanie

1. Numerácia do 10 000, orientácia na číselnej osi, porovnávanie čísel.

2. Násobenie a delenie 10, 100, 1 000 a precvičovanie na jednotkách dĺžky, hmotnosti a objemu.

3. Sčítanie a odčítanie do 10 000.

- sčítanie a odčítanie spamäti,
- písomné sčítanie a odčítanie,
- riešenie jednoduchých slovných úloh.

Jednotky času

Základné jednotky sekunda, minúta, hodina.

Určovanie času.

GEOMETRIA

Dĺžka úsečky

1. Jednotky dĺžky – mm, km

- premieňanie jednotiek.

2. Meranie dĺžky, rysovanie úsečiek danej dĺžky (aj v mm)

Rôznobežky, rovnobežky a kolmice

1. Rysovanie priamok daným bodom a danými dvoma bodmi.

2. Rysovanie rôznobežných priamok.

3. Rysovanie rovnobežných priamok.

4. Rysovanie kolmíc pomocou trojuholníka s ryskou.

5. Pravý uhol.

Rovinné obrazce

Trojuholník, štvorec, obdĺžnik.

Vyznačovanie, popis, vlastnosti strán.

Rysovanie štvorca a obdĺžnika.

Geometrické telesá

Popis základných vlastností – kocka, kváder.

7. ročník

ARITMETIKA

Násobenie a delenie mimo oboru násobilky

Násobenie a delenie mimo oboru násobilky – písomne. Príklady typu:

$$3 \cdot 13 = 39 \quad 2 \cdot 15 = 30$$

$$39 : 3 = 13 \quad 30 : 2 = 15$$

Delenie so zvyškom

- násobok daného čísla, vyznačovanie na číselnej osi
- pojmy – neúplný podiel, zvyšok
- výpočet neúplného podielu, zápis formou $13 : 4 = 3$
- príklady na delenie so zvyškom v obore do 100

Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel do 10 000

1. Násobenie a delenie číslami 10, 100, 1 000, využitie na praktickom premieňaní jednotiek dĺžky, hmotnosti a objemu.
2. Písomné násobenie maximálne trojciferného čísla jednociferným činiteľom.
3. Písomné delenie jednociferným deliteľom bez zvyšku.

Číselný obor do milióna

1. Numerácia do milióna, porovnávanie čísel, zaokrúhľovanie čísel na desiatky a stovky.
2. Písomné sčítanie a odčítanie čísel do 100 000. Príklady typu: 235 200
- 15 865
3. Riešenie jednoduchých slovných úloh.
4. Používanie kalkulačky na sčítanie a odčítanie.

GEOMETRIA

Jednoduché konštrukcie kružidlom

1. Prenášanie, porovnávanie úsečiek, grafický súčet úsečiek, násobok úsečiek, stred úsečiek
2. Konštrukcie trojuholníka (z troch strán) pomocou kružidla.

Geometrické telesá

Popis základných vlastností – guľa, valec.

Uhol

1. Vyznačovanie a rysovanie uhla, popis uhla.
2. Pojmy – pravý uhol, priamy, ostrý, tupý uhol.
3. Precvičovanie na rovinných obrazcoch (štvorec, obdĺžnik, trojuholník).

Obvod rovinných obrazcov

1. Obvod trojuholníka.
2. Obvod obdĺžnika.
3. Obvod štvorca.

8. ročník

ARITMETIKA

Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 10 000

Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel číslami 2 až 9.

Číselný obor do milióna

1. Čítanie, písanie a porovnávanie prirodzených čísel v obore do milióna.
2. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do milióna.

Delenie viacciferných čísel jednociferným deliteľom so zvyškom

Delenie so zvyškom číslami 2 až 9.

Písomné delenie viacciferných čísel dvojcifernými deliteľmi aj pomocou kalkulačky

Písomné násobenie viacciferných čísel dvojcifernými činiteľmi aj pomocou kalkulačky

Písomné násobenie číslami 10 až 99.

Zlomky

1. Pojem zlomku, delenie celku na zlomky, čítanie a písanie zlomkov.
2. Výpočet zlomku z čísla. Názorné uvedenie rovnosti dvoch zlomkov.
3. Desatinný zlomok, rovnosť desatinných zlomkov.

Desatinné čísla

1. Zápis desatinného zlomku ako desatinného čísla.
2. Čítanie a písanie, porovnávanie, zaokrúhľovanie desatinných čísel.
3. Sčítanie desatinných čísel.
4. Odčítanie desatinných čísel.
5. Násobenie desatinných čísel (násobenie číslami 10, 100, 1000; násobenie prirodzenými číslami; násobenie desatinnými číslami).
6. Delenie desatinných čísel (delenie dvoch prirodzených čísel - podiel je desatinné číslo; delenie desatinných čísel prirodzeným číslom; delenie desatinných čísel číslami 10, 100, 1 000; delenie desatinných čísel desatinnými číslami)

GEOMETRIA

Uhol

1. Meranie uhla danej veľkosti
2. Vyznačovanie uhla danej veľkosti

Obsahy rovinných útvarov

1. Jednotky obsahu
2. Obsah štvorca
3. Obsah obdĺžnika

Obvod a obsah kruhu

1. Dĺžka kružnice, obvod kruhu
2. Obsah kruhu

Geometrické telesá

1. Ihlan – popis základných vlastností
2. Kužeľ – popis základných vlastností

9. ročník

ARITMETIKA

Opakovanie a prehĺbenie učiva z 8.ročníka

Písomné násobenie prirodzených čísel číslami 1 až 99.

Písomné delenie prirodzených čísel jednocifernými deliteľmi aj pomocou kalkulačky.

Písomné delenie prirodzených čísel dvojcifernými deliteľmi pomocou kalkulačky.

Zlomky.

Desatinné čísla: čítanie, odčítanie, násobenie a delenie desatinných čísel.

Percento

Pojem percento, čítanie a písanie percent.

Pojem celok, základ, 100 %.

Výpočet percentovej časti, celku, počtu percent aj s využitím kalkulačky.

Riešenie jednoduchých slovných úloh z praxe.

Istina, úrok, úroková miera

Istina, úrok, úroková miera, daň z úroku – informatívne.

Osobný – bežný účet

Osobný – bežný účet, jeho význam a použitie. Platobná karta.

Prehĺbenie poznatkov z matematiky so zameraním na prax a profesionálnu prípravu

Riešenie slovných úloh a príkladov z praxe.

GEOMETRIA

Opakovanie a prehĺbenie učiva z 8.ročníka

Uhly.

Obvody a obsahy rovinných obrazcov.

Geometrické telesá všeobecne

Kocka, sieť a povrch kocky.

Kváder, sieť a povrch kvádra.

Objemy telies všeobecne

Jednotky objemu.

Objem kocky a kvádra. Riešenie úloh z praxe.

Základná škola – Alapiskola, Školská 330, Jelenec					
Vzdelávacia oblasť	Matematika a práca s informáciami				
Predmet	Informatická výchova				
Časový rozsah výučby/ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
	1 h. týždenne 33 hod. ročne	1 h. týždenne 33 hod. ročne	1 h. týždenne 33 hod. ročne	1 h. týždenne 33 hod. ročne	1 h. týždenne 33 hod. ročne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie				
Forma štúdia	Denná				
Vyučovací jazyk	slovenský, maďarský				

CHARAKTERISTIKA UČEBNÉHO PREDMETU

Predmet informatická výchova má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Cieľom informatickej výchovy je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch.

Cieľom predmetu je zoznámiť sa s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote, získať základné zručnosti v používaní počítača primerane individuálnym schopnostiam žiaka s mentálnym postihnutím.

V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci môžu pomocou rôznych aplikácií precvičovať napr. učivo z matematiky, slovenského jazyka a iných predmetov. Získavajú vedomosti za podpory edukačných programov napr. z vlastivedy.

Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy

Informácie okolo nás

Komunikácia prostredníctvom IKT

Postupy, riešenie problémov

Princípy fungovania IKT

Informačná spoločnosť

Informácie okolo nás - žiaci sa učia pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou, získali prvé zručnosti pri kreslení v grafickom prostredí, porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí.

Komunikácia prostredníctvom IKT - sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu, na vlastné učenie sa. Žiaci by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou, mali by pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete, uvedomovať si bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

Postupy, riešenie problémov - žiaci sa zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako program, programovanie.

Princípy fungovania IKT - sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiať s možnosťami vstupných a výstupných zariadení, so získavaním základných zručností pri práci so súbormi a priečinkami.

Informačná spoločnosť - tematický okruh sa zaoberá s etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Žiaci by mali sa oboznámiť s ukázkami využitia IKT v bežnom živote,

pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám, viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

Ciele učebného predmetu

Cieľom informatickej výchovy je zoznámenie sa s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote.

Prostredníctvom aplikácií obsahom aj ovládaním primeraných veku žiakov získať základné zručnosti v používaní počítača. V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci pomocou rôznych aplikácií precvičujú základné učivo z matematiky, slovenského a cudzieho jazyka, získavajú vedomosti za podpory edukačných programov z prírodovedy a vlastivedy a rozvíjajú svoju tvorivosť a estetické cítenie v rôznych grafických editoroch.

Dôraz klásť pri tom nie na zvládnutie ovládania aplikácie, ale na pochopenie možností, ktoré môžeme využiť pri každodenných činnostiach. Najvhodnejšie sa javí využitie programov určených špeciálne pre žiakov, prostredníctvom ktorých by sa zoznámili s najbežnejšími činnosťami vykonávanými na počítači.

OBSAH

5. ročník

Informácie okolo nás

Oboznámenie sa s počítačom

Vedieť z akých základných častí sa skladá počítačová zostava (PC, monitor, klávesnica, myš).

Ovládanie klávesnice, myši.

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty

Práca s textovým editorom, vytváranie jednoduchého textu, mazanie, ukladanie dokumentu.

Ukladanie rôznych informácií do súborov (text).

Jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka).

Dodržiavanie základných zásad písania textu.

Počítačové didaktické hry.

Komunikácia prostredníctvom IKT

E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár

Oboznámenie sa s pojmami – e-mail, poštový program, e-mailová adresa.

Správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, kamarátom, spolužiakom).

Bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácii (ochrana osobných údajov).

E-mailové adresy rodičov a kamarátov (zistenie adresy, využitie adresára),

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe

Oboznámenie sa s pojmami – www, webový prehliadač, webová stránka.

Bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu.

Detské webové stránky (rozprávky, obrázky).

Postupy, riešenie problémov

Oboznámenie sa s pojmami – detský programovací jazyk, elementárne príkazy

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Oboznámenie sa s pojmami myš, klávesnica

6. ročník

Informácie okolo nás

Oboznámenie sa s počítačom

Pomenovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy.

Samostatné ovládanie klávesnice a myši.

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty

Práca v textovom editore, písanie a upravovanie textu, jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka, kurzíva). Mazanie a ukladanie dokumentu. Dopĺňanie textu o obrázok, ilustráciu.

Ukladanie textových a obrázkových informácií do súborov.

Komunikácia prostredníctvom IKT

e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár

Posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, učiteľke, spolužiakom). Samostatne alebo s pomocou otvoriť schránku, prečítať, napísať a poslať e- mail.

Ochrana osobných údajov v e-mailovej komunikácii.

Využitie adresára, zisťovanie e- mailových adries spolužiakov, rodičov.

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe

Osvojenie pojmov – www, webový prehliadač, webová stránka.

Uvedomenie si bezpečnostných rizík pri práci s Internetom.

Vyhľadávanie informácií na Internete a ich správne použitie.

Detské webové stránky, on-line hry – výber.

Postupy, riešenie problémov

Oboznámenie sa s pojmi- detský programovací jazyk, elementárne príkazy

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí .

Práca s programom Skicár- otvorenie programu, popis panela nástrojov, osvojenie si práce s nástrojmi: pero, štetec, čiara, paleta, práca s farebnou výplňou. Uloženie súboru, dokončenie existujúceho súboru, úpravy.

Princípy fungovania IKT

Funkcie vybraných klávesov

Práca s klávesnicou: používanie Esc, Ctrl, Alt, Shift, Backspace, Enter, NumLock,

CapsLock.

Tlačiareň

Funkcia tlačiarne. Zapínanie a vypínanie, vkladanie papiera, poznávanie funkcie jednotlivých tlačidiel.

CD mechanika

Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD a DVD cez „tento počítač“.

Spúšťanie hry a hudby z CD.

Ukladanie informácií, súbor

Uloženie informácií do súboru, otvorenie, premenovanie, zrušenie.

Informačná spoločnosť Informačné technológie v škole

Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety (Encyklopédia prírody, Vedomosti v hrsti. Oskar na farme, Oskar pri jazere, Oskar v lese).

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

Ovládanie jednoduchých hier.

7. ročník

Informácie okolo nás

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty

Rozširovanie zručnosti v práci s textom, vkladanie klipartu, wordartu, upravovanie textu pomocou efektov, farieb. Estetická úprava textu.

Ukladanie textových a obrázkových informácií do súborov.

Samostatne s obrázkom pracovať a používať operácie – kopírovanie, prilepenie, otáčanie,

prevrátenie.

Komunikácia prostredníctvom IKT

e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár

Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov. Zdvorilosť pri komunikácii.

Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii.

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie

Vyhľadávanie informácií a obrázkov na Internete a ich správne použitie.

Výber vhodnej informácie, triedenie informácií. Práca s kľúčovým slovom.

Detské webové stránky, on-line hry, zásady správania sa na portáloch.

Školské portály.

Postupy, riešenie problémov 40

Detský programovací jazyk, elementárne príkazy

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí.

Riešenie hlavolamov, bludiská, obrázkové stavebnice.

Využívanie geometrických tvarov. Práca s programom Skicár, LogoMotion.

Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie

a precvičovanie rutinných činností ako aritmetické operácie, vybrané slová a iné.

Princípy fungovania IKT

Funkcie vybraných klávesov

Používanie Esc, Ctrl, Alt, Shift, Backspace, Enter, NumLock, CapsLock, Ctrl + c, Ctrl + v.

Tlačiareň

Zapínanie, vypínanie, vkladanie papiera, tlačenie textu, obrázka.

CD mechanika

Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB- pamäťový kľúč.

Ukladanie informácií

Ukladanie informácií: súbor, meno súboru. Vytváranie priečinkov, ukladanie do priečinkov.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Využívanie edukačných programov a hier.

Bezpečnosť počítača, správne používanie hesiel.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

8. ročník

Informácie okolo nás

Zvuk, zvukový súbor, prehrávač, nahrávanie, efekty.

Prehrávanie, ukladanie zvukového záznamu.

Rozširovanie zručnosti v práci s textom (dodržiavanie základných zásad písania textu).

Kombinácia textu a obrázka.

Ukladanie informácií do súborov (text, obrázkov, zvuk). Práca s dvoma oknami- kopírovanie z jedného do druhého.

Počítačové didaktické hry, ktoré obsahujú rôzne typy informácií (hlavolamy s číslami, slovami, písmenami, dopĺňovanie do máp).

Komunikácia prostredníctvom IKT

e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár

Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov. Tvorba a využitie adresára.

Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii, ochrana osobných údajov.

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie

Vyhľadávanie informácií a obrázkov na Internete a ich správne použitie.

Výber vhodnej informácie, triedenie informácií. Práca s kľúčovým slovom.

Detské webové stránky, on-line hry, zásady správania sa na portáloch.

Školské portály.
Postupy, riešenie problémov
Návody, recepty z bežného života (návod na opravu, kuchársky recept).
Riešenie hlavolamov, bludiská, obrázkové stavebnice.
Samostatné ovládanie výučbového softvéru.
Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie.
Princípy fungovania IKT
Tlačiareň, skener
Zapínanie, vypínanie, vkladanie papiera, tlačenie, skenovanie textu, obrázka.
CD mechanika
Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB- pamäťový kľúč.
Samostatné ukladanie informácií (súbor, meno súboru, vytváranie priečinkov, ukladanie do priečinkov).
Mikrofón, slúchadlá Práca so slúchadlami - zapojenie, hlasitosť.
Informačná spoločnosť
Informačné technológie v škole
Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.
Bezpečnosť počítača - prečo a pred kým treba chrániť počítač.
Voľný čas a IKT
Počítačové hry, hudba, filmy.

9. ročník

Informácie okolo nás
Prehrávanie, ukladanie zvukového záznamu.
Tvorba jednoduchých animácií.
Rozširovanie zručnosti v práci s textom
Kombinácia textu a obrázka.
Vkladanie obrázka do textu cez schránku.
MS Word – vkladanie a formátovanie jednoduchej tabuľky.
Ukladanie informácií do súborov (text, obrázkov, zvuk).
Základné autorské práva pri kopírovaní textu, obrázkov, hier.
Počítačové didaktické hry.
Komunikácia prostredníctvom IKT
e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár
Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov. Tvorba a využitie adresára.
Posielanie príloh, hromadné odosielanie správ.
Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii, ochrana osobných údajov.
www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie
Vyhľadávanie informácií v elektronickej encyklopédii.
Výber vhodnej informácie, práca s kľúčovým slovom, spracovanie informácie z Internetu.
On-line hry, zásady správania sa na portáloch.
Školské portály.
Postupy, riešenie problémov
Skladanie podľa návodov.
Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí.
Samostatné ovládanie výučbového softvéru.
Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie.

Princípy fungovania IKT
Skener
Skenovanie textu, obrázka a ich ukladanie, upevňovanie zručnosti.

CD mechanika

Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB – upevňovanie zručnosti.

Ukladanie informácií na rôzne médiá, porovnávanie ich kapacity.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.

Bezpečnosť počítača - prečo a pred kým treba chrániť počítač.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy

Základná škola – Alapiskola, Školská 330, Jelenec										
Vzdelávacia oblasť	Človek a svet práce									
Predmet	Pracovné vyučovanie									
Časový rozsah výučby/ročník		1. r	2. r	3. r	4. r	5. r	6. r	7. r	8. r	9. r
		2 týž 66	2 týž 66	3 týž 99	4 týž 132	4 týž 132	4 týž 132	4 týž 132	4 týž 132	4 týž 132
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie									
Forma štúdia	denná									
Vyučovací jazyk	slovenský, maďarský									

Charakteristika učebného predmetu

Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od najnižšieho ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne.

Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov.

V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.

Pracovné vyučovanie vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci, pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce. Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou.

Pracovné zaťaženie musí byť primerané fyzickým schopnostiam žiakov. Nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpano, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov,

pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie. Nevyhnutným doplnkom dielne je príručná lekárnička.

V pestovateľských prácach sa na školskom pozemku (záhrade) určí pre jednotlivé pracovné skupiny dostatočná plocha s prihliadnutím na vek a možnosti žiakov a na technickú vybavenosť školy. Na pestovateľské práce možno využiť aj kútik prírody v každej učebni. Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky. Zvyčajne je to vzorový výrobok a súbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce; ďalej sú to výkresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, diapozitívy a diafilmy.

Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke sebaobslužné činnosti žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky práce v domácnosti je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke práce v dielni si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

V zložke pestovateľské práce sa žiaci učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny. Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy tak, aby bola zachovaná časová dotácia predmetu pracovné vyučovanie podľa učebného plánu.

Ciele učebného predmetu

- rozvíjaniu osobnostných vlastností,
- uplatňovaniu tvorivosti a vlastných nápadov,
- vytváraní postojov k hodnotám vo vzťahu k práci človeka,
- zodpovednosť za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce,
- rozvoju morálnych a vôľových vlastností (vytrvalosť a sústavnosť pri plnení zadaných úloh, vynakladanie úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku),
- rozvoju asertivity pri presadzovaní vlastných názorov, postojov a citov,
- rozvoju autonómnej pozície človeka (sebarealizácie, sebadôvery, seba vzdelávania atd.).

- získavaní pracovných skúseností a zručností v kľúčových oblastiach techniky,
- spôsobilosti kriticky používať informačné a komunikačné technické prostriedky,
- získaní pracovných zručností pri opracovaní technických materiálov,
- spôsobilosti v oblasti konštruovania počnúc plánovaním až po prezentáciu produktu,
- osvojenia si bezpečného využívania techniky v domácnosti,
- pestovaní a ošetrovaní základných druhov rastlín,
- získavaní všeobecne využiteľných pracovných skúseností,
- využívaniu vhodných pracovných prostriedkov v bežnom živote,
- naučení sa pracovať v tíme,
- poznaniu pravidiel bezpečnosti práce a k schopnosti poskytnúť pomoc pri úraze

OBSAH

1. ročník

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Umyť si ruky, tvár, čistiť si zuby, česať sa, kloktat', používať vreckovku, používať WC. 62
 Obúvať sa, šnúrovať a zaväzovať topánky. Čistiť topánky - očistiť prach, nakrémovať,
 vyleštiť.

Ovládať rôzne druhy zapínania. Samostatne sa obliekať. Odstrániť prach z odevu, kefovať,
 prášiť. Odkladať odev a obuv.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.

Utierať smaltovaný riad a riad z plastov. Pomáhať pri stolovaní. Udržiavať poriadok.

Zametať. Utierať prach.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Navliekanie koráľov rovnakej farby alebo v rôznom farebnom rytme, rovnakej veľkosti alebo
 rozdielnej veľkosti, triediť podľa veľkosti, tvaru, farby.

Skladanie mozaiky, pracovať s plodmi - napichávať, navliekať, nadväzovať, nalepovať
 (náhrdelníky, náramky, mozaiky z rozličných materiálov, zvieratká z plodov, koláže a iné).

Modelovanie

Oboznámenie sa s modelovacím materiálom. Modelovací materiál miesiť, stláčať, valkať,
 guľať, vyťahovať, odštipávať, modelovať základné tvary - valčeky, šišky, placky atď.

Modelovať jednoduché tvary z jedného kusa, neskôr modelovať predmety z dvoch a
 viacerých častí. Na dokončenie výrobkov používať drevka, zápalky, špajdle, špáradlá, papier,
 perie atď. Modelovať na pieskovisku alebo na pieskovom stole.

Montážne a demontážne práce

Hry so stavebnicami z dreva aj z plastov.

Triediť a ukladať časti stavebníc. Voľne zostavovať a spájať časti stavebníc. Zisťovať, čo
 patrí a nepatrí do súboru. Cvičiť motoriku, pozornosť, presnosť. Zisťovať lateralitu.

Práce s papierom a kartónom

Poznávať vlastnosti papiera (povrch - hladkosť, drsnosť, hrúbku, farbu). Triediť papier podľa
 vlastností. Prekladať, skladať, vystrihovať, nalepovať, zlepovať. Perforácia podľa tvaru
 šablóny. Poučiť o práci s nožnicami. Potláčať papier odtlačkami rozličných predmetov a
 detskými tlačidielkami.

Pestovateľské práce

Polievať kvetiny na záhone aj v kútiku živej prírody. Pestovať hrach a fazuľu, siať ich do črepníka, polievať. Pomáhať pri zbere zeleniny, ovocia, čistiť záhony a cesty, vyberať kamienky. Oboznámiť sa s jednoduchým záhradníckym náradím. Ísť na vychádzku do záhrad, do parkov.

2. ročník

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Umývanie rúk, tváre, čistenie zubov, česanie sa, kloktanie, používanie vreckovky, používanie WC. Obúvanie sa, čistenie obuvi.

Čistenie šiat, kefovanie, prášenie.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.

Utieranie a ukladanie riadu. Pomoc pri stolovaní, estetická úprava stola, rozkladanie obrúskov, príborov, tanierov. Udržiavanie poriadku, zametanie, utieranie prachu.

Ukladanie nástrojov, potrieb, pomôcok na určené miesto.

Šitie

Prípravné práce na šitie, preťahovanie bužírky na cvičných drevených doskách.

Oboznámenie sa s ihlou – prepichovanie kartónu s narysovanými priamkami a bodmi.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, strihanie, lisovanie, prepichovanie,

zväzovanie a zlepovanie drobného materiálu.

Určovanie farby, triedenie materiálu podľa farby a tvaru, rozlišovanie prírodného a umelého materiálu.

(mozaiky, vláčik a stôl zo zápalkových škatuliek, vianočné a veľkonočné ozdoby, koláže)

Modelovanie

Miesenie, stláčanie, valkanie, gúľanie, vyťahovanie, odoberanie, odštipávanie, rozdeľovanie modelovacieho materiálu, vytváranie základných tvarov : valčeky, šišky, placky – sušenie.

Poznávanie tvárnosti a súdržnosti materiálu.

Modelovanie predmetov z viacerých častí. Dopĺňovanie výrobkov inými materiálmi: drevka, špajle, papier, špáradlá a iné.

(jednoduché tvary zeleniny, ovocia, pekárenských výrobkov, rozprávkové postavy, zvieratá)

Modelovanie na pieskovisku a na pieskovom stole (ulice, križovatka, okolie školy, kopec).

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov podľa predlohy a podľa vlastnej predstavy z jednotlivých častí stavebníc. V praktických činnostiach poznávanie vlastností materiálov, ktoré sa používajú na montážne práce a ich porovnávanie s inými materiálmi.

Práce s papierom a kartónom

Prekladanie, skladanie, vytrhávanie, strihanie, nalepovanie, zlepovanie, rezanie, obkresľovanie tvaru podľa šablóny, vystrihávajúce jednoduchých symetrických tvarov z predloženého papiera.

Určovanie vlastnosti papiera (hrúbka, povrch, farba) v praktických činnostiach.

Rozlišovanie druhov papiera, s ktorým sa pracuje: novinový, baliaci, prieklepový, výkresový, farebný, pijavý.

(skladačky, vystrihovačky, ozdoby, geometrické tvary)

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín: polievanie, kyprenie, prihnojenie, čistenie listov od prachu,

odstraňovanie odumretých častí. Pestovanie hrachu, fazule a reďkovky: úprava pôdy pred siatím, siatie do riadkov, pretrhávanie, zalievanie, priebežná starostlivosť o rastliny počas vegetácie. Práca s motyčkou a hrablami pri úprave záhonov. Zalievanie a priebežná starostlivosť o trvalky. Poznávanie podmienok života rastlín (voda, vzduch, svetlo, teplo, pôda). Pozorovanie klíčenia semien hrachu a fazule, sledovanie zmien na semenách pri klíčení a začiatočnom raste. Pestovanie hrachu a fazule na suchých a predklíčených semenách. Siatie obilia do misky (príprava veľkonočnej výzdoby). Vychádzky do záhrad a parkov.

3. ročník

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Prehlbovanie zdravotných a hygienických návykov.

Oboznamovanie sa s významom otužovania, vhodného obliekania podľa ročných období.

Práce v domácnosti

Umývanie ovocia a zeleniny pred použitím.

Balenie jedla na desiatu.

Hygiena v domácnosti.

Umývanie, utieranie a odkladanie riadu.

Čistenie kovových častí nábytku a bytového zariadenia.

Príprava pokrmov

Nákup najzákladnejších potravín (chlieb, pečivo, mlieko).

Nalievanie mlieka do hrnčeka.

Umývanie zemiakov.

Šitie

Odmeranie nite, navliekanie do ihly navliekačom i bez neho, robenie uzla.

Šitie predným stehom na páse kartónu, látky, s vyznačenými bodmi a spojnicami.

Obnitkovávací steh.

Porovnávanie vlastností tkaniny a papiera.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom 11

Zdokonaľovanie praktických činností z predchádzajúcich ročníkov.

Využívame drievka, handričky, škatuľky, korok, bužírku, papier, špagáty, vyfúkané vajička na výrobu hračiek, ozdôb a darčiekov.

Navliekanie, skladanie mozaiky, práca s plodmi a prírodným materiálom (slama, listy, šišky, gaštany, konáriky zo stromov, ryža, plody slnečnice a iné).

Modelovanie

Miesenie, valkanie, stláčanie, pridávanie, odoberanie, ohýbanie, delenie na časti, sušenie, varenie modelovacieho materiálu, používanie formičiek.

Poznávanie vlastností rozličných materiálov, porovnávanie rozdielov medzi nimi.

Výroba drobných úžitkových predmetov.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie jednoduchých modelov z konštrukčnej stavebnice vyrobenej z plastu (spájanie súčiastky pomocou matíc a skrutiek, rôznych typov pásov, spojovacích dosiek) a z kartónových stavebnicových častí (rozlišovanie modelov).

Vytváranie priestorových modelov (vozík, nábytok, veža a iné).
Oboznámenie sa s jednotlivými súčasťami stavebnice a s predlohami.
Práce s papierom a kartónom
Vytrhávanie podľa jednoduchého predkresleného vzoru. Nalepovanie vytrhávaných obrazcov.
Vystrihovanie podľa predkresleného jednoduchého vzoru, nalepovanie vystrihovaných obrazcov. Zostavovanie viacfarebných vzorov.
Používanie lepiaceho papiera. Natieranie papiera lepidlom a nalepovanie.
Prekladanie, skladanie, stláčanie, strihanie, rezanie a meranie papiera a tenkého kartónu.
(Obal na knihy, záložka, hračky, pohárik, lastovička, vrtuľka, lietadlo, maska na karneval, ozdoby.)
Pestovateľské práce
Ošetrovanie izbových rastlín – opakovanie a prehlbovanie činností z predchádzajúcich ročníkov.
Presádzanie izbových rastlín.
Rozmnožovanie rastlín stonkovými a listovými odrezkami (tradeskancia, pelargónia a iné).
Zisťovanie podmienok pre život rastlín porovnávaním (voda, svetlo, vzduch, teplo, pôda).
Práca s kľúčidlom (hrach, obilie, zemiaky).
Pestovanie trvaliek (pivónie, králiky, nevädze): kyprenie, pletie, polievanie.
Zbieranie liečivých rastlín podľa miestnych podmienok (správne trhanie, sušenie, uskladňovanie).
Pestovanie šalátu: sejba do debničiek, sadenie, ošetrovanie počas vegetácie, zber.
Pestovanie hrachu, reďkovky, fazule.

4. ročník

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Umývanie rúk toaletným mydlom, čistenie nechtov kefkou.

Ošetrovanie pri bodnutí hmyzom, pri malej popálenine.

Práce v domácnosti

Hygiena domácnosti.

Umývanie, utieranie a upratovanie riadu.

Utieranie prachu, čistenie nábytku.

Umývanie umývadla a vane.

Príprava pokrmov

Obsluha elektrického variča, varnej kanvice, mikrovlnnej rúry.

Prestieranie stola k raňajkám.

Príprava raňajok: chlieb s maslom a džemom, čaj s citrónom, biela káva.

Varenie zemiakov v šupke, ošúpanie zemiakov.

Šitie

Šitie predným stehom na kanave.

Spájanie látky jednoduchým zošitím, prišívanie gombíka, spínačky, pútka.

Zošívanie látky predným stehom, zadným stehom do jednoduchého švika.

Začísťovanie okrajov látky obnitkovacím alebo slučkovým stehom.

Navliekanie šnúrky a gumy, zošívanie koncov gumy.

Rozoznávanie tkanín: bavlnené, hodvábné, vlnené, syntetické.

Háčkovanie. Nacvičovanie retiazkových očiek.

Práce v dielni

Práce s papierom a kartónom

Prekladanie, skladanie, strihanie, vystrihovanie, lepenie, rezanie, zošívanie, meranie a prebíjanie. (používanie dierkovača, zošívачky) Zostavovanie skladačky z papiera.
Prepletanie farebných pásov.
Strihanie podľa predkresleného vzoru.
Balenie balíka.
Modelovanie
Príprava hlíny na modelovanie (vláčnosť, hustota), používanie modelovacích potrieb.
Modelovanie drobných predmetov tvaru kocky, hranola, valca, gule.
Montážne a demontážne práce
Zostavovanie modelov z konštrukčnej stavebnice, spájanie maticami, skrutkami.
Nacvičovanie správneho pomenovania nástrojov a stavebnicových dielov.
Oboznámenie žiakov s funkciou používaných nástrojov.
Demontáž modelov a ukladanie jednotlivých častí do škatule.
Zostavovanie modelov z kartónových stavebnicových častí.
Práce s drevom
Oboznamovanie žiakov s vlastnosťami dreva.
Oboznámenie sa s názvami a funkciou pracovných nástrojov.
Nacvičovanie základných prác s drevom:
rezanie dreva (nožom, pílou chvostovkou a čapovkou),
opracovanie dreva (rašpľou, pilníkom),
vítanie (nebožiecom),
brúsenie (šmirgľovým papierom),
napúšťanie hydrovoskom a leštenie.
Používanie drevených a ocelových tužidiel, pokosnice a uholnice.
Meranie skladacím metrom.
Rezanie prútu nožom na menšie časti, delenie pomocou zárezov, zaobl'ovanie a zahrocovanie koncov.
Práce s kovem
Práca s mäkkým drôtom – vyrovnávanie, ohýbanie, strihanie, pílenie, začisťovanie koncov.
Vyrovnávanie klincov.
Práce s kožou alebo koženkou
Oboznamovanie sa s vlastnosťami spracovávaného materiálu.
Strihanie, rezanie podľa kovového pravítka, prebíjanie dutým priebojníkom.
Pestovateľské práce
Ošetrovanie izbových rastlín: zalievanie, kyprenie, prihnojovanie, presádzanie.
Rozmnožovanie izbových rastlín stonkovými odrezkami (pelargónia, begónia a iné).
Práca s klícidlom (cibuľa, cesnak).
Rýchlenie cibul'ovitých rastlín (narcis, tulipán, krokus).
Pestovanie zeleniny: hrach, reďkovka, šalát, fazuľa, pažitka, rajčiak.
Zber liečivých rastlín podľa miestnych a časových podmienok.
Pestovanie trvaliek (pivónia, králiky, nevädze a iné).

5. ročník

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Pravidelne si čistiť zuby.

Obviazať poranenie na ruke alebo na nohe.

Stolovanie

Práce v dielni

Práce s papierom a kartónom

Poučiť o výrobe papiera, o závislosti kvality papiera od použitého výrobného materiálu. Jednoduchšie kartónažne práce. Papier a kartón merať, strihať, rezať, narezávať podľa pravítka, ohýbať, prebíjať,...

Zhotovovať zložitejšie skladačky, vytvárať priestorové kužeľovité figúrky a papierové plastiky.

Zošívať listy osmičkovým a dvojslučkovým stehom. Vlepovať vložky do mäkkých obalov bez orezania.

Modelovanie

Opakovať zručnosti z predchádzajúcich ročníkov, používať formičky a profilové šablóny, farbiť a lakovať výrobky. Pracovať s pilinovou kašou. Oboznamovať sa s vlastnosťami rozličných modelovacích materiálov a porovnávať rozdiely medzi nimi.

Montážne a demontážne práce

Zostavovať zložitejšie modely (aj pohybové) z konštrukčnej stavebnice z plastu aj z kovovej stavebnice. Zostavovať priestorové modely z kartónových vystrihovačiek. Práca s drevom

Poznať názvy pracovných nástrojov a ich funkciu.

Oboznámiť sa so štruktúrou dreva, posúdiť podľa štruktúry dreva ako sa dá deliť, rezať, štiepať. Rozoznať mäkké a tvrdé drevo.

Mäkké drevo merať, upínať, rezať, orezávať, hladiť, vŕtať, spájať klincami, moriť. Vyťahovať zatlčené klince.

Oboznámiť sa s rezaním a opracúvaním tvrdého dreva.

Práce s kovom

Zdokonaľiť sa v osvojených technikách z predchádzajúceho ročníka. Vytvárať meandre z drôtu podľa nákresu v skutočnej veľkosti, figúrky z drôtu a nastrihaných plechových pásikov. 64

Práce z kože alebo koženky

Pokračovať v jednoduchých prácach z kože alebo koženky. Vystrihovať, vysekávať, rezať materiál podľa kovového pravítka, zošívať.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí učiteľ.

Pestovateľské práce

Ošetrovať izbové rastliny - umývať rastlinu, čistiť črepník, odstraňovať pleseň a mach.

Oboznámiť sa so zásadami správneho zalievania.

Pracovať s kľúčidlom. Pozorovať klíčenie obilnín.

Okopaniny. Oboznámiť sa s významom okopanín, najmä s druhmi, ktoré rastú v mieste školy.

Pestovať zemiaky - pripraviť pozemok, pripraviť sadivo, sadiť, ošetrovať (kypriť, plieť, okopávať, obhŕňať, ochraňovať pred škodcami a burinou).

Pestovať strukoviny (hrach, fazuľu, šošovicu).

Oboznámiť sa s hlavnými druhmi burín, poznať ich škodlivosť a zásady boja proti nim.

Založiť herbár, ukladať kvety a listy poznávaných rastlín. Siat semená kvetín do debničiek.

Presádzať kvetiny. Staráť sa o okrasné kry.

Práce v domácnosti

Hygiena domácnosti.

Umývať a udržiavať rôzne druhy podlahových krytín. Vysávať.

Príprava pokrmov

Urobiť jednoduchý nákup.

Pripraviť raňajky - vajíčko na mätko, na tvrdo, miešané.

Pripraviť polievku zeleninovú, zemiakovú.

Čistiť zeleninu a zemiaky.

Šitie

Zvládnuť základné stehy (vrátane jednoslučkového stehu).

Prišívanie rozličných gombíkov, spínačiek, háčikov.

Plátať a vykonávať jednoduché opravy odevov.

Háčkovanie.

Háčkovať retiazku, krátky stĺpik, dlhý stĺpik.

6. ročník

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Starostlivosť o vlasy – česanie, umývanie šampónom.

Ničenie vši detskej.

Práce v dielni

Práce s papierom a kartónom

Zdokonaľovanie osvojenej techniky, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce. Zošívanie zošitov, meranie, orezávanie, rezanie, lepenie a používanie knihárskeho materiálu a pomôcok. Zhotovovanie zošitov s orezanými okrajmi, škatúľ, dosiek s pláteným chrbtom, rámik – pasparta a iné.

Modelovanie

Modelovanie dutých predmetov aj s použitím modelárskeho očka a špachtle – guľa, valec, hrnčeky, vazy, misy, duté vajíčka. Modelovanie figúrky s vystihnutím pohybu.

Práca so sadrou, odlievanie do formy, kašírovanie, vyškrabovanie predkresleného vzoru - sadrové odliatky, geografické makety.

Montážne a demontážne práce

Samostatná práca podľa predlohy.

Zostavovanie zložitých pohyblivých modelov z kovovej stavebnice.

Zdokonaľovanie rozličných spôsobov montáže a demontáže osvojené v predchádzajúcich ročníkoch.

Práce s drevom

Upevnenie poznatkov o základných druhoch dreva (mäkké a tvrdé drevo) a oboznamovanie sa s ich priemyselným spracovaním (rezivo – hranoly, dosky, latky, preglejky, dyhy).

Obrábanie dreva základnými technikami, používanie svorkovnic.

Rezanie malou rámovou pílkou a chvostovkou.

Vŕtanie nebožiecom a kolovrátkom. Spájanie dreva skrutkami do dreva, brúsenie, lakovanie.

Výrobky: podložka pod hrniec, jednoduchý svietnik, hračka, vešiak na šaty, krmidlo.

Práce s kovem

Práca s medeným, hliníkovým a tenkým oceľovým drôtom, oboznamovanie sa s ich vlastnosťami a najvhodnejším využitím.

Meranie, strihanie, spleťanie, ohýbanie, vyrovnávanie drôtu, používanie rôznych klieští.

Práce s plastmi

Oboznamovanie sa s vlastnosťami organického skla a novoduru, s ich použitím v praxi.

Ich opracovanie- meranie, obrysovanie, rezanie, vŕtanie, pílenie, brúsenie, leštenie.

Lepenie novoduru.

Výrobky: geometrické tvary, stojan na servítky, stierka, dekoračné a úžitkové predmety.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí učiteľ.

Pestovateľské práce

Úprava a spracovanie pôdy - rýľovanie, hrabanie. Úprava hriadiok.

Zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín.
Siatie a sadenie plodín podľa priority kultivarov v regióne.
Príprava sadeníc – siatie, pikírovanie, presádzanie priesad.
Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie zeleniny.
Poznávanie škodcov a ochrana pred nimi.
Prirodzená ochrana a spolužitie rastlín.
Zber plodín, úprava pôdy po zbere, uskladnenie.
Úžitková záhrada na okne, balkóne, loggii.
Oboznamovanie sa s ošetrovaním ovocných stromov a kríkov.
Zber ovocia a uskladnenie.
Letničky, dvojročné rastliny, trvalky, skalničky.
Kvety na balkóne a loggii.
Izbové kvety, hydroponické pestovanie rastlín.
Viazanie a aranžovanie kvetín.
Práce v domácnosti
Hygiena v domácnosti.
Čistenie podlahovej krytiny, nábytku. Čistiace prostriedky a bezpečnosť pri práci s nimi.
Pranie osobnej bielizne.
Príprava pokrmov
Nátierky, pudíng, polievky, pokrmy zo zemiakov.
Obsluha plynového a elektrického sporáka.
Práca so strojčkami na mletie mäsa, maku, strúhanky.
Šitie Oboznamovanie sa s pomôckami a nástrojmi pre ručné šitie a s drobnou textilnou a technickou prípravou.
Základné stehy. Štopkanie. Pomocné stehy. Obnitkovacie stehy. Prišívanie zapínadiel.
Zošívanie dvoch látok jednoduchým stehom. (chňapka)
Oboznamovanie sa so šijacím strojom a jeho základnou obsluhou.
Navliekanie nite, šitie bez nití.
Háčkovanie
Háčkovanie s vlnou. Krátky a dlhý stĺpik. Pridávanie do kruhu.
Opakovanie a zdokonaľovanie techniky. (ihelníček, podložka)
Pletenie
Ručné pletenie hladkých a obrátených očiek, začínania a ukončenie. (šál, čelenka)
Základy technického kreslenia
Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.
Rysovacie potreby, manipulácia s nimi.
Technické normalizované písmo.
Druhy čiar a ich využitie:
- hrubé – obrysové,
- tenké - pomocné, rozlišovacie (využívanie hrúbky čiar a tvrdosti ceruziek).
Rysovanie priamok, úsečiek :
- základné pojmy – opakovanie,
- rysovanie úsečiek danej dĺžky, označovanie úsečiek,
- premieňanie dĺžkových jednotiek,
- smer úsečiek, priamok.

7. ročník

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Poučenie o kozmetike rúk a nôh. Starostlivosť o nechty.

Založenie domácej lekárničky.

Hygiena v domácnosti.

Umývanie okien a dverí.

Čistenie odevov a obuvi.

Práce v dielni

Práce s papierom

Meranie, strihanie, rezanie, lepenie papiera a kartónu.

Príklady výrobkov: stojan na ceruzky, puzdro na ihlice, darčekové vrečko, leporelo.

Montážne a demontážne práce

Montáž a demontáž bicykla. Údržba bicykla.

Práce s drevom

Obrábanie dreva základnými technikami. Spájanie dreva klincami, skrutkami do dreva, plátovaním a glejením. Dlabanie.

Úprava povrchu výrobkov brúsením, hydrovoskovaním, leštením, morením, lakovaním.

Tmelenie, brúsenie výrobkov pred natieraním, natieranie farbou.

Čítanie jednoduchých výkresov, kreslenie jednoduchých náčrtov, obrysovanie materiálu. 42

Príklady výrobkov: podložka pod riad, sušiak na utierky a utierky, polička na kvety, krmidlo pre vtáky, búdky, lopáriky, rám spájaný plátovaním, debničky, vešiak na kľúče.

Práce s kovem

Oboznamovanie sa s hlavnými druhmi plechu a s jeho vlastnosťami.

Obrysovanie, ohýbanie, pílenie, prebíjanie, nitovanie, spájanie skrutkami, maticou.

Úprava povrchu brúsením a lakovaním.

Rezanie pákovými nožnicami. Používanie raznice.

Príklady výrobkov: zvieratka podľa šablóny, menovka na záhony, štítky na kľúče, plechová škatuľka, chrániče na zveráky, háky.

Práce s plastami

Pokračovanie v práci s organickým sklom a novoduroom. Ohýbanie.

Príklady výrobkov: škatuľky, ťažidlo, nôž na papier, ozdobný háčik, tabuľka k menovke, hračky.

Práce s kožou a koženkou

Meranie, rezanie, strihanie, prebíjanie, spájanie kože a koženky.

Príklady výrobkov: ozdobné prívesky, opasok, puzdrá.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí vyučujúci.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.

Umývanie okien a dverí.

Čistenie odevov a obuvi.

Príprava pokrmov

Polievky. Úprava pokrmov z ryže. Zeleninové šaláty.

Konzervovanie zeleniny sušením a solením.

Šitie

Spojovacie stehy (perličkový, základný).

Spájanie a začisťovanie látky. Prišitie pútka.

Oboznámenie sa so strihom na najjednoduchších príkladoch (posteľná bielizeň).

Šitie na stroji – rovné šitie.

Ozdobný steh – hladkovanie.

Príklady výrobkov: vankúšik, čelenka, pútko.

Pletenie

Pridávanie a uberanie.

Výrobok: jednoduché oblečenie. 43

Háčkovanie

Háčkovanie jednoduchého vzoru.

Výrobok: jednoduché oblečenie.

Pestovateľské práce

Úprava a spracovanie pôdy - rýľovanie, hrabanie. Úprava hriadok.

Zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín.

Siatie a sadenie plodín podľa priority kultivarov v regióne.

Príprava sadeníc – siatie, pikírovanie, presádzanie priesad.

Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie zeleniny.

Poznávanie škodcov a ochrana pred nimi.

Prirodzená ochrana a spolužitie rastlín.

Zber plodín, úprava pôdy po zbere, uskladnenie.

Úžitková záhrada na okne, balkóne, loggii.

Oboznamovanie sa s ošetrovaním ovocných stromov a kríkov.

Zber ovocia a uskladnenie.

Letničky, dvojročné rastliny, trvalky, skalničky.

Kvety na balkóne a loggii.

Izbové kvety, hydroponické pestovanie rastlín.

Viazanie a aranžovanie kvetín.

Základy technického kreslenia

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.

Rysovanie rovnobežiek:

- manipulácia s rysovacími potrebami pri rysovaní rovnobežiek,
- základné vlastnosti rovnobežiek.

Kružnice, rysovanie kružníc:

- stred kružnice, priemer, polomer,
- kótovanie dier a kružníc.

8. ročník

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena

Opakovanie zásad osobnej hygieny.

Intímna hygiena dievčaťa a ženy.

Hygiena domácnosti

Veľké upratovanie domácnosti.

Ručné pranie bielizne. Pranie bielizne v práčke (podľa možností školy).

Žehlenie podľa značiek na textile.

Práce v dielni

Práce s drevom

Zdokonaľovanie sa v ručnom obrábaní dreva, hobl'ovanie, povrchové natieranie. Tmelenie, brúsenie.

Spájanie dreva čapmi a rozperami. Práca podľa technického výkresu.

Rezanie rámovou pílou. Napúšťanie hydrovoskom a leštenie.

Príklady výrobkov: stojan na obrúsky, sušič na utierky, polička, rám čapovaním.

Práce s kovom

Obrysovanie, sekanie, rezanie ručnou pílkou, vrtanie, pilovanie, spájkovanie, rezanie vnútorného a vonkajšieho závitú.

Vyklepávanie. Používanie posuvného meradla.

Príklady výrobkov: svietnik, ozdobný vešiak, lopatka na smeti a iné.

Práce s plastmi

Oboznámenie sa s rozličnými druhmi plastov. Význam recyklácie plastov.

Pílenie, vrtanie, tvarovanie, lámanie, spájanie, lepenie, brúsenie, leštenie organického skla, novoduru.

Rezanie závitov. Tvarovanie novoduru.

Príklady výrobkov: obuvák, kliešte na cukor, držiak na zubné kefky a iné. Práca s kožou a koženkou

Meranie, rezanie, prerážanie, šitie, nitovanie kože.

Príklady výrobkov: púzdro na nôž, šľapky.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí vyučujúci.

Práce v domácnosti

Príprava pokrmov

Úprava mäsa.

Propagovanie jedál živočíšneho pôvodu s nízkym obsahom tuku a s vysokým obsahom plnohodnotných bielkovín (ryby, hydina, syry, jogurty, tvaroh).

Príprava jedál podľa receptov, oboznámenie sa s kuchárskou knihou.

Príprava jedál z ovocia a zeleniny (hlavne šaláty).

Oboznámenie sa s mixérom, šľahačom, príp. kuchynským robotom.

Konzervovanie ovocia a zeleniny.

Rodinné oslavy: stolovanie a obsluha pri významných rodinných oslavách.

Šitie

Práca s textilom. Druhy textilných materiálov (hrúbka, štruktúra, pevnosť, pružnosť).

Vkusné pracovné a spoločenské obliekanie.

Práca so strihom. Oboznámenie sa s úpravou kúpeného strihu podľa miery. Kladenie strihu na látku, vystrihovanie, šitie výrobku, žehlenie, štepovanie látky.

Ozdobné stehy krokvička, krížik.

Príklady výrobkov: zásterka, prestieranie.

Pletenie

Zdokonaľovanie techniky pletenia.

Príklady výrobkov: rukavice, ponožky.

Háčkovanie

Zdokonaľovanie techniky háčkovania.

Výrobok: napríklad jednoduchý odev pre bábiku.

Starostlivosť o dojča

Oboznamovanie sa s detskou výbavičkou.

Prebaľovanie dojčaťa, udržiavanie dojčaťa v čistote, kúpanie.

Príprava mlieka. Denný režim dieťaťa. Hygiena ženy a matky.

Pestovateľské práce

Obsah učiva prispôsobíme úrovni žiakov, regionálnym a materiálnym podmienkam školy v praktických činnostiach v oblastiach: zelenina a poľnohospodárske plodiny, kry a stromy, kvety, izbové rastliny.

Základy technického kreslenia

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.

Rysovanie uhlov, kolmíc:

- základné vlastnosti rôznobežiek,
- kolmica,
- pravý uhol, - druhy uhlov, označenie uhlov.

Rovinné obrazce:

- pomenovanie obrazcov, rozlišovanie na základe vlastností (obdĺžnik, štvorec, kruh)
- kosoštvorec, kosodĺžnik (rysovanie, rozlišovanie).

Kótovanie rovinných obrazcov:

- kótovanie v technickej praxi,
- význam a úloha kótovania, objekt kótovania,
- základné pojmy: kótovacie čiary, vynášacie čiary, hraničenie,
- šípky, šikmé čiary, písanie kót a ich význam,
- kótovanie rovinných obrazcov,
- kótovanie uhlov.

Zhotovovanie náčrtov rovinných obrazcov.

9. ročník

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena

Intímna hygiena .

Hygiena domácnosti

Zariadenie bytu, výber bytových doplnkov, starostlivosť a spôsoby ich ošetrovania. Veľké upratovanie, tepovanie kobercov. Čistiace prostriedky. Bezpečné zaobchádzanie s modernými prístrojmi v domácnosti.

Ustlanie postele, prevliekanie posteľnej bielizne.

Údržba odevu a bielizne: spôsoby prania, čistenie škvŕn. Žehlenie, regulácia tepla v žehličke.

Práce v dielni

Práce s drevom

Zdokonaľovanie sa v ručnom obrábaní dreva a povrchovej úprave.

Spájanie dreva kolíčkami. Práca podľa technického výkresu.

Rezanie lupienkovou pílou.

Príklady výrobkov: stojan na časopisy, debničky na kvety a iné.

Práce s kovem

Práca s profilovým materiálom – rezanie, sekanie, vrtanie, pilovanie.

Príklady výrobkov: kladivko, uholník a iné.

Práce s plastmi

Zdokonaľovanie pracovných činností s organickým sklom a novodurom.

Príklady výrobkov: maliarska paleta, polička, puzdro a iné.

Údržbárske práce

Praktické činnosti podľa potreby pri údržbe školského nábytku, záhradného náradia a školského areálu.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí vyučujúci.

Práce v domácnosti Príprava pokrmov

Príprava jedál podľa kuchárskej knihy, príprava receptov.

Rôzne spôsoby spracovania zeleniny a ovocia a zachovanie vitamínov.

Konzervovanie ovocia a zeleniny, príprava kompótov a lekvárov.

Príprava cukrárenských výrobkov.

Praktické využitie moderného technického vybavenia kuchyne pri príprave pokrmov.

Šitie

Odievanie a móda: voľba materiálu, strihu, kombinácia farieb, odievanie pri rôznych príležitostiach.

Práca s textilom. Zdokonaľovanie sa v šití všetkých ručných stehov. Vyšívanie gombíkovej dierky.

Zhotovenie pútka obnítovaním z látky.

Práca so strihom. Strojové šitie: šitie do kruhu, štepovanie, začisťovanie látky.

Žehlenie zložitých tvarov.

Príklady výrobkov: jednoduchá blúzka, kruhové prestieranie a iné.

Pletenie

Zdokonaľovanie techniky pletenia. Výrobok podľa vlastného výberu.

Háčkovanie

Zdokonaľovanie techniky háčkovania. Výrobok podľa vlastného výberu.

Starostlivosť o dieťa

Informácie o narodení dieťaťa.

Detská výbava. Prebaľovanie dojčat'a, príprava mlieka a ďalších pokrmov pre dieťa.

Hygiena matky.

Starostlivosť o chorých a starých ľudí

Oboznámenie sa s hygienickou starostlivosťou o chorých a starých ľudí, s rôznymi spôsobmi merania telesnej teploty, s prikladaním obkladov, s používaním liekov, so základnými lekárskymi vyšetreniami (röntgenové, sonografické, moču, krvi a iné).

Pestovateľské práce

Obsah učiva prispôsobíme úrovni žiakov, regionálnym a materiálnym podmienkam školy.

Význam pestovania zeleniny pre zdravie človeka.

Pestovanie základných druhov zeleniny.

Zužitkovanie odpadu kompostovaním.

Biologická ochrana pestovaných plodín.

Základy technického kreslenia

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.

Osová súmernosť

- využívanie osovej súmernosti v praxi (dekoratívna a ľudová tvorba)

- znázorňovanie s využitím osovej súmernosti.

Zhotovovanie technických náčrtov výrobkov.

Rysovanie jednoduchých technických výkresov, praktické využitie.

Základná škola – Alapiskola, Školská 330, Jelenec										
Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra									
Predmet	Výtvarná výchova									
Časový rozsah výučby/ročník	1. r	2. r	3. r	4. r	5. r	6. r	7. r	8. r	9. r	
	1/t 33/r	1/t 33/r	1/t 33/r	1/t 33/r	1/t 33/r	1/t 33/r	1/t 33/r	1/t 33/r	1/t 33/r	1/t 33/r
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie									
Forma štúdia	denná									
Vyučovaci jazyk	slovenský, maďarský									

Charakteristika učebného predmetu

Hlavným cieľom výtvarnej výchovy je využiť esteticko-výchovný charakter predmetu, čo znamená prebúdžanie a formovanie estetického vzťahu žiaka s mentálnym postihnutím ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia.

Estetické zážitky a tvorivé činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnávaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umožňujúcej úspešné zaradenie do praktického života.

Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnej základnej škole nezastupiteľná. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov.

Cieľom výtvarnej výchovy vo vyšších ročníkoch špeciálnej základnej školy je i naďalej viesť žiakov k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej kráse, k výchove vkusu a k rozvoju už osvojených základných výtvarných zručností. V procese vyučovania výtvarnej výchovy je potrebné neustále brať do úvahy nielen výtvarnú typológiu detí, ale hlavne druh a stupeň postihnutia s prihliadnutím na individuálne možnosti každého žiaka.

Vhodné je využiť možnosti terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

Ciele učebného predmetu

Ciele výtvarnej výchovy sú:

Kognitívne ciele

Poznávať jazyk vizuálnych médií. Učiť ho poznať a používať jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií. Rozumieť im a tak zvyšovať uvedomelosť reflexie vizuálnej kultúry. Poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich. Poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a niektoré štýlové obdobia.

Senzomotorické ciele

Rozvíjať motoriku, tvorivosť. Umožniť žiakovi rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a

fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov. Prostredníctvom výtvarnej výchovy rozvíjať tvorivosť v jej základných, všeobecne uplatniteľných princípoch. Formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník.

Socioafektívne ciele

Formovať kultúrne a postoje. Vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií; cez zážitok aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel uvádzať ho do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícií, ale na úrovni aktuálneho vnímania problematiky vyjadrovania sveta umením.

Formovať celistvú osobnosť. Prístupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a taktiež formovanie a aktívne používanie zručností – to všetko prostredníctvom činnosného a zážitkového vyučovania.

OBSAH

1. ročník

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Na vychádzkach a pri hrách žiaci si všimajú prírodu a jednotlivé prírodniny. Zbierajú prírodné materiály pre ich zvláštnosti; kamene, kamienky, halúzky, plody, listy a pod., pozorujú ich, triedia a porovnávajú, rytmicky radia, zoskupujú, vtláčajú do vhodných materiálov - piesok, hlina, blato, sadra, plastelína.

Tematické práce - domov; školské prostredie, moja mamička, kamaráti, na ihrisku, dom, v ktorom bývam; naša škola; naša mačka a pod. Príroda v rôznych ročných obdobiach (vegetácia), ilustrácie k rozprávkam.

Uplatňujeme kresbu, maľbu, modelovanie, výtvarné hry s rozličnými materiálmi a výtvarnými prostriedkami, priestorové vytváranie, konštruovanie.

Výtvarné prostriedky vyberáme v súvzťažnosti s nácvikom jednotlivých tvarov písma.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Kresba (mäkká ceruza, fixka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

Grafické vyjadrovanie pohybových predstáv – žiaci napodobňujú pracovné pohyby, ako napr. miešanie, mletie, vstávanie, skákanie, kyvadlové hodiny, vietor, graficky ich zaznamenávajú. Rytmicky radia rozličné prírodné a dekoratívne prvky.

Voľné kreslenie – rozvinutie grafického pohybu.

Vertikálne a horizontálne čiary, oblúky, kruhy, veľkým aj malým pohybom, grafický záznam robia postojáčky a na veľkej ploche.

Maľba (štetec, tampón, drievko, prsty / temperové farby, akvarelové farby)

Základné zručnosti v práci so štetcom a farbami.

Ukladať farby štetcom na plochu papiera, prerušovať ťahy štetca: bodky, škvrnny, čiarky.

Zväčšovaním škvŕn zo stredu vytvárať niektoré jednoduché tvary: lopta, jablko a pod.

Modelovanie (plastelína, hlina, modurit)

Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, val'kaním, vyt'ahovaním.

Vytváranie modelov jednoduchého tvaru, napr. pečivo, ovocie, zeleninu, rozličné nádoby točením ušúľaného valčeka podľa vzoru.

Ozdobovanie modelov.

Vytváranie modelov z piesku na pieskovisku alebo pieskovom stole pomocou formičiek na vyklápanie, kopce, cesty a pod.

2. ročník

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Tematické práce

Námety zo života detí a dospelých, ilustrácie k známym rozprávkam a rečnovankám.

Výtvarné rozprávanie zážitkov dieťaťa kresbou a maľbou.

Zobrazovanie prírodných a umelých foriem

Na vychádzkach vyhľadávanie tvarovo, farebne a štruktúrou zaujímavých prírodných materiálov, ich dotváranie. Práca s prírodnými materiálmi (otláčanie, vtláčanie do vhodných materiálov, prenášanie do plochy a pod.)

Pozorovanie vecí dennej potreby z hľadiska tvaru, funkcie a materiálu. Ich zobrazovanie na základe poznania a detských predstáv (kresbou, maľbou, modelovaním).

Výtvarné hry a dekoratívne činnosti

Hry s farbou

Využívanie hry s farbou na poznanie vlastností farby, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu; husté a riedke, svetlé a tmavé farby.

Kontrast svetlých a tmavých farieb (obloha, krajina, svetlo a tieň v krajine). Radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov (pastel, tempera, krieda, akvarel, lepidlo, klovatína, farebné tuše a pod.)

Priestorové vytváranie

Poznávanie vlastností modelovacích materiálov (sochárska a tehliarska hlina, cesto, modurit, plastelína).

Modelovanie jednoduchej skutočnosti (napr. ovocie, huby a pod.)

Prebúdzanie elementárneho zmyslu pre priestor v súvislosti s poznávaním životného prostredia.

Vytváranie konkrétnych priestorových situácií z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku a pod. (tvarovanie kopcov, údolí, koryta rieky, hlavnej cesty, stavebných dominant a pod.) s využitím makiet domov a stromov.

Dekoratívne práce

Prebúdzanie zmyslu pre rytmus.

Rytmické radenie rôznych prírodných prvkov, farebných plôch a tvarov, odtlačkov do vhodných materiálov (piesok, hlina, blato, cesto, sadra, plastelína), trhanie, strihanie, nalepovanie, práce so štetcom – pásy látok, stužky, koberce a pod.

Výtvarná kultúra

Oboznamovanie žiakov s ilustráciami kníh pre deti (A. Klimo, Š. Cpin, J. Čapek).

Vymenovanie osôb a vecí na obrázku, pokus o jednoduchý opis obrázka.

Hračky. S čím sa deti hrajú. Hračka, bábika, maňuška

3. ročník

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Tematické práce

Námety zo života detí na základe vlastných zážitkov a rozprávania.

Dejové a figurálne námety, nadväzujúce na úlohy predchádzajúcich ročníkov smerujú k rozvoju detskej predstavivosti.

Približné vystihnutie proporčných vzťahov.

Výtvarné rozprávanie.

Zobrazovanie prírodných a umelých foriem

Vyhľadávanie a výtvarné dotváranie prírodných materiálov na základe fantázie – reliéfne (odtlačky alebo odlievanie do sadry) alebo voľné útvary – napr. strašiak v poli a podobne formou kolektívnych aj samostatných prác).

Veci, ktoré slúžia človeku. Objavovanie a pozorovanie tvarov, vecí z hľadiska ich úžitku a materiálu. Pokusy o kresbové a farebné vyjadrovanie tvarovo aj farebne výrazných predmetov (detské hračky, žehlička, visiaci zámok a iné).

Výtvarné hry a dekoratívne činnosti

Hry s farbou

Rozpíjanie, zapúšťanie do mokrého podkladu, napr. krajina, obloha.

Hra s náhodou, ktorú možno výtvarne využiť – dotváranie farebnej škvvrny na základe predstáv a podobne. Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok na vystihnutie nálady (kontrast svetlej a tmavej krajiny a naopak).

Poznávanie výrazových vlastností svetlej a tmavej plochy.

Rozdelenie rozlične širokých svetlých a tmavých pásov (napr. vzory na textil) rozširovaním a narastaním, nie vyplňovaním.

Priestorové vytváranie

Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor. Modelovanie jednoduchej skutočnosti a vyjadrovanie predstáv na základe fantázie (napr. rozprávkové postavy).

Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor a súvislosti s poznávaním životného prostredia.

Hra s vytváraním priestoru z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku (tvarovanie kopcov, údolí, koryta rieky a pod.) s využitím stavebnicových makiet domov a stromov.

Dekoratívne práce

Pomocou jednoduchých techník tlače (odtlačky prírodnín, zvitku papiera, vyrobených tlačidiel – zemiak, guma, pokrčený papier) rozvíjať zmysel pre rytmus a tvorivé radenie prvkov. V dekoratívnych kompozíciách môžeme využiť rôzne vystrihovačky, koláže a mozaiky.

Výtvarná kultúra

Ukážky ilustrácií z kníh pre deti z predchádzajúceho ročníka rozširovať o ďalšie (V. Hložník, V. Gergel'ová, J. Trnka, V. Bombová).

Čo vyjadrujú farby, napr. modrá (obloha, voda), červená (oheň, ruža), zelená (tráva, les), žltá (slnko, obilie) a podobne.

4. ročník

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Tematické práce

Námety zo života detí, ich činností a prostredia, v ktorom sa pohybujú v nadväznosti na obsah vyučovania ostatných predmetov v tomto ročníku (slovenský jazyk a literatúra, vlastiveda, pracovné vyučovanie, hudobná výchova).

Komponovanie a zobrazovanie priestoru: maľbou (akvarel, tempera, suchý pastel) a kresbou (mastný pastel v kombinácii s akvarelom, tuš kolorovaný akvarelom).

Zobrazovanie prírodných a umelých foriem

Výtvarné stvárnenie skutočnosti na základe priameho pozorovania (zrakového, hmatového, sluchového vnímania).

Zachytenie tvarov, štruktúr a farebnosti prírodnín.

Zachytenie veľkosti, tvarov a materiálov vecí dennej potreby.

Výtvarné stvárnenie kresbou (rudka, mäkká ceruzka, kolorovaná kresba, kombinované techniky), maľbou (suchý a mastný pastel, fixy).

Plošné a priestorové úžitkové práce

Dekoratívne práce

Poznávanie a hodnotenie rôznych výtvarných techník a materiálov.

Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie.

Ornamentálna kresba, vyplňanie plochy podľa šablóny. Dvojfarebné a trojfarebné kombinácie.

Volíme námety v súvislosti s kultúrou bývania a odievania.

Priestorové práce

Modelovanie a priestorové vytváranie s rôznym výtvarným materiálom. Modelovanie dvojrozmerných a trojrozmerných plastík.

Výtvarná kultúra

Návšteva výstav prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov podľa regionálnych možností.

Vychádzky zamerané na pozorovanie architektúry a panorámy krajiny.

Besedy o ilustráciách a reprodukciách umeleckých diel.

5. ročník

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho deťom, z ich priamych zážitkov a skúseností - z vychádzok, pracovných činností, zo života v rodine, v škole, na ulici, v obchode, dopravnom prostredí a pod..

Ďalším zdrojom námetov sú ilustrácie filmových, divadelných a literárnych útvarov.

Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby, pozorovania prírodnín vedieme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Upozorňujeme na proporcionálne vzťahy jednotlivých častí k celku, šírky k výške a pod.

Žiakov učíme využívať kontrast svetlých a tmavých tónov, studených a teplých farieb.

Výtvarné techniky: kresba, maľba, kombinované a materiálové techniky - koláž, textilná aplikácia, mozaika.

Výtvarné materiály: tuš, rudka, mäkká ceruzka, akvarel, tempera, fixky, farebný papier, časopisy, textil a iné.

Práca s výtvarnými prostriedkami

V kompozíciách vychádzame z osvojených základných poznatkov z predošlého ročníka.

Odporúčame realizovať rastlinný, vecný, figuratívny i geometrický dekoratívny motív.

Používať šablónu, ktorú učíme zhotovovať samostatne. Využívať pritom zjednodušené štylizované tvary. Dbáť na vhodnú jednoduchú farebnú kombináciu. Opäť uplatňovať kontrast tmavých, svetlých, teplých a studených farieb.

Maľba (akvarel), kombinované techniky - modrotlač (odkrývacia technika, vosková rezerva), batika.

V priestorovom vytváraní uplatňujeme a dopĺňame poznatky a výtvarné zručnosti z predošlého ročníka. Modelujeme dvoj a trojrozmerné plastiky jednoduchých štylizovaných tvarov. Námety volíme analogicky s oblasťou - výtvarné osvojovanie skutočnosti.

Modelovanie (hlina, sadra, plastelína, modurit), kašírovanie (noviny, papierová buničina, škrob, voda).

Plastiky z rôzneho materiálu (látka, farebný papier, kartónové škatuľky, prírodniny, drevo ...).

Výtvarné umenie

Návštevy výstav výtvarných prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov, múzeí.

Vychádzky zamerané na okolitú architektúru.

6. ročník

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Námety tematických prác je potrebné orientovať na skutočné zážitky detí, aby sa pretransponovaním skutočnosti rozvíjala predstavivosť a na základe predstáv i fantázia. V tematických prácach učiť žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého čerpáme námety. Nezabúdať pri tom i na uplatňovanie spontánneho prejavu. Námety - ilustrácie krátkych dejových celkov: rozprávky, poviedky, filmové príbehy. Zážitky z exkurzií a vychádzok. Zobrazenie pracovných činností.

Výtvarné techniky:

kresba - kolorovaná perokresba, kresba drevkom

maľba – tempera, suchý a mastný pastel

grafika – tlač z kartónovej koláže, tlač z textilnej koláže

Výtvarný materiál voliť podľa výberu techník.

Učiť žiakov správne vidieť a zobrazovať predmety dennej potreby, viesť ich k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu – ľudská hlava (portrét spolužiaka), postava, zviera, rastliny, školské potreby. Výtvarné techniky:

kresba - rudka, mäkká ceruzka, perokresba, fixy

maľba – tempera, gvaš

materiálové techniky – mozaika z papiera, prírodnín, koláž

modelovanie – hliny, reliéf z plastelíny, cesto, kaširovanie

Výtvarný materiál voliť podľa výberu techník.

Práca s výtvarnými prostriedkami

V plošných dekoratívnych prácach využívanie výtvarných techník spojených s experimentovaním. Orientácia na farebné cítenie detí, obohacovanie používania farebnej škály. Zameriavanie sa na farebnú výplň plochy a ornamentálnu tvorbu, rozširovanie poznatkov o technikách výtvarnej tvorby. Jednoduchými formami oboznamovanie žiakov s tradičnou ľudovou technikou textilnej tvorby.

Výtvarné techniky: techniky spojené s experimentovaním – zapúšťanie do riedenej klovatiny, hra s akvarelovými škvŕnami preklápaním, rozfukovanie tušových škvŕn s dotváraním, farebná výplň dekoratívnej plochy, vosková rezerva, odkrývanie na vosku, radenie prvkov odtlačaním..., modrotlač návrh na dekoračnú látku do detskej izby, na šatovku.

Výtvarné materiály: voskový pastel, parafín (biela svieca), tuš, farebný tuš, akvarelové farby, klovatina – podľa výberu techník.

V priestorovom vytváraní orientovanie sa na tvar ako hlavný výtvarno-výrazový prostriedok. Na modelovanie využiť rôzny odpadový materiál. Vychádzať z jednoduchých foriem a tvarov. Citlivo využívať ukážky ľudových artefaktov formou besied, návštevou ľudových umelcov v ich pracovnom prostredí, podľa regionálnych možností.

Výtvarné techniky: modelovanie, priestorové vytváranie z papiera, montážne práce z rôzneho materiálu.

Výtvarné materiály: hlina, plastelína, modulit, cesto, rôzny odpadový materiál, krabičky, drôt, kaširovací materiál (novinový papier, buničina, škrob), sadra.

Výtvarné umenie

Návštevy výstav výtvarných prác detí, dospelých, návštevy galérií a múzeí. Priblížiť žiakom diela ilustrátorov detských kníh (A.Brunovský, V. Bombová)

7. ročník

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Znázorňovanie dejového celku v kompozíciách väčšieho formátu.

Postupné stupňovanie náročnosti na usporiadanie kompozičných prvkov.

Rozširovanie obzoru poznania detí v náuke o farbách – vlastnosti farieb a ich využitie.

Príklady námetov: zážitky z výletov, exkurzií, motív krajiny, postava v krajine, športové námety, školské aktivity, predstava o budúcom povolání.

Rozvíjanie priestorového videnia, cítenia a vyjadrovania vnímaním a pozorovaním priestorových útvarov a javov v prírode.

Nenásilné upriamovanie pozornosti na perspektívne zobrazovanie rotačných a hranatých telies a učenie žiakov ich zobrazovaniu.

Príklady námetov: námety čerpať z ľudovej tvorby – zobrazovanie hlinených nádob rôzneho tvaru a veľkosti, pomôcky v domácnosti, pracovné náradie, prírodniny, ľudská postava.

Výtvarné techniky: maľba (mokré a suché materiály), kolorovaná kresba uhl'om, kolorovaná perokresba, maľba na sklo. Grafické techniky – linoryt, tlač z kartónovej a textilnej koláže, suchá ihla (do kartónu).

Kresba (rudka, uhoľ, mäkká ceruzka), frotáž, textilná aplikácia.

Výtvarné materiály: volíme podľa výberu výtvarných techník

Práca s výtvarnými prostriedkami

Pri plošných dekoratívnych prácach uplatňujeme výtvarno – výrazové prostriedky grafických techník – línia, plocha (negatívna, pozitívna, štrukturovaná), využívame kontrast svetla a tmy vlastnosti farieb.

Príklady námetov: jednoduché návrhy na plagáty, návrhy na prestieranie, knižné prebaly, obrusy, dekoračné látky.

Výtvarné techniky: práce z kartónu (vystrihovanie, preklápanie, lepenie), konštrukčné práce z kartónových krabičiek (liekoviek) s výtvarným dotváraním priestoru, kašírovanie, modelovanie z hliny, modulitu, cesta.

Výtvarný materiál: výber výtvarného materiálu určuje zvolená výtvarná technika.

Výtvarné umenie

Využívame všetky formy výtvarných aktivít vrátane zapojenia sa do rôznych výtvarných súťaží. Citlivo stupňujeme náročnosť výberu umeleckých a ďalších prostriedkov k besedám o umení. Krajinomáľba – porovnanie tvorby M. Benku a M. Bazovského.

Figurálna kompozícia, postava v krajine – L. Fulla, Galanda, C. Majerník.

8. ročník

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Čerpanie námetov zo skutočnosti, ktorá zodpovedá záujmom žiakov, ich zážitkom.

Kompozície s postavou a menšou skupinkou postáv jednoducho rozmiestnených v priestore.

Voľné vyjadrenie proporcie a pohybu ľudskej postavy na základe poznania, pozorovania a poučenia.

Zjednodušovanie typických predmetov a tvarov do grafickej podoby.

Detaily v kresbe (postavy, tváre a pod.)

Výtvarné techniky: kresba, grafika (tlač z výšky, tlač z hĺbky – suchá ihla, sadroryt, linoryt.

Výtvarný materiál volíme podľa výberu výtvarnej techniky.

Výtvarné vyjadrovanie tvarových, farebných a priestorových javov, prehlbovanie poznatkov perspektívneho zobrazovania.

Príklady námetov: Svet pod lupou a mikroskopom, kryštály, nerasty. Motív krajiny – blízke okolie školy, tiché zákutia ulíc a parkov.

Výtvarné techniky: široká škála základných, čistých i aplikovaných a kombinovaných techník.

Výtvarný materiál volíme podľa výberu výtvarnej techniky.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Prehľadovanie poznatkov žiakov o zákonitostiach úžitkového umenia, výtvarnej výrobe prostredníctvom dekoratívnych prác a výtvarných činností spojených s experimentovaním.

Informačná, myšlienková a výtvarno-estetická funkcia grafiky.

Uplatňovanie spojenia motívu a písma na ploche v kompozíciách.

Výrazové možnosti písma v hravých a experimentálnych činnostiach s použitím hotového typografického písma.

Výtvarné techniky: využívame širokú paletu výtvarných techník podľa záujmu žiakov; ako novú naučíme žiakov viacfarebnú voskovú batiku.

Výtvarný materiál volíme podľa výberu výtvarnej techniky.

Prehľadovanie poznatkov o vzťahu výtvarných a technických princípoch architektúry, možnosti architektonického a urbanistického riešenia, práca s trojrozmerným materiálom.

Poznávanie vzťahu funkcie a formy objektu a jeho priestorový výraz na základe experimentovania pri ich vytváraní.

Námety čerpáme zo súčasnej bytovej a nábytkovej kultúry.

Vytváranie architektonických objektov s doplnením životného prostredia – prírody.

Výtvarné techniky: modelovanie, asambláž a všetky vhodné techniky pre výtvarno-konštruktívne činnosti.

Výtvarný materiál: využitie rôznych odpadových materiálov a farieb.

Výtvarné umenie

Poznávanie umenia cez umelecké reprodukcie, filmy, fotografie.

Súčasná architektúra a urbanizmus.

Bytová kultúra – funkčné a estetické požiadavky.

Zátišie v dielach umelcov – J. Mudroch, M. Medvecká, L. Guderna, V. Špála, J. Šturdík, porovnať s tvorbou P. Picassa, H. Matissa.

9. ročník

Námety

Pri výbere námety využívame témy preberané na iných vyučovacích predmetoch, prípadne využívame prvky projektového vyučovania.

Zapájame žiakov do výzdoby interiéru a exteriéru školy, triedy, školskej jedálne, do výtvarných súťaží s námetmi podľa tém daných vyhlasovateľom súťaže.

Výtvarné techniky

Výtvarné techniky relaxačného charakteru zamerané na činnosť, rozvíjanie výtvarných zručností, estetickosť, sebaujadrovanie, podporovanie spontánnej expresivity, vyjadrenie zážitku.

Plošné, priestorové, figurálne, dekoratívne techniky.

Netradičné formy práce s využitím všetkých arteterapeutických techník.

Výtvarný materiál

Výber materiálu je určený voľbou výtvarnej techniky.

Základná škola – Alapiskola, Školská 330, Jelenec										
Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra									
Predmet	Hudobná výchova									
Časový rozsah výučby/ročník		1. r	2. r	3. r	4. r	5. r	6. r	7. r	8. r	9. r
		1/t 33/r	1/t 33/r	1/t 33/r	1/t 33/r	1/t 33/r	1/t 33/r	1/t 33/r	1/t 33/r	1/t 33/r
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie									
Forma štúdia	denná									
Vyučovací jazyk	slovenský, maďarský									

Charakteristika učebného predmetu

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

Ciele učebného predmetu

Cieľom je prostredníctvom:

- poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní, pochopením úlohy ľudovej piesne v živote človeka a spoločnosti si osvojiť hudobný materinský jazyk a takto prispieť rozvíjaniu kultúrnych kompetencií žiakov,
- poznania slovenského zvykoslovia, vlasteneckých piesní, umeleckého spracovania ľudových piesní hudobnými skladateľmi, minulej a súčasnej podoby ľudových piesní získať základy národnej identity a vlastenectva,
- postupného poznávania umeleckých artefaktov ich chápať ako prirodzenú súčasť svojho života.

Kognitívne ciele

- poznávať svet zvukov a hudby na báze a princípoch detskej hry a jej rôznych foriem (senzomotorická, napodobňujúca, námetová, funkčná, fantastická a pod.),
- prostredníctvom hudobných aktivít postupne získať elementárne základy hudobných vedomostí, hudobného jazyka, výrazových prostriedkov, učiť sa s nimi tvorivo pracovať a využívať ich ako prostriedok komunikačný a sebavyjadrovací bez nároku na definíciu pojmov,
- prispievať k rozvoju osobnosti žiaka, k rozvíjaniu hudobnosti (hudobných schopností) prostredníctvom komplexných, navzájom prepojených a nadväzujúcich hudobných činností,
- zvládnuť postupný prechod od spontánnych a napodobňujúcich hudobných hier k hrám s pravidlami, k zámernej práci s hudobným materiálom,
- poznávať zákonitosti tvorby hudobných diel, vybrané umelecké diela tak, aby vzhľadom na mieru svojich skúseností žiaci chápali, rozpoznávali a interpretovali výpovede predložených, veku primeraných umeleckých diel,
- získať základy hudobného myslenia, elementárne základy hudobno-estetického vedomia v sústave hudobných vedomostí a vkusových postojoch.

Socioafektívne ciele

- uvedomovanie si a rozlišovanie mravných a estetických hodnôt, otvorenosť a tvorivosť,
- empaticky pristupovať k precítению a pochopeniu umeleckých diel a asertívne vyjadrovať vlastné názory a postoje,
- bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- získať schopnosti spolupracovať v tíme, vedieť plánovať, propagovať, realizovať i prezentovať vlastnú prácu i skupinové projekty,
- chápať umenie v jeho mnohorakých podobách a súvislostiach nielen ako ušľachtilý spôsob vyplňania voľného času, ale aj ako prostriedok skvalitnenia a skultúrnenia svojho života.

Psychomotorické ciele

- na základe získaných zručností žiaci dokážu na primeranej úrovni realizovať svoje hudobné predstavy v súčinnosti s výtvarnými, pohybovými a literárnymi a integrovať ich v individuálnych alebo skupinových projektoch,
- dokázať zostavovať auditívne, vizuálne i dramatické prvky.
- Základným zámerom hudobnej výchovy je rozvíjať kľúčové kompetencie tak, aby sa:
  - rozvíjal citový svet žiakov,
  - formovali mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života,
  - vychovali žiaci hrdí na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom,
  - vhodne a nenásilne spájala hudba s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom,
  - vychovávali vnímaví, aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre.

OBSAH

1. ročník

Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby.

Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia (šuchotanie papiera, štrnganie kľúčmi, prelievanie tekutiny v zatvorenej fľaši atď.).

Detské rečňovanky, vyčítanky, popevky, piesne o prírode, o zvieratách, hudobné rozprávky, skladby (napr. uspávanka, pochod) a detské pohybové hry.

Piesne na spev žiakov - Vrabec muzikant (ľudová); Prší, prší (ľudová); Húsky, húsky (A. Čobej); Bude zima, bude mráz (ľudová); Išiel strašiak (ľudová); Bola babka (ľudová); Kytička (F. Alvín); Medved'ku, daj labku (ľudová); Paste sa húsatká, paste (ľudová); Fúkaj, fúkaj teplý vetrik (A. Čobej); Slniečko nás zobúdz (J. Matuška).

Piesne na počúvanie - Malý školák (F. Alvín); Jedlička (L. Burlas); Zimní spáči (J. Matuška); Moja rodná zem (A. Čobej).

2. ročník

Osvojovanie piesní, inštrumentálnych a vokálnych skladieb a hudobno-pohybových hier.

Detské rečňovanky, vyčítanky, jednoduché popevky, piesne o prírode, o zvieratách, hudobné rozprávky, skladby s vyhranenou spoločenskou funkciou (napr. uspávanka, pochod) a detské hudobno-pohybové hry.

Grafické znázorňovanie pohybu melódie (vysoko - nízko, stúpanie – klesanie).

Piesne pre spev žiakov

Kohútik jarabý (ľudová); Jeden, dva, tri (L. Galko); Išla sova na tanec (ľudová); Čo je to? (Š. Kantor); Zima nám je, zima (ľudová); Červené jablčko (ľudová); Za humnami (ľudová); Heličky, beličky (ľudová); Mamička (O. Francisci); Keby som ja mala prepeličky nôžku (ľudová); Hopsa, Zuzka, srdce moje (ľudová); Prší, prší (E. Hula); Ej oráč (ľudová); Paste sa, húsatká, paste (ľudová); Sláviček (ľudová); Sviet' slniečko (S. Hocheľ).

Piesne na počúvanie

Padá sniežik; Hádanky (A. Čobej); Kozipolka (ľudová); Oženil sa Kulifaj (ľudová); Poďme

deti na čačky (ľudová).

Počúvanie skladieb

Škovránok (P.I. Čajkovskij); Bábika; Koníček (T. Frešo); Čertík v komíne (J. Matuška); Dana, rúčky, Dana; Chodí pavúk po papuči; kolo, kolo mlynské; Osievame múčku; Ťap, ťap, ťapušky; Uspávanka (E. Suchoň).

Hudobno-pohybové hry

Češem si hlavičku (ľudová); Na vlka a líšku (K. Ondrejka – A. Biľová); Svet' slniečko (S. Hochel); O husličky (ľudová).

3. ročník

Osvojovanie ďalších piesní zborovým a skupinovým spevom.

Práca v skupine pri vytváraní inštrumentálnych sprievodov, výber najvhodnejšieho sprievodu (dvojtónového).

Piesne na spev žiakov

Gúľalo sa, gúľalo (ľudová); Pradú ženičky (ľudová); A tam hore na komíne (ľudová); Malí muzikanti (E. Hula); Padaj sniežik, padaj (O. Francisci); Semafor (O. Francisci); Ej, chlapi, šuhajci (ľudová); Tancuj, tancuj (ľudová); Konvalinka (J. Matuška); Keď slniečko jasne svieti (E. Hula); Keď sa tá sýkorka vydávala (ľudová) Povedz biela holubička (A. Čobej); Na dvore býva sliepočka naša (J. Matuška)

Piesne na počúvanie

Náš orchester (O. Vygotskij); Letia sane (J. Matuška); Beliže mi, beli (J. Cikker), Mamička (Z. Macháček); Kúpil si pes; Pradie mačka (I. Dibák); Pomôžte mi dobré deti (A. Čobej); Lietala si lastovička (ľudová)

Počúvanie skladieb

Zajačik; Hracie hodiny (T. Frešo); Medveď Mišo (J. Dlouhý); Let čmeliaka (N. Rimskij-Korsakov); Hymna

Hudobno – pohybové hry

Ty a ja (K. Ondrejka – A. Biľová); Má milá má trnku (ľudová); Šli dievčence vence vit' (ľudová); Fúka vetrík (H. Šimoneková); Javorová brána (ľudová)

4. ročník

Rozlišovanie piesne a nástrojovej skladby, vyčítanky, rečnovanky, uspávanky, pochodu a hudby k tancu.

Vytváranie sprievodu k piesňam s využitím kvinty alebo opakovaného motívu na elementárnych nástrojoch.

Počúvanie inštrumentálnej a vokálnej skladby, zameriavanie pozornosti na výrazný prvok skladby.

Rozoznávanie zvuku klavíra, huslí, bubna, a trúbky v skladbách na počúvanie. Uplatňovanie a rozvíjanie základných pohybovo-rytmických prvkov v ľudových hudobno-pohybových hrách, napodobňovanie známych pracovných činností.

Piesne na spev žiakov

Milá kamarátka (O. Francisci); Maličká som (ľudová); Nech si lieta (A. Čobej); Ovce moje, ovce (ľudová); U susedov, tam je topoľ (ľudová); Lietala si lastovička (ľudová); Letela páva, letela (ľudová); Fúka, fúka fujavica, Vianočné koledy, Snehuliak (S. Hochel); Sniežik sa nám chumelí (J. Matuška); Fašiangy, Turíce (ľudová); Čierne oči, choďte spať (ľudová); Ej, už sa k jari blíži (ľudová); Kukulienka, kde si bola (ľudová); Na bielej hore (ľudová); Číže je to

biely dom (ľudová); Zahrajte mi muzikanti (ľudová); Mamička moja (O. Francisci); Od kolieska do kolieska (ľudová) a iné.

Piesne na počúvanie

Uspávanka (F. Schubert); Mamičkám (I. Hurník); Nad Tatrou sa blýska a iné.

Skladby na počúvanie

Maličká som; Zahrajte mi muzikanti (E. Suchoň); Zázračná muzika (J. Letňan), Chorá bábika, Pohreb bábiky, Nová bábika (P.I.Čajkovskij); Pochod komediantov (B. Smetana) a iné.

Hudobno-pohybové hry

Tiki-taki, tiki-tak (Š. Kantor); Cip, cip, cipovička (ľudová); Čížiček, čížiček (ľudová)

5. ročník

Učenie sa piesní - Čierne oči choďte spať (ľudová); Po valašsky od zeme (ľudová); Červený kachel, biela pec (ľudová); Pri Prešporoku na Dunaji (ľudová); Zjedzte ma vlčky, zjedzte (ľudová); Do hory ma poslali (ľudová); Prešporská kasáreň (ľudová); Chodíme, chodíme (ľudová); Anička, dušička, kde si bola (ľudová); Tu je zima zas (O. Francisci) a iné.

Počúvanie piesní zamerané na rôzne žánre - Hej, lepšie na doline (ľudová); Javor, javor vysoký si (ľudová) a iné.

Počúvanie skladieb - Zázračná muzika (J. Letňan); Pochod drevených vojakov (P. Čajkovskij); Keď sa vlci zišli (E. Suchoň) a iné.

Hudobno-pohybové hry a tance - Čížiček, čížiček (ľudová); Trebišovské dzivky (ľudová) a iné.

6. ročník

Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária, rozlišovanie dĺžky tónov.

Detské piesne (Cestička belavá; Gúľalo sa, gúľalo; Fúka vetrík; Kde ideš, čierny barane; Tancuj, tancuj; A tam hore na komíne; Konvalinka; Malí muzikanti a iné).

Rečňovanky, riekanky (Postojačky, posedačky; Stojí vrba pri potoku; Princeznička na bále; Ide vláčik; En ten tulipán; Pôjdeme my do hájička a iné).

Hudobno-pohybové hry (Ty a ja; Má milá má trnku; Šli dievčence vence vit'; Javorová brána; Pásla ovečky a iné).

Počúvanie ľudových piesní, vokálnych a inštrumentálnych skladieb (Padá sniežik, Kozípolka, Oženil sa Kulifaj, Koníček, Uspávanka a iné).

Slovenská štátna hymna.

7. ročník

Piesne na spev – Spievanky, spievanky (ľudová); Ej, zalužicky poľo (ľudová); Ide furman dolinou (ľudová); Trenčín, dolinečka (ľudová); Kysuca, Kysuca (ľudová); Išeu Macek do Mauacek (ľudová); Hej, keď ma šikovali (ľudová); Všetci ľudia povedajú (ľudová); Kázala mi mati (ľudová); Ach synku, synku (ľudová); Pieseň o jari (J. Matuška); Všetko sa chystá na zimu (S. Hochel)

Piesne a skladby na počúvanie

Spievajte si spievaj (ľudová); Zvoní, zvoní zvonček (M. Novák); Uspávanka, Keby som bol vtáčkom (M. Schneider-Trnavský); Hajulienky, haj (Z. Mikula); Marmurjeva (S. Stračina), Labula (M. Novák); Cigánsky barón (J. Straus); Humoreska (A. Dvořák); Zbojnícke tance (J. Cikker); Gopak z opery Soročinský jarmok (M. P. Musorgskij); Polky z lašských tancov (L. Janáček); Diet'a zaspáva (R. Schumann).

Hudobno-pohybové hry a tance

Sedemdesiat sukien mala (ľudová); Povedal mi jeden chlapec (ľudová); Tancovala a neznala (ľudová); Svätenie jari (M. Novák).

8. ročník

Rozoznávanie zvuku fagota v osvojovaných inštrumentálnych skladbách, sledovanie hry známych nástrojov, nástrojových skupín a súborov.

Piesne na spev – Ej, padá, padá rosička (ľudová); Tancujem, tancujem (ľudová); Horela lipka, horela (ľudová); Zasadil som tri stromčeky (ľudová); Trenčín, dolinečka (ľudová); Mala som milého (ľudová); Hore Hron, dole Hron (ľudová); Ej, čo koho do toho (ľudová); Horička, hora, zelená hora (ľudová); Nebola som veselá (ľudová); Tam okolo chotára (ľudová); Prídi ty šuhajko (ľudová); Cez zelené žitko (ľudová); Stavíme máje (ľudová); Ej, Jáne, Jáne (ľudová); Dobré ráno (A. Čobej); Hej, pod Kriváňom (S. Tomášik); Slovenčina moja (J. Valašťan-Dolinský); Moja rodná zem (A. Čobej); Zvončeky (M. Žikavská); Narodil sa Kristus Pán (koleda); V slzách matička sedela (K. Ruppeldt)

Piesne a skladby na počúvanie

Kvetinový valčík (P. I. Čajkovskij); Slovenská sonatína (M. Schneider-Trnavský); Kto za pravdu horí (K. Kuzmány); Hoj, vlasť moja (M. Schneider-Trnavský); Pieseň o rodnej zemi (G. Dusík); Uspávanka (J. Brahms); Tance z Pohronia (A. Moyzes); Peter a vlk (S. Prokofiev); Vodník (Z. Fibich); Spi, duša, spi (M. Schneider-Trnavský)

Hudobno-pohybové hry a tance

Okolo Súče vodička tečie (ľudová); Pod tým našim okienečkom (ľudová); Štrnka, brnka (ľudová); Vtáčkovia (ľudová)

9. ročník

Aktívne oboznamovanie sa s hudobnými nástrojmi, ich rozlišovanie podľa zvuku.

Sprevádzanie spevu a hudby tanečnými krokmi valčíka, polky, karičky a čardáša.

Piesne na spev – Prala som ja na potôčku (ľudová); Ja som chlapec vrtký (ľudová); Limbora, limbora (ľudová); Tam okolo Levoči (ľudová); Zalet' sokol, biely vták (ľudová); Javorník, Javorník (ľudová); Z Východnej dievčatá (ľudová); Poďme bratia do Betlema (ľudová); Neďaleko mlyna (ľudová); Sobotienka ide (ľudová); Na tej Detve (ľudová); Žalo dievča, žalo trávu (ľudová); Láska, Bože, láska (ľudová); Mám ja kosu, kosičku (ľudová); Neodchádzaj slniečko (A. Čobej); Keby som mal gitaru (A. Čobej); Lúčenie, lúčenie (O. Francisci - B. Wallnerová) a iné.

Piesne a skladby na počúvanie

Árie z oper (napríklad: Verdi, Bisset, Cikker a iné)

Piesne z muzikálov (napríklad: West Side Story, Na skle maľované a iné)

Piesne z operiet (napríklad: Strauss, Dusík, Lehár a iné)

Džezové piesne, country, rock and roll (podľa výberu učiteľa)

Hudobno-pohybový prejav

Ľudové tanečné hry a ľudové tance podľa spevu žiakov a počúvanej ľudovej hudby.

Pohybová improvizácia v rytme modernej hudby.

Základná škola – Alapiskola, Školská 330, Jelenec										
Vzdelávacia oblasť	Zdravie a pohyb									
Predmet	Telesná výchova									
Časový rozsah výučby/ročník		1. r	2. r	3. r	4. r	5. r	6. r	7. r	8. r	9. r
		2/t 66/r	2/t 66/r	2/t 66/r	2/t 66/r	2/t 66/r	2/t 66/r	2/t 66/r	2/t 66/r	2/t 66/r
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie									
Forma štúdia	denná									
Vyučovacia jazyk	slovenský, maďarský									

Charakteristika učebného predmetu

Ciele predmetu telesná výchova v špeciálnej základnej školy sledujú dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov, t.j. dosiahnutie žiadaného stupňa telesnej zdatnosti, odolnosti a pohybových zručností. U žiakov sa snažíme vypestovať hygienické návyky, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektovaním ich výrazných individuálnych osobitostí.

Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej výchovy, zameraná k zmierneniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov, nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

Rozvíjanie pohybovej aktivity súvisí s rozvojom poznávacej činnosti, pretože v rámci telesnej výchovy zámerne pôsobíme na rozvoj psychických funkcií, ako je vnímanie a pozorovanie, pamäť, pozornosť, fantázia, myslenie a reč.

Pri zachovaní mnohostrannej funkcie vyučovacieho predmetu telesná výchova, odporúčame citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a fyzických výkonov žiakov. Odporúčame podriadiť motorické, ale predovšetkým fyzické výkony, ako cieľové kategórie emocionalite, t.j. pre radosť z pohybu, spolupatričnosti.

Ciele učebného predmetu

Hlavným cieľom telesnej výchovy je pozitívna stimulácia vývinu kultúrne gramotnej osobnosti prostredníctvom pohybu s akcentom na zdravotne orientovanú zdatnosť a radostné prežívanie pohybovej činnosti.

Cieľom je mať vytvorenú elementárnu veku primeranú predstavu o vlastných pohybových možnostiach a pohybovou činnosťou prispievať k optimálnemu stupňu rozvoja osobnosti ako celku i po stránke kognitívnej, emocionálnej, sociálnej, morálnej.

Vnímať zdravie a pohybovú aktivitu ako jeho nevyhnutnú súčasť pri formovaní vlastného zdravého životného štýlu a jeho uplatňovaní v každodennom živote. Formovať osobnú zodpovednosť za vlastné zdravie.

Mať osvojené elementárne pohybové zručnosti a vytvorené pohybové návyky súvisiace so základnými lokomóciami, mať optimálne primerane veku rozvinuté pohybové schopnosti,

preukazovať elementárne vedomosti a poznatky z telesnej výchovy a športu pri realizácii pohybových činností.

Prejavovať záujem o pohybové činnosti, prezentovať pozitívny vzťah k ich pravidelnej realizácii, aplikovať ich v každodennom živote.

OBSAH

1. ročník

Poradové cvičenia

- Základný postoj - Pozor! - Pohov!
- Nástupy do radu. Rozchod.
- Nástup družstva do radu a do zástupu.

Kondičné cvičenia

Beh

- Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.
- Beh na vytrvalosť.

Cvičenia s krátkym švihadlom

- Preskoky jednoožmo, striedavo, znožmo.

Cvičenia s dlhým švihadlom

- Podliezanie a preskakovanie napnutého švihadla.
- Podbiehanie krúžiaceho švihadla.

Cvičenie s využitím lana

- Preťahovanie družstiev približne rovnakej výkonnosti.

Cvičenie s plnou loptou 1 - 1,5 kg

- Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.

Cvičenie s využitím lavičky

- Cvičenie rovnováhy a celkovej obratnosti.
- Chôdza, beh, lezenie so sprievodnými pohybmi rúk a nôh, so zmenami postojov a polôh i s nosením ľahkého predmetu.
- Výskoky, zoskoky jednoožmo i znožmo.

Cvičenia na rebrinách

- Vystupovanie a zostupovanie, vyliezanie a zliezanie.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky

- Preliezanie, prebiehanie a preskakovanie jednotlivých dielov debny.

Prípravné cvičenia

- Prostné cvičenia zamerané na rozvíjanie pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na pretiahnutie a posilnenie svalových skupín a udržanie pohybového rozsahu v chrbtici a kĺboch.

Rytmická gymnastika a tanec

- Rytmizovaná chôdza a beh.
- Rytmizácia jednoduchých pohybov rúk, nôh i trupu podľa riekaniek, piesní a hudobného sprievodu.
- Jednoduché pohybové vyjadrenie hudobných pojmov: ticho - silno, pomaly - rýchlo, nízko - vysoko.

Akrobacie

- Zo sedu pádom vzad, ľah vznesmo, stoj na lopatkách s oporou v bokoch - ľah vznesmo, pádom do sedu.

- Z drepu spojného, predpažiť - kotúľ vpred do drepu spojného, predpažiť.
- Kotúľ vpred a výskok prehnuto do stoja.

Atletika

- Skok do diaľky z miesta s odrazom znožmo a z rozbehu.
- Hod loptičkou horným oblúkom na diaľku a na cieľ.

Základné činnosti športových hier

- Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi.
- Dribling na mieste.
- Podávanie lopty.
- Prihrávka - obojručne.
- Vrchná prihrávka jednoručne.
- Vrchné chytenie obojručne.

2. ročník

Zdravotné cvičenia

Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a pretáhovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrbtice (krúženie, otáčanie, vystieranie, ohýbanie, kmitanie postupne v jednotlivých kĺboch v ľahu, v sede, v stoji). Jazda na rehabilitačnom bicykli. Chôdza na akupresúrnom chodníku.

Kondičné cvičenia

Chôdza – upevňovanie základnej lokomócie, kladenie chodidiel pri chôdzi, správne držanie tela pri chôdzi (vyrovnávanie hlavy), práca paží počas chôdze, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, nácvik rytmickej chôdze. Obchádzanie prekážok. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi.

Beh – nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, nácvik vybehnutia na daný signál, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, ktorý zodpovedá prirodzenému tempu detskej chôdze. Beh so zmenami smeru.

Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, na druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10 – 15 cm do drepu. Nácvik sedu a udržanie rovnováhy na fit

– lopte a skákanie v sede. Lezenie – ľubovoľným smerom dopredu, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok,

preliezačky, nízký rebrík, švédske lavičky, diely švédskej debny.

Hádzanie a chytanie - nácvik chytania lopty guľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, nácvik chytania lopty hodenej učiteľom. Hádzanie lopty do terča a na cieľ. Hádzanie lopty spolužiakovi. Manipulácia s drobnými predmetmi: zbieranie, podávanie, prenášanie, skladanie, upratovanie.

Cvičenia s využitím švédskej lavičky, švédskej debny.

Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky, obraty na lavičke, nácvik udržiavania rovnováhy. Sed a kľak na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny.

Základy akrobatických cvičení

Vzpor drepmo, sed roznožný s predklonom, „váľanie sudov,, z mierneho svahu, kotúľ vpred, rovnovážny postoj na jednej nohe, aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordinácie pohybov.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu (tvarovanie snehovej gule – hádzanie na cieľ, stávanie

snehuliaka), nácvik chôdze po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie na miernom svahu. V jarnom a letnom období turistika – osvojovanie techniky presunu v teréne, jazda na trojkolke.

Ak sú vhodné podmienky – plavecký výcvik.

Kolektívne činnosti

Kolektívne hry spojené s nácvikom chôdze a behu, naháňačky.

Hry s využitím lopty – gúľanie, podávanie, chytanie.

Hudobno - pohybové hry

Cvičenia zamerané na koordináciu pohybu v rytme hudby, s rytmom riekanky. Detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Motivovaná a rytmizovaná chôdza a beh v základnom tempe. Nácvik striedania chôdze a behu podľa rytmického sprievodu.

Koordináčny a relaxačný cvičenia

Cvičenia zamerané na uvedomovanie si vertikalizácie a predĺžovanie osi tela, nácvik základných východiskových polôh – stoj, sed, ľah na chrbte, ľah na bruchu.

Cvičenia zamerané na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, celková relaxácia, aktivity na psychické uvoľnenie.

Nácvik prehĺbeného lokálneho dýchania, uvoľnené vydychovanie.

3. ročník

Poradové cvičenia

- Upevnenie pasívne osvojených základných povelov z nižších ročníkov.
- Nástup družstva do radu, dvojradu, zástupu a dvojstupu.
- Obraty na mieste.

Kondičné cvičenie

Cvičenia s využitím behu

- Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe so zmenami smeru s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.
- Vytrvalostný beh postupne až do 12 minút podľa individuálnych možností žiakov.
- Beh vzad.

Cvičenia s krátkym švihadlom

- Opakované preskoky znožmo, jednoož, striedavonož, so zameraním na techniku a vytrvalosť.
- Preťahovanie vo dvojiciach.

Cvičenia s dlhým švihadlom

- Preskoky krúžiaceho švihadla.

Cvičenia s využitím lana

- Preťahovanie družstiev i po rýchlom uchopení lana z rôznych polôh.

Cvičenie s plnou loptou 1 – 2 kg

- Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.
- Súťaživé štafety.

Cvičenie s využitím lavičky

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností a ich ďalší rozvoj na doske i kladinke lavičky (sklon lavičky asi 45°).
- Dvíhanie a nosenie lavičky.

Cvičenie na rebrinách

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov.
- Zoskoky zo 4. priečky na pružnú podložku.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky

- Vystupovanie a výskoky na debnu a zoskoky na pružnú podložku.
- Rýchle preskoky odrazom jedno nož medzi jednotlivými dielmi debny položenými na zemi.

Cvičenie na rebríku

- Vystupovanie, zostupovanie, vyliezanie a zliezanie na zvislom a šikmom rebríku.

Šplh na tyči

- Šplh s prírazom.
- Spúšťanie na tyči rúčkovaním.

Jazda na bicykli

- Nácvik pedálovania.
- Cvičenie rovnováhy.

Prípravné cvičenia

- Prostné cvičenia jednotlivca zamerané na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu v kĺboch a chrbtici.
- Prípravné cvičenia jednotlivca s náradím – s tyčou.

Rytmická gymnastika a tanec

- Rytmizovaná chôdza, beh s využitím priestoru a zmenami v tempe.
- Prísuný krok so zmenami v tempe.
- Využitie nacvičených tanečných prvkov miestnych ľudových tancov.
- Polkový krok.

Akrobacie

- Zo stoja na lopatkách oporou v bokoch – pádom vpred skrčmo.
- Kotúl vpred.
- Kotúl vpred opakovane, posledný zakončený skokom prehnuto do stoja, vzpažiť.
- Kotúl vpred na zvýšenej podložke (2 diely debny).
- Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh.
- Kotúl vzad do vzporu drepmo i opakovane.

Atletika

- Rýchly beh na 30 – 50 m s preskakovaním nízkych (20 cm) pravidelne rozostavaných prekážok.
- Vytrvalostný beh do 12 minút.
- Skok do diaľky skrčmo z rozbehu.
- Hod loptičkou do diaľky a na cieľ.

Základné činnosti športových hier

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov v zmenených, náročnejších podmienkach.
- Podávanie lopty na mieste i v pohybe.
- Dribling v pohybe pravou i ľavou rukou.
- Prihrávka obojruč trčením na mieste v dvojiciach alebo proti stene.
- Odbitie lopty obojruč o zem na mieste a prihrávka obojruč trčením v dvojiciach.

Drobné pohybové hry

Formovanie kladných vlastností.

- Loptové hry zamerané na hádzanie, chytanie a hry spojené s rýchlym behom.
- Hry na snehu, na ľade.

Turistika

- Chôdza a beh v teréne k cieľu vzdialenému 1,5 km. Prekonávanie terénnych prekážok. Vybíhanie a zbiehanie krátkeho svahu. Preliezanie a podliezanie prekážky. Cvičenie

rovnováhy na prírodných prekážkach. Dvíhanie a nosenie ľahkých predmetov.

- Hádzanie, vrhanie predmetu do diaľky, do výšky, na cieľ. Preťahovanie vo dvojiciach a pretláčanie v skupinách.

Odporúčame plavecký výcvik (podľa podmienok školy).

4. ročník

Poradové cvičenia

- Upevnenie osvojených základných povelov z nižších ročníkov.

- Nástup družstva do radu, dvojradu, zástupu a dvojstupu.

- Obraty na mieste.

- Pochod podľa hudby, pochod so spevom.

Kondičné cvičenie

Cvičenia s využitím behu

- Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe so zmenami smeru s predbiehaním a preskakovaním nízkyh prekážok.

- Vytrvalostný beh postupne až do 12 minút podľa individuálnych možností žiakov.

- Beh vzad, cval stranou.

Cvičenia s krátkym švihadlom

- Opakované preskoky znožmo, jednoož, striedavonož, so zameraním na techniku a vytrvalosť.

- Preťahovanie vo dvojiciach.

Cvičenia s dlhým švihadlom

- Preskoky krúžiaceho švihadla.

Cvičenia s využitím lana

- Preťahovanie družstiev i po rýchlom uchopení lana z rôznych polôh.

Cvičenie s plnou loptou 1 – 2 kg

- Nosenie, prenášanie, guľanie a podávanie na mieste i v pohybe.

- Súťaživé štafety.

Cvičenie s využitím lavičky

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností a ich ďalší rozvoj na doske i kladinke lavičky (sklon lavičky asi 45°).

- Dvíhanie a nosenie lavičky.

Cvičenie na rebrinách

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov.

- Zoskoky z 5. - 6. priečky na pružnú podložku.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky

- Vystupovanie a výskoky na debnu a zoskoky na pružnú podložku.

- Rýchle preskoky odrazom jednoož medzi jednotlivými dielmi debny položenými na zemi.

Cvičenie na rebríku

- Vystupovanie, zostupovanie, vyliezanie a zliezanie na zvislom a šikmom rebríku.

Šplh na tyči

- Šplh s prírazom.

- Spúšťanie na tyči rúčkovaním.

Jazda na bicykli

- Nácvičenie pedálovania.

- Cvičenie rovnováhy.

Prípravné cvičenia

- Prostné cvičenia jednotlivca zamerané na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu v kĺboch a chrbtici.
- Prípravné cvičenia jednotlivca s náradím – s tyčou, činkami a iným náradím.

Rytmická gymnastika a tanec

- Rytmizovaná chôdza, beh s využitím priestoru a zmenami v tempe.
- Prísuný krok so zmenami v tempe.
- Využitie nacvičených tanečných prvkov miestnych ľudových tancov.
- Polkový krok.
- Pohybová improvizácia na hudobnú alebo rytmickú predlohu.

Akrobacie

- Zo stoja na lopatkách oporou v bokoch – pádom vpred skrčmo.
- Kotúl' vpred.
- Kotúl' vpred opakovane, posledný zakončený skokom prehnuto do stoja, vzpažiť.
- Kotúl' vpred na zvýšenej podložke (2 - 3 diely debny).
- Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh.
- Kotúl' vzad do vzporu drepmo i opakovane.
- Stoj na rukách s dopomocou aj samostatne pri stene.

Atletika

- Rýchly beh na 30 – 50 m s preskakovaním nízkych (20 cm) pravidelne rozostavaných prekážok.
- Vytrvalostný beh do 12 minút.
- Skok do diaľky skrčmo z rozbehu.
- Hod loptičkou do diaľky a na cieľ.
- Skok do výšky.

Základné činnosti športových hier

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov v zmenených, náročnejších podmienkach.
- Podávanie lopty na mieste i v pohybe.
- Dribling v pohybe pravou i ľavou rukou. - Prihrávka obojruč trčením na mieste v dvojiciach alebo proti stene.
- Odbitie lopty obojruč o zem na mieste a prihrávka obojruč trčením v dvojiciach.
- Nadhodenie lopty a prihrávka obojruč trčením v pohybe.
- Prihrávka jednoruč, obojruč trčením v pohybe.

Drobné pohybové hry

Formovanie kladných vlastností.

- Loptové hry zamerané na hádzanie, chytanie a hry spojené s rýchlym behom.
- Hry na snehu, na ľade.

Turistika

- Chôdza a beh v teréne k cieľu vzdialenému 2 km. Prekonávanie terénnych prekážok. Vybiehanie a zbiehanie krátkeho svahu. Preliezanie a podliezanie prekážky. Cvičenie rovnováhy na prírodných prekážkach. Dvíhanie a nosenie ľahkých predmetov.
- Hádzanie, vrhanie predmetu do diaľky, do výšky, na cieľ. Preťahovanie vo dvojiciach a pretláčanie v skupinách.
- Ošetrovanie povrchových poranení.
- Prenášanie ranených.
- Základné spôsoby orientácie v prírode.

Odporúčame plavecký výcvik (podľa podmienok školy).

5. ročník

Poradové cvičenia

- Postoje.
- Obraty na mieste.
- Nástupové tvary družstva.
- Pochodové tvary družstva.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Zásady správneho držania tela.
- Zásady správnej techniky pohybov švihových, vodených kmitov a výdrží.
- Cvičenia bez náčinia, s krátkou tyčou, s plnou loptou a malými činkami (500 g), s krátkym švihadlom, so švédskou lavičkou, cvičenia na rebrinách, šplh na tyči, šplhanie s prírazom, šplh na lane (dĺžka max. 5 m).
- Rýchly beh na vzdialenosť 60 m.
- Beh na vytrvalosť, beh striedavý až do 12 min. prekážková dráha.

Drobné a prípravné pohybové hry

- Základné pravidlá pohybových hier.
- Zásady úrazovej zábrany.
- Drobné pohybové hry - bežecké, skokanské, loptové, štafetové, hry s náčiním, bez náčinia, prekážkové hry.
- Prípravné pohybové hry - gymnastické, atletické, hravé.

Športová gymnastika

- Zásady organizácie práce a bezpečného cvičenia.
- Zásady pre poskytovanie pomoci a záchranu.

Akrobacia

- Kotúľ vpred, vzad.
- Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh.
- Stoj na lopatkách.
- Stoj na rukách pri opore.
- Premet stranou (vľavo, vpravo).
- Skoky na mieste.
- Skoky z miesta.
- Preskoky (s použitím pružného mostíka alebo trampolíny).
- Nácvič odrazu.
- Skok jednoduchý.
- Roznožka.
- Výskok do vzporu drepmo na debne.

Trampolína

- Cvičenie obratnosti a rovnováhy.
- Výskoky.
- Zoskoky.

Kladina - výška 1 m

- Chôdza.
- So sprievodným pohybom paží, s obratmi.
- Rovnovážne polohy v postojoch.
- Zoskoky - priamy a prehnutý.

Rytmická gymnastika

- Technika cvičenia základných pohybov.
- Chôdza, poklus, tanečné kroky, skoky, obraty, ktoré sú primerané pohybovej

vyspelosti žiakov.

- Technika cvičenia z hľadiska princípov správneho držania tela.
- Osvojenie tanečného kroku polky, valčíka.

Atletika

- Bežecká technika.
- Nízky a polovysoký štart.
- Beh na 60 m.
- Skok do diaľky, do výšky.
- Hod loptičkou 150 g (do diaľky, na cieľ).
- Hod granátom 350 g (do diaľky a na cieľ).

Športové hry

Futbal - pasívna znalosť pravidiel a terminológie, pohybové činnosti

- Prihrávky vnútornou stranou nohy, vnútorným členkom a priehlavkom aj v pohybe vo dvojiciach, ľavou aj pravou nohou.
- Vhadzovanie lopty.
- Strelba z miesta a po vedení lopty - ľavou aj pravou nohou.
- Vedenie lopty priamym smerom, zastavenie lopty zašliapnutím.
- Chytanie lopty v základnom postoji.

Pohybové činnosti

- Prihrávka - vrchná, jednoruč, obojruč, trčením z miesta, na stojaceho alebo bežiaceho spoluhráča.
- Strelba z krátkej vzdialenosti jednoruč, obojruč z miesta.

Prehadzovaná, vybíjaná

Cvičenia v prírode

Špecifické poznatky

- Ochrana a tvorba životného prostredia.
- Zásady bezpečnosti pri turistike.

Pohybové činnosti

- Chôdza a beh v teréne.
- Dĺžka trasy 4 km.
- S prekonávaním nízkych terénnych prekážok.
- Lezenie, podliezanie, preliezanie.
- Zdolávanie prírodných a umelých prekážok šplhaním, rúčkovaním, preliezaním, preskakovaním.
- Cvičenie rovnováhy na prírodných a umelých prekážkach zmenou polohy tela, chôdzou s obratmi, vyhybaním vo dvojiciach, nosením (hádzaním a chytaním predmetov).
- Dvíhanie a nosenie predmetov (využívať kamene, polená).
- Hádzanie a vrhanie predmetov do diaľky, do výšky, na cieľ. 81
- Preťahovanie a pretláčanie v dvojiciach, trojiciach, skupinách.

Praktické precvičovanie odbornotechnických vedomostí a zručností z turistiky

- Odhad vzdialenosti (do 100 m) a výšok do 10 m.
- Ochrana životného prostredia.

Praktické precvičovanie prvej pomoci

- Ošetrovanie povrchového zranenia.

Praktické precvičovanie vedomostí a zručností z dopravnej výchovy

- Dopravné značky, riešenie dopravných situácií pri presune a na stanovištiach.

Zdravotné cviky

Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a pretáhovanie jednotlivých svalových skupín, na upevnenie návykov správneho držania tela – opakovanie a obmieňanie cvikov používaných v predošlých ročníkoch.

Bicyklovanie na rehabilitačnom bicykli, na kolobežke.

Chôdza na stepperi, po akupresúrnom chodníku.

Kondičné cvičenia

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela s vyrovnaným chrbtom a hlavou, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, nácvik rytmickej chôdze s udávaním tempa, s hudobným sprievodom. Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo pravou a ľavou nohou, s ľahkým predmetom v ruke.

Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky.

Beh – v zástupe, beh daným smerom, daným tempom, po priamej a slalomovej dráhe, vybehnutie na daný signál zo stoja, z drepu, beh k danému cieľu. Zrýchľovanie a spomaľovanie podľa daného tempa.

Beh do 20 m po priamej dráhe s predbiehaním.

Skoky - poskoky na mieste i z miesta, znožmo i striedavo, daným smerom, okolo méty.

Preskok cez lano na zemi, preskok napnutej gumy do výšky 20 cm.

Zoskok z výšky 20 - 30 cm na mäkkú podložku do drepu.

Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žienkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.

Lezenie – upevňovanie lezenia vpred po kolenách po vyznačenej trase.

Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok.

Podliezanie a preskakovanie napnutého švihadla.

Lezenie na rebriny alebo na zvislý a šikmý rebrík do výšky 1 m, spúšťanie sa na kĺzačke, prípadne lavičke zavesenej do rebrín.

Hádzanie a chytanie – chytanie lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, chytanie hodenej lopty.

Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi, prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.

7. ročník

Poradové cvičenia

- Osvojenie si poradových povelov a povelovej techniky.
- Vytváranie nástupových a pochodových útvarov.
- Hlásenie žiaka.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Cvičenie s náčiním i bez náčinia, relaxačné, zábavné cvičenia.
- Rozvíjanie brušného a hrudného dýchania.
- Rozvoj obratnosti, rovnováhy.
- Chôdza, beh, lezenie, plazenie, podliezanie, vystupovanie, zostupovanie, skákanie.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín a trupu.
- Pretáhovanie, pretláčanie.
- Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika

- Akrobacia.
- Viacnásobný kotúľ.

- Kotúľ vpred na vyvýšenej podložke, na vyvýšenú podložku, z vyvýšenej podložky.
- Kotúľ vzad s obmenami.
- Stoj na hlave.
- Prípravné cvičenia a stoj na rukách s dopomocou, preskoky (koza, debna, kôň, stôl).
- Roznožka, skrčka.
- Preskok s oddialeným mostíkom.

Kladina – výška 1 m

- Obmeny chôdze, chôdza sprevádzaná pohybmi paží, obraty, zmeny polôh tela.

Šplh

- Šplh s prírazom.
- Súhrnné cvičenia, húpanie na lane.

Trampolínka

- Skoky s obratmi, skrčmo, prehnuto.

Rytmická gymnastika a tanec

- Krok prísuný, cvalový a poskočný v ľudovom tanci.
- Chôdza, beh, poskoky, skoky a obraty na jednoduché hudobné rytmy.
- Jednoduchý krajový tanec v 2/4 takte.

Atletika

- Vysoký štart.
- Beh.
- Stupňovanie rovinky.
- Beh na 60 m.
- Nízky štart z blokov.
- Vytrvalostný beh (dievčatá – 400 m, chlapci – 600 m)

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo so závesom zo skráteného rozbehu.

Skok do výšky

- Skok technikou „nožničky“.
- Prípravné techniky pre skok technikou obkročmo flop.

Hod loptičkou

- Hod z krátkého rozbehu.
- Hod loptičkou na výkon.

Plná lopta

- Pohybové hry a súťaže s hádzaním plnej lopty.

Prekážkový beh

- Beh cez čiaru a nízke prekážky.

Štafetový beh

- Držanie kolíka, chôdza, beh s kolíkom.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

- Prihrávky a chytanie lopty na mieste, v pohybe.
- Dribling na mieste v pohybe.
- Strelba z krátkej vzdialenosti, strelba trestných bodov.
- Hra s upravenými pravidlami minibasketbalu a minihádzanej.

Futbal

- Hra s upravenými pravidlami minifutbalu.

Volejbal

- Prípravné hry a cvičenia s údermi, s odbíjaním, s odbíjaním ľahkej lopty,

prehadzovaná.

- Odbíjanie a prihrávka obojruč zdola.
- Odbíjanie a prihrávka obojruč zvrchu.
- Odbíjanie cez sieť.

Cvičenie v prírode

- Orientácia v teréne.
- Plán obce, terénu.
- Mapa, turistické značky.
- Kompas.
- Orientácia v cestovnom poriadku.
- Prenášanie raneného, prvá pomoc.

Pešia turistika

- Chôdza podľa plánu.
- Terénne hry.

Cykloturistika

- Jazda na vozovke, jazda v skupine, predchádzanie na bicykli.
- Jazda z kopca, do kopca.
- Prechádzanie zúženým miestom.

Odporúčame plavecký výcvik, lyžiarsky výcvik, korčuľovanie (podľa podmienok a možností školy).

8. ročník

Poradové cvičenia

Upevňovanie poznatkov z poradových povelov a povelovej techniky.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Cvičenia k upevňovaniu správneho držania tela.
- Zvyšovanie pohyblivosti kĺbov.
- Rozvoj obratnosti a rovnováhy.
- Zdokonaľovanie chôdze, behu, lezenia, plazenia, podliezania, preliezania, vystupovania, zostupovania, zoskakovania, rúčkovania, dvíhania, nosenia, ťahania, gúľania, hádzania.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín, trupu a horných končatín.
- Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika

Akrobacia

- Kotúľ letmo.
- Stoj na rukách.
- Premet bokom.
- Samostatná akrobatická zostava.
- Preskoky (koza, debna, kôň, stôl)

Hrazda

- Rúčkovanie.
- Krúženie vo zvisle.
- Zhyby.
- Zhyb zo zvisu stojmo.
- Výmyk odrazom jednonož, prešvih únožmo, záves a vzopretie závesom v podkolení.
- Zoskok zákmihom.

Kladina (alebo lavička)

- Náskoky, chôdza, prísunná chôdza, obraty, zmeny polôh tela (dievčatá) váha predkloňmo.

Šplh

- Šplh bez prírazu (chlapci).

Rytmická gymnastika a tanec

- Jednoduchý krajový tanec v $\frac{3}{4}$ takte – trojdup.

- Jednoduché varianty diskotancov.

Atletika

Beh

- Rozložené rovinky.

- Beh na 100 metrov.

- Nízky štart z blokov. - Vytrvalostný beh na 600 – 1000 metrov.

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo.

Skok do výšky

- Skok technikou obkročmo flop z 3 krokov, zo skráteného rozbehu.

Hod granátom

- Držanie granátu, hod z miesta, z bočného postavenia.

Vrh guľou

- Vrh guľou z miesta.

Prekážkový beh cez prírodné prekážky

Štafetový beh

- Nízky štart so štafetovým kolíkom.

- Štafetový beh 4 x 60 m.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

- Dvojtakt, streľba po dvojtakte, doskakovanie lopty (basketbal).

- Obranné činnosti jednotlivca.

- Útočné kombinácie.

- Hra na jeden kôš (jednu bránku).

- Hra s upravenými pravidlami basketbalu a hádzanej.

Futbal

- Hra s upravenými pravidlami futbalu, sálového futbalu.

Volejbal

- Nahrávka, hra na zmenšenom ihrisku s upravenými pravidlami.

Cvičenie v prírode

- Orientácia v teréne.

- Mierka mapy.

- Kompas, buzola.

- Práca s nožom, sekerou a pílu.

- Stavba stanu.

- Ochrana prírody.

Pešia turistika

- Chôdza so záťažou.

- Orientačný pretek s úlohami.

Cykloturistika

- Jazda so záťažou.

Odporúčame plávanie, lyžovanie, korčuľovanie a iné pohybové aktivity ako joga, tenis, stolný

tenis, badminton, nohejbal, florbal, jazda na skateboarde, lezenie na umelej horolezeckej stene (podľa podmienok a možností školy).

9. ročník

Poradové cvičenia

Upevňovanie poznatkov z poradových povelov a povelovej techniky.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Cvičenia k upevňovaniu správneho držania tela.
- Zvyšovanie pohyblivosti kĺbov.
- Rozvoj obratnosti a rovnováhy.
- Zdokonaľovanie chôdze, behu, lezenia, plazenia, podliezania, preliezania, vystupovania, zostupovania, zoskakovania, rúčkovania, dvíhania, nosenia, ťahania, gúľania, hádzania.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín, trupu a horných končatín.

- Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika

Akrobacia

- Kotúľ letmo.
- Stoj na rukách s obmenami.
- Premet bokom.
- Samostatná akrobatická zostava.
- Preskoky (koza, debna, kôň, stôl), skrčka odrazom z mostíka.

Hrazda

- Rúčkovanie.
- Krúženie vo zvisle.
- Zhyby.
- Zhyb zo zvisu stojmo.
- Výmyk odrazom jednonož, prešvih únožmo, záves a vzopretie závesom v podkolení.
- Zoskok zákmihom.

Kladina (alebo lavička)

- Náskoky, chôdza, prísunná chôdza, obraty, zmeny polôh tela (dievčatá) váha predkloňmo.

Šplh

- Šplh bez prírazu (chlapci).

Trampolínka

- Skok prípäťmo.

Rytmická gymnastika a tanec - Jednoduchý krajový tanec v $\frac{3}{4}$ takte – trojdup.

- Jednoduché varianty tancov disko a country.
- Vyjadrenie rytmických motívov improvizovaným pohybovým prejavom.

Atletika

Beh

- Rozložené rovinky.
- Beh na 100 metrov.
- Nízky štart z blokov.
- Vytrvalostný beh na 600 – 1000 metrov.
- Beh v zatáčke.

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo.

Skok do výšky

- Skok technikou obkročmo flop z 3 krokov, zo skráteného rozbehu., z celého rozbehu.

Hod granátom

- Držanie granátu, hod z miesta, z bočného postavenia, z rozbehu.

Vrh guľou

- Vrh guľou z miesta, z bočného postavenia.

Prekážkový beh cez prírodné prekážky

Štafetový beh

- Nízky štart so štafetovým kolíkom.
- Štafetový beh 4 x 60 m, 4 x 100 m.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

- Dvojtakt, streľba po dvojtakte, doskakovanie lopty (basketbal).
- Obranné činnosti jednotlivca.
- Útočné kombinácie.
- Hra na jeden kôš (jednu bránu).
- Hra s upravenými pravidlami basketbalu a hádzanej.

Futbal

- Hra s upravenými pravidlami futbalu, sálového futbalu.

Volejbal

- Nahrávka, hra na zmenšenom ihrisku s upravenými pravidlami.
- Spodné podanie, hra s upravenými pravidlami.

Cvičenie v prírode

- Orientácia v teréne.
- Mierka mapy.
- Kompas, buzola.
- Práca s nožom, sekerou a pílou.
- Stavba stanu.
- Ochrana prírody.

Pešia turistika

- Chôdza so záťažou.
- Orientačný pretek s úlohami.

Cykloturistika

- Jazda so záťažou.
- Súťaž v slalome, vrchárska, rýchlostná. Odporúčame plávanie, lyžovanie, korčuľovanie a iné pohybové aktivity ako prvky jogy, tenis, stolný tenis, badminton, nohejbal, florbal, jazda na skateboarde, prvky sebaobrany, karate, judo, lezenie na umelej horolezeckej stene (podľa podmienok a možností školy).